

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยได้เรียบเรียงตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พุทธศักราช 2551
2. การอ่าน
3. การเขียนสะกดคำ
4. แบบฝึก
5. การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD
6. แผนการจัดการเรียนรู้
7. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
8. ความพึงพอใจ
9. บริบทโรงเรียนชุมชนบ้านหนองทุ่ม
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 10.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 10.2 งานวิจัยต่างประเทศ
11. กรอบแนวคิดในการวิจัย

หลักสูตรแกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พุทธศักราช 2551

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงาน และ ดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็น สื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่า ควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสาน ให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไปและภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้อง

ฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้ต้องมีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริงมีสาระวิสัยทัศน์ คือ

วิสัยทัศน์

ภาษาไทย เป็นภาษาประจำของประเทศที่ใช้ในการสื่อสารของคนในประเทศ โดยภาษาเป็นสื่อกลางในการสื่อสาร ไม่ว่าจะเป็นภาษาราชการ ภาษาที่ใช้ในการเรียนรู้ใน สถานศึกษา การใช้ภาษาไทยในการสื่อสารด้วยการพูดออกมาเป็นเสียง เรายังใช้ภาษาไทยในการ สื่อสารผ่านทางตัวอักษร ดังนั้นการเรียนรู้ภาษาไทยจึงมีความสำคัญสมกับเป็นภาษาของชาติ การใช้ ภาษาไทยอย่างถูกวิธี จึงต้องมีการเรียนรู้เพื่อให้เกิดทักษะ และมีความสามารถในการใช้ภาษาเป็น สื่อกลางในการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้า แสวงหาความรู้และประสบการณ์ ดังนั้น ภาษาและวัฒนธรรม ไทยจึงก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ ชื่นชม ซาบซึ้ง โดยเฉพาะความสามารถสร้างสรรค์ ภูมิปัญญา ในการสร้างหรือประดิษฐ์ตัวอักษร ไทยของบรรพบุรุษที่ให้เรามีใช้จนถึงปัจจุบัน การเรียนภาษาไทย ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้คิดสร้างสรรค์ คิดเพื่อตัดสินใจแก้ปัญหาและวินิจฉัยอย่างมีเหตุผล การใช้ ภาษาอย่างสร้างสรรค์สละสลวย ไพเราะ เพื่อก่อให้เกิดบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ

จากวิสัยทัศน์ของวิชาภาษาไทย สรุปได้ว่า การเรียนภาษาไทยต้องเน้นทั้งทักษะการอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด หลักการใช้ภาษาไทย วรรณคดีและวรรณกรรมในขณะเดียวกัน จะต้องปรับตัว และเฝ้าหาความรู้อยู่เสมอเพื่อให้ทันต่อยุคสมัยและข่าวสารในยุคปัจจุบัน

คุณภาพผู้เรียน

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แล้วนักเรียนมีความสามารถ ดังนี้ อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง ข้อความ เรื่องสั้น ๆ และบทร้อยกรองง่าย ๆ ได้ถูกต้อง คล่องแคล่ว เข้าใจความหมายของคำ และข้อความที่อ่าน ตั้งคำถามเชิงเหตุผล ลำดับเหตุการณ์ คาดคะเนเหตุการณ์ สรุปความรู้ข้อคิด จากเรื่องที่อ่าน ปฏิบัติตามคำสั่ง คำอธิบายจากเรื่องที่อ่านได้ เข้าใจความหมายของข้อมูลจาก แผนภาพ แผนที่ และแผนภูมิ อ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอและมีมารยาทในการอ่าน มีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด เขียนบรรยาย บันทึกประจำวัน เขียนจดหมายลาครู เขียนเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ เขียนเรื่องตามจินตนาการและมีมารยาทในการเขียนเล่า รายละเอียดและบอกสาระสำคัญ ตั้งคำถาม ตอบคำถาม รวมทั้งพูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู พูดสื่อสารเล่าประสบการณ์และพูดแนะนำ หรือพูดเชิญชวนให้ผู้อื่น ปฏิบัติตาม และมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด

สะกดคำและเข้าใจความหมายของคำ ความแตกต่างของคำและพยางค์ หน้าที่ของคำ ในประโยค มีทักษะการใช้พจนานุกรมในการค้นหาความหมายของคำ แต่งประโยคง่าย ๆ แต่งคำคล้องจอง แต่งคำขวัญ และเลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่นได้เหมาะสมกับกาลเทศะเข้าใจและ

สามารถสรุปข้อคิดที่ได้จากการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน แสดงความคิดเห็นจากวรรณคดีที่อ่าน รู้จักเพลงพื้นบ้าน เพลงกล่อมเด็ก ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของท้องถิ่น ร้องบทร่ำร้องเล่นสำหรับเด็กในท้องถิ่น ท่องจำบทอาขยานและบทร่ายกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจได้

เมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วนักเรียนมีความสามารถ ดังนี้

อ่านออกเสียงบทร่ายแก้วและบทร่ายกรองเป็นทำนองเสนาะ ได้ถูกต้องอธิบายความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัยของคำ ประโยค ข้อความ สำนวนโวหารจากเรื่องที่อ่าน เข้าใจคำแนะนำ คำอธิบายในคู่มือต่าง ๆ แยกแยะข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริงรวมทั้งจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านและนำความรู้ความคิดจากเรื่องที่อ่านไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตได้มีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน และเห็นคุณค่าสิ่งที่อ่าน

มีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัด เขียนสะกดคำ แต่งประโยค และเขียนข้อความ ตลอดจนเขียนสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำชัดเจนเหมาะสม ใช้แผนภาพ โครงเรื่อง และแผนภาพความคิด เพื่อพัฒนางานเขียน เขียนเรียงความ ย่อความ จดหมายส่วนตัว กรอกแบบรายการต่าง ๆ เขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น เขียนเรื่องตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ และมีมารยาทในการเขียน

พูดแสดงความรู้ ความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู เล่าเรื่องย่อหรือสรุปจากเรื่องที่ฟังและดูตั้งคำถาม ตอบคำถามจากเรื่องที่ฟังและดู รวมทั้งประเมินความน่าเชื่อถือจากการฟังและดู โฆษณาอย่างมีเหตุผล พูดตามลำดับขั้นตอนเรื่องต่าง ๆ อย่างชัดเจน พูดรายงานหรือประเด็นสั้นคว่ำจากการฟัง การดู การสนทนา และพูดโน้มน้าวได้อย่างมีเหตุผล รวมทั้งมีมารยาทในการดูและพูด

สะกดคำและเข้าใจความหมายของคำ สำนวน คำพังเพยและสุภาษิต รู้และเข้าใจชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชนิดของประโยค และคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย ใช้คำราชาศัพท์และคำสุภาพได้อย่างเหมาะสมแต่งประโยค แต่งบทร่ายกรองประเภทกลอนสี่ กลอนสุภาพ และกาพย์ยานี 11

เข้าใจและเห็นคุณค่าวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน เล่านิทานพื้นบ้าน ร้องเพลงพื้นบ้านของท้องถิ่น นำข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง และท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดได้

จากคุณภาพผู้เรียนวิชาภาษาไทย สรุปได้ว่า เมื่อนักเรียนเรียนจบแต่ละช่วงชั้น ก็จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จะต้องมีความรู้ตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ โดยจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด หลักการ

ใช้ภาษาไทย วรรณคดีและวรรณกรรม

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่านและชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีตัวชี้วัด ดังนี้

1. สามารถอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้อง
2. อธิบายความหมายของคำ ประโยค และสำนวนจากเรื่องที่อ่านได้
3. อ่านเรื่องสั้น ๆ ตามเวลาที่กำหนดและตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้
4. แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน
5. คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน โดยระบุเหตุผลประกอบ
6. สรุปความและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
7. อ่านหนังสือที่มีคุณค่าตามความสนใจอย่างสม่ำเสมอและแสดงความคิดเห็น

เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

8. มีมารยาทในการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพและชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้แกนกลาง ดังนี้

1. คัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัด ได้แก่ การคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัด ตามรูปแบบการเขียนตัวอักษรไทย

2. เขียนสื่อสารโดยใช้คำได้ถูกต้องชัดเจน และเหมาะสม ได้แก่ การเขียนสื่อสาร เช่น คำขวัญ คำแนะนำ

3. เขียนแผนภาพโครงเรื่องและแผนภาพความคิด ใช้พัฒนางานเขียน ได้แก่ การนำแผนภาพโครงเรื่องและแผนภาพความคิดไปพัฒนางานเขียน

4. เขียนย่อความจากเรื่องสั้น ๆ ได้แก่ การย่อความจากสื่อต่าง ๆ เช่น นิทาน ความเรียงประเภทต่าง ๆ ประกาศ จดหมาย คำสอน

5. เขียนจดหมายถึงเพื่อนและบิดามารดา ได้แก่ การเขียนจดหมายถึงเพื่อน และบิดามารดา

6. เขียนบันทึกและเขียนรายงานจากการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ การเขียนบันทึกและเขียนรายงานจากการศึกษาค้นคว้า

7. เขียนเรื่องตามจินตนาการ ได้แก่ การเขียนเรื่องตามจินตนาการ

8. มีมารยาทในการเขียน ได้แก่ เขียนด้วยตัวบรรจงให้อ่านเข้าใจง่าย และไม่ควรวาดภาพหรือระบายสีอื่นให้ได้รับความเสียหาย

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณ และสร้างสรรค์ และชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง ดังนี้

1. จำแนกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดูได้แก่ การจำแนกข้อเท็จจริงจากเรื่องที่ฟังและดู ในชีวิตประจำวัน
2. พุทธสรุปความจากการฟังและดูได้แก่ การจับใจความ และการพูดแสดงความรู้ ความคิดในเรื่องที่ฟังและดู จากสื่อต่าง ๆ เช่น เรื่องเล่า บทความสั้น ๆ ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน โฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องราวจากบทเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น
3. พุทธแสดงความรู้ ความคิดเห็น และความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู
4. ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลจากเรื่องที่ฟังและดู
5. รายงานเรื่องหรือประเด็นที่ศึกษาค้นคว้าจากการฟัง การดู และการสนทนา
6. มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติและชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีตัวชี้วัดดังนี้

1. เขียนสะกดคำและบอกความหมายของคำในบริบทต่าง ๆ และสาระการเรียนรู้แกนกลาง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนจะต้องเรียนในเรื่องดังต่อไปนี้ คือ คำในแม่ ก กา มาตราตัวสะกด การผันอักษร คำเป็นคำตาย คำพ้องเสียง
2. ระบุนิคมและหน้าที่ของคำในประโยค และสาระการเรียนรู้แกนกลางชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนจะต้องเรียนในเรื่องดังต่อไปนี้ คือ ชนิดของคำ ได้แก่ คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงและชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีตัวชี้วัดและสาระการ

เรียนรู้แกนกลาง ดังนี้

1. ระบุข้อคิดจากนิทานพื้นบ้านหรือนิทานคุณธรรม ได้แก่ วรรณคดีและวรรณกรรม เช่น นิทานพื้นบ้าน นิทานคติธรรม เพลงพื้นบ้าน วรรณคดีและวรรณกรรมในบทเรียน และตามความสนใจ

2. อธิบายข้อคิดจากนิทานพื้นบ้านหรือนิทานคติธรรม

3. ร้องเพลงพื้นบ้าน ได้แก่ เพลงพื้นบ้าน

4. ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ ได้แก่ บทอาขยานและบทร้อยกรองที่มีคุณค่า บทอาขยานตามที่กำหนด บทร้อยกรองตามความสนใจ

จากสาระและมาตรฐานการเรียนรู้วิชาภาษาไทย สรุปได้ว่า การเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีทั้งหมด 5 สาระ และ 5 มาตรฐาน ซึ่งประกอบด้วยสาระที่ 1 การอ่าน สาระที่ 2 การเขียน สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย และสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรมการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้สาระที่ 1 การอ่าน สาระที่ 2 การเขียน เป็นแนวทางในการวิจัย

การอ่าน

ผู้วิจัยได้นำสาระสำคัญ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอ่านเสนอไว้ ดังนี้

1. ความหมายของการอ่าน

นักการศึกษาได้กล่าวถึงความหมายของการอ่าน ไว้ดังนี้
ประเทิน มหาจันทร์ (2530 : 17) กล่าวว่า การอ่านหมายถึง กระบวนการในการแปลความหมายของตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ที่มีการจดบันทึกไว้

สำนักราชบัณฑิตยสถาน (2531 : 917) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า เป็นสื่อความหมายที่ถ่ายโยงความคิด ความรู้จากผู้เขียน (ผู้สื่อ) ถึงผู้อ่าน การอ่านลักษณะนี้เรียกว่า อ่านเป็น ผู้อ่านย่อมเข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียนโดยอ่านแล้วสามารถประเมินผลของสิ่งที่อ่านได้ด้วย

นภคด จันทร์เพ็ญ (2542 : 73) ได้ให้ความหมายของการอ่านว่า การอ่าน คือ การแปลความหมายของตัวอักษร เครื่องหมายสัญลักษณ์ เครื่องสื่อความต่าง ๆ ที่ปรากฏแก่ตาออกมาเป็นความคิด ความเข้าใจเชิงสื่อสาร แล้วผู้อ่านสามารถนำความคิด ความเข้าใจนั้นไปใช้ประโยชน์ได้ต่อไป

บันลือ พฤษะวัน (2532 : 2) กล่าวถึงความหมายของการอ่านว่า การอ่าน หมายถึง การแปลสัญลักษณ์ออกมาเป็นคำพูด สื่อความหมาย ถ่ายโยงความคิด ความรู้จากผู้เขียน

ถึงผู้อ่าน ทำให้เข้าใจความหมายในการสื่อความและพัฒนาคำคิด

สนิท ตั้งทวี (2536 : 73) สรุปความหมายของการอ่านว่า การอ่าน คือ การแปลความหมายของตัวอักษรมาเป็นถ้อยคำและความคิด แล้วนำความคิดนั้น ไปใช้ให้เกิดประโยชน์

เปลื้อง ณ นคร (2538 : 12) ให้ความหมายของการอ่านว่า หมายถึง การถ่ายทอดความคิดจากหนังสือของผู้ประพันธ์ไปยังผู้อ่าน ผู้ประพันธ์ต้องการให้ผู้อ่านได้ใช้ความคิดความรู้สึกลงตน สามารถตีความของหนังสือได้

บรรเทา กิตติศักดิ์ (2541 : 1) สรุปความหมายไว้ว่า การอ่าน เป็นการแปลความหมายของตัวอักษรที่อ่านออกมาเป็นความรู้ความคิด และเกิดความเข้าใจเรื่องราวที่อ่านตรงกับเรื่องและผู้เขียนเขียน ผู้อ่านสามารถนำความรู้ ความคิด หรือเรื่องราวที่อ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

วรรณิ โสมประยูร (2542 : 121) กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการทางสมองที่ต้องใช้สายตาสัมผัสตัวอักษรหรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ รับรู้และเข้าใจความหมายของคำหรือสัญลักษณ์ โดยแปลออกมาเป็นความหมายที่ใช้สื่อความคิดและความรู้ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านให้เข้าใจตรงกัน และผู้อ่านสามารถนำเอาความหมายนั้น ๆ ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ได้

รัฐจิตร แก้วจำปา (2544 : 10) ให้ความหมายของการอ่านว่า การอ่าน คือการรับสาร โดยมีหนังสือเป็นสื่อ ซึ่งผู้รับสารจะต้องคิดพิจารณาทำความเข้าใจตามตัวหนังสือที่ผู้เขียน

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545 : 121) ได้ให้ความหมายของการอ่านว่า ลักษณะของกระบวนการเป็นลำดับขั้นที่เกี่ยวข้องกับการทำความเข้าใจความหมายของคำ กลุ่มคำ ประโยค ข้อความและเรื่องราวของสารที่ผู้อ่านสามารถบอกความหมายได้

อัมพร สุขเกษมและบรรพต ศิริชัย (2545 : 1) ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่าน หมายถึง กระบวนการทางความคิดในการรับสาร ผู้อ่านควรจะต้องตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่าน และรู้จักสังเกตส่วนประกอบต่าง ๆ ของหนังสือ เพื่อที่จะสามารถเลือกหนังสือที่มีคุณค่ามาอ่านได้อย่างเหมาะสม

ลำออง ดำเนินสวัสดิ์ และคณะ (2546 : 87) ให้ความหมายไว้ว่า การอ่าน คือ การสื่อสารอย่างหนึ่งเป็นทั้งการส่งสาร และการรับสาร เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการดำเนินชีวิตประจำวัน

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2537 : 87) ให้ความหมายของการอ่าน ดังนี้ การอ่านที่ เกี่ยวข้องกับลักษณะของกระบวนการ หมายถึง ลำดับขั้นที่เกี่ยวกับการทำความเข้าใจ ความหมายของคำ กลุ่มคำ ประโยค ข้อความ และเรื่องราวของสารที่ผู้อ่านสามารถบอกความหมายได้

ธัญญา เรื่องแก้ว (2537 : 73) สรุปไว้ว่า การอ่าน เป็นสื่อที่มีความหมายและ ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคน ช่วยให้เกิดความมั่งคั่งทางสติปัญญาและผลักดันให้สังคมเจริญก้าวหน้าไปรวดเร็วยิ่งขึ้น

จากความหมายของการอ่านข้างต้นสรุปได้ว่า การอ่าน เป็นกระบวนการทางสมอง เพื่อรับรู้และเข้าใจความหมายของคำหรือสัญลักษณ์ โดยแปลออกมาเป็นความหมายที่ใช้สื่อ ความคิดและความรู้ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านให้เข้าใจตรงกัน ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของผู้อ่าน และ ผู้อ่านสามารถนำเอาความหมายนั้น ๆ ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ได้

2. จุดมุ่งหมายของการอ่าน

นักการศึกษาหลายท่านอธิบายถึงความมุ่งหมายของการอ่านในชั้น ประถมศึกษา ดังนี้

วรรณิ โสมประยูร (2539 : 127-128) ได้ให้นิยามความมุ่งหมายของการอ่านไว้ ว่า การอ่านเป็นทักษะที่จำเป็นในชีวิต การอ่านแต่ละครั้ง จะมีความมุ่งหมายแตกต่างกันออกไป ถ้าผู้อ่านตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่านแต่ละครั้งไว้ จุดมุ่งหมายของการอ่านมีดังนี้

1. การอ่านเพื่อค้นหาความรู้เพิ่มเติม เช่น อ่านตำรา อ่านสารคดี
2. การอ่านเพื่อความบันเทิง เช่น อ่านนวนิยาย อ่านการ์ตูน อ่านวรรณคดี
3. การอ่านเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เช่น อ่านหนังสือประเภท
ชวนหัวต่าง ๆ
4. การอ่านเพื่อหารายละเอียดของเรื่อง เช่น อ่านสารคดี อ่าน
ประวัติศาสตร์
5. อ่านเพื่อวิเคราะห์ วิจัย จากข้อมูลที่ได้ เช่น อ่านข่าว
6. การอ่านเพื่อหาประเด็นว่าส่วนใดเป็นข้อเท็จจริง ส่วนใดเป็นของจริง
เช่น การอ่านคำโฆษณาต่าง ๆ
7. การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน เช่น อ่านบทความใน

วารสาร

ความมุ่งหมายของการอ่าน ตามแนวคิดของบัชและเฮอบเนอร์ (Bush and Huebner) (ศุภันทา มั่นเศรษฐวิทย์. 2543 : 5-6) กล่าวไว้ดังนี้

1. ตอบสนองอารมณ์ที่ผู้อ่านพอใจ เช่น รัก ชอบ โกรธ และดีใจ
2. ช่วยให้เกิดความต้องการในชีวิตประจำวัน เพราะการอ่านจะช่วยลดหย่อนอารมณ์ที่ขาดหายไป และช่วยตอบสนองความต้องการในส่วนของการมั่ง หรือความรู้ที่สึกที่
ต้องการ

3. ติดตามที่ได้รับฟังจากผู้อื่น
4. ส่งเสริมให้มีความคิดสร้างสรรค์โดยอาศัยแนวทางจากเรื่องที่อ่าน
5. ส่งเสริมให้มีความกระตือรือร้นในการอ่านเรื่องอื่น ๆ เพิ่มขึ้น
6. รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
7. ช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดของสมอง
8. ช่วยให้มีความรู้เพิ่มขึ้น สามารถใช้ประกอบการเรียนวิชาอื่น ๆ
9. รู้จักใช้สถานที่ที่ไม่สามารถเดินทางไปเยือน แต่สามารถหา

ประสบการณ์ได้จากการอ่าน

10. มีความคิดที่เป็นอิสระในการเลือกเรื่องที่จะอ่าน
11. มีความเฉลียวฉลาด โดยอาศัยความรู้แนวคิดจากการอ่านไปสนทนา

ได้ตอบ

12. เป็นการใช้เวลาพักผ่อน
13. ช่วยให้เกิดความสนใจเรื่องใหม่ ๆ
14. ส่งเสริมการฝึกทักษะการอ่านจากขั้นพื้นฐาน ไปสู่ขั้นที่สูงขึ้น
15. เป็นฝึกให้มีระดับความคิดสูงขึ้น
16. เปิดเผยความลึกซึ้งในเรื่องราวบางอย่างที่ผู้อ่านยังไม่รู้มาก่อน
17. ช่วยให้มีสุขภาพจิตดีขึ้น
18. ช่วยให้มีความคิดแตกฉานมากขึ้น
19. ส่งเสริมให้ผู้อ่านมีน้ำใจเป็นนักกีฬา

20. นำความรู้ที่ได้จากการอ่านมาแก้ปัญหาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเรื่องส่วนตัว

21. ส่งเสริมให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ร่วมกับผู้เขียน

22. ส่งเสริมให้ผู้อ่านเผชิญหน้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ ด้วยความเชื่อมั่นมากยิ่งขึ้น

23. พัฒนาคุณค่าทางสังคม โดยอาศัยความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ประโยชน์ให้กว้างขวางขึ้น

24. ช่วยให้อ่านมีความคิดกว้างไกลมากยิ่งขึ้น

กานต์มณี ตักศิณีเจริญ (2546 : 90-92) ได้อธิบายถึงความมุ่งหมายของการอ่านไว้ดังนี้

1. อ่านเพื่อความรู้ คนเราต้องการให้ความรู้ของตนเองเจริญงอกงามขยายขอบเขตออกไปจากที่มีอยู่เดิม ต้องการรับรู้ในสิ่งที่เป็นปัญหาไม่เข้าใจต่าง ๆ การอ่านจึงเน้นให้ความรู้เกี่ยวกับวิทยาการแขนงต่าง ๆ เพื่อการประกอบอาชีพ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม โดยไม่จำเป็นต้องเป็นนักปราชญ์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขา เพื่อเข้าใจผู้อื่น เข้าใจตนเองดีขึ้น เพื่อรู้ความเป็นไปในโลกสถานที่ที่ห่างไกล คนที่แปลกพันธุ์และวัฒนธรรมที่ห่างออกไป เพื่อเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อม เพื่อปรับปรุงสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ของตนและเพื่อทราบข่าว ความเคลื่อนไหวของสังคมที่ตนอยู่

2. อ่านเพื่อให้เกิดความคิด การอ่านวัสดุสิ่งพิมพ์ที่แสดงทรรศนะ ได้แก่ บทความบทวิจารณ์ วิจัยต่าง ๆ จะช่วยให้ทรรศนะของผู้อ่านกว้างขวางขึ้น การอ่านในลักษณะนี้เป็นการอ่านเพื่อทำความเข้าใจแนวคิดที่สำคัญ การจัดลำดับขั้นแนวความคิดของผู้เขียน พิจารณาเหตุผลและแรงจูงใจในการเขียนเรื่องนั้น ๆ ขึ้นเป็นการปลูกฝังนิสัยการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

3. อ่านเพื่อความบันเทิง สภาวะแวดล้อมมีอิทธิพลต่อจิตใจ อารมณ์และร่างกายของมนุษย์เป็นอันมาก บางครั้งทำให้เกิดความเบื่อหน่าย การอ่านหนังสือที่มีเนื้อหาสาระที่ไม่เป็นวิชาการ จะช่วยให้เกิดความบันเทิงควบคู่ไปกับความรู้ ความคิด ได้มีความสุขกับความไพเราะของภาษา ได้หัวเราะ ได้สนุก เป็นการผ่อนคลายอารมณ์ตึงเครียด

4. อ่านเพื่อสนองความต้องการอื่น ๆ มนุษย์เราต้องการตามธรรมชาติ คือ ต้องการความมั่นคงในชีวิต ต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ต้องการมีหน้ามีตา มีคนนับถือในสังคม ต้องการความสำเร็จในชีวิต ซึ่งในชีวิตจริงทุกคนจะสมปรารถนาทุกประการ การอ่านจะช่วยชดเชยให้ได้ การอาศัยหนังสือเพื่อวัตถุประสงค์นี้ เป็นประโยชน์ดีกว่าไปหาวิธีการชดเชยวิธีอื่น ผู้อ่านมักใช้หนังสือเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาของตนเองเพื่อสร้างบุคลิกภาพ ขยายขอบเขตของ ความสนใจในสิ่งใหม่ หางานอดิเรกใหม่ ๆ เตรียมตัวหาเหตุผลสนับสนุนแนวคิดหรือข้อเสนอแนะ ของตนเองหรือหาข้อโต้แย้งที่มีเหตุผล เพื่อแสดงความคิดเห็น คัดค้านเพื่อสนองอารมณ์บางอย่างใน ขณะนั้น หรือสร้างอารมณ์ที่ต้องการ บางครั้งก็อยากรู้เรื่องใหม่ แนวทางใหม่ เพื่อเข้าใจตนเอง และ ปรับตัวให้เข้ากับวิธีการดำรงชีวิต

อัมพร สุขเกษม และบรรพต ศิริชัย (2545 : 2-3) ได้ศึกษาจุดมุ่งหมายของการ อ่าน ไว้ดังนี้

1. อ่านเพื่อศึกษาหาความรู้ ความรู้ที่ได้จากการอ่านมีหลายประการ แล้วแต่ ประเภทของหนังสือ และความรู้เหล่านั้นจะช่วยให้ผู้อ่านมีความรู้กว้างขวาง เช่น ความรู้ ทางสังคม ความรู้ทางธรรมะ ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ความรู้ทางเทคโนโลยี เป็นต้น ความรู้เหล่านี้จะช่วยให้ ผู้อ่านป้องกัน และแก้ไขปัญหิต่าง ๆ ช่วยในการดำรงชีวิต ช่วยส่งเสริมพัฒนาอาชีพ และยังช่วยให้ ดำรงตนในสังคมได้อย่างปกติสุขอีกด้วย การอ่านจึงเป็นเครื่องมือสำคัญของการศึกษาหาความรู้
2. การอ่านเพื่อพัฒนาความคิด ผู้เขียนจะถ่ายทอดความคิดเห็นของตน เกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ลงไปในงานเขียนนั้น ๆ เมื่อผู้อ่านได้อ่านงานเขียนก็จะได้ความคิดแล้วนำ ความคิดนั้นพิจารณาทบทวนต่อไป ทำให้เกิดความคิดใหม่ ๆ ในเชิงสร้างสรรค์ รวมทั้งช่วยพัฒนา จิตใจให้เป็นผู้มีคุณธรรม และจริยธรรม เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม การอ่านจึงเป็นการพัฒนาปัญญา ความคิดของผู้อ่าน
3. อ่านเพื่อความบันเทิง มีงานเขียนจำนวนที่ผู้เขียน เขียนขึ้นเพื่อสร้าง ความสุขให้ผู้อ่าน ผู้อ่านจะได้รับความเพลิดเพลินบันเทิงใจ เช่น บทกวี เรื่องสั้น นวนิยาย เป็นต้น การอ่านหนังสือประเภทนี้จึงเป็นการสร้างความสุขวิธีหนึ่ง
4. อ่านเพื่อให้เกิดความเข้าใจเพื่อนมนุษย์ งานเขียนเป็นผลงานที่มนุษย์ สร้างขึ้น เพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ ภูมิปัญญา และวิถีชีวิตของมนุษย์ วรรณคดี นวนิยาย และเรื่อง

สั้น จะทำให้ผู้อ่านรู้จักธรรมชาติและพฤติกรรมของมนุษย์ได้ดียิ่งขึ้น การรู้จักธรรมชาติมนุษย์ทำให้เรามองเพื่อนมนุษย์ และแสดงออกด้วยความเห็นใจ เข้าใจ การอ่านจึงเป็นการเพิ่มพูนความเข้าใจเพื่อนมนุษย์ได้เป็นอย่างดี

5. อ่านเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ การอ่านจะช่วยพัฒนาผู้อ่าน ทำให้เป็นผู้รอบรู้ เพิ่มความมั่นใจแก่ตนเอง มีความคิดกว้างขวาง และทันสมัย สามารถแก้ไขปัญหา และตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง จะเห็นได้ว่า จุดมุ่งหมายของการอ่านถูกกำหนดตามความต้องการของผู้อ่าน เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ความเพลิดเพลิน เพื่อเป็นการพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีความรู้แสดงถึงศักยภาพของตนเองในด้านการอ่าน

สมพร จารุณี (2549 : 46-62) ได้สรุปเกี่ยวกับความมุ่งหมายของการอ่านว่า การตั้งคำถามแบบเปิดว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เป็นวิธีการกำหนดจุดมุ่งหมายในการอ่านที่ดี เวลาอ่านเรื่องอะไรก็ตาม ควรพยายามแปลงหัวข้อเรื่องเป็นคำถามให้คิดเป็นนิสัย บางคนอาจเขียนคำถามไว้ข้าง ๆ หัวข้อเรื่อง การตั้งคำถามก่อนการอ่านในลักษณะเช่นนี้ นอกจากช่วยให้เราอ่านเรื่องอย่างมีจุดมุ่งหมาย

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการอ่านมีบทบาทสำคัญสำหรับใช้กำหนดแนวทางในการอ่าน โดยเลือกใช้ให้เหมาะกับเวลา และ โอกาส รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ส่งเสริมให้มีความกระตือรือร้น มีความสร้างสรรค์ ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น สามารถนำทักษะการอ่านไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน แสวงหาความรู้ความบันเทิงด้วยตนเอง จะช่วยให้การอ่านประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการ

3. ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ ก่อให้เกิดความคิดและวิสัยทัศน์ที่หลากหลายกว้างไกล สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่าน ไว้ดังนี้

บรรเทา กิตติศักดิ์ (2541 : 2) ศึกษาความสำคัญของการอ่านไว้ว่า ผู้อ่านหนังสือย่อมได้รับความรู้ ความคิดกว้างไกล สามารถนำความคิด ความรู้จากการอ่านไปพัฒนาตนเอง พัฒนาอาชีพของตนให้ดีขึ้น และได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ ทำให้ผู้อ่านมีความฉลาดเกิดสติปัญญา นอกจากนั้นยังทำให้ผู้อ่านเกิดความสุข ความเพลิดเพลิน เกิดความจรจองใจช่วย

ยกระดับจิตใจของผู้อ่านให้สูงขึ้น และสร้างเสริมชีวิตให้สมบูรณ์ขึ้น

ศุภันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2542 : 2) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านว่า เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเสาะแสวงหาความรู้ การรู้และใช้วิธีอ่านที่ถูกต้องจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้อ่านทุกคน การรู้จักฝึกฝนอ่านอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้ผู้อ่านมีพื้นฐานในการอ่านที่ดี ทั้งจะช่วยให้เกิดความชำนาญและมีความรู้กว้างขวางด้วย

ฉวีวรรณ อุหาภินันท์ (2542 : 56) กล่าวถึง ความสำคัญของการอ่านว่า การอ่านเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการศึกษา ยิ่งถ้ามีการอ่านอย่างสม่ำเสมอยิ่งทำให้เกิดความรู้มากขึ้นเท่านั้น ซึ่งการอ่านมีความสำคัญดังนี้

1. การอ่านเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญยิ่งในการศึกษาเล่าเรียนทุกระดับ ผู้เรียนจำเป็นต้องอาศัยทักษะการอ่านทำความเข้าใจเนื้อหาสาระของวิชาการต่าง ๆ เพื่อให้ตนเองได้รับความรู้และประสบการณ์ตามที่ต้องการ
2. ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยทั่วไป คนเราต้องอาศัยการอ่านติดต่อสื่อสาร เพื่อทำความเข้าใจกับบุคคลอื่นร่วมไปกับทักษะการฟัง การพูด และการเขียน ทั้งในด้านภารกิจส่วนตัว การประกอบอาชีพการงานต่าง ๆ ในสังคม
3. การอ่านช่วยให้บุคคลสามารถนำความรู้และประสบการณ์จากสิ่งที่อ่านไปปรับปรุงและพัฒนาอาชีพหรือธุรกิจการงานที่ตนกระทำอยู่ให้เจริญก้าวหน้า และประสบความสำเร็จได้ในที่สุด
4. การอ่านสามารถสนองความต้องการพื้นฐานของบุคคลในด้านต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี เช่น ช่วยให้มีมั่นคงปลอดภัย ช่วยให้ได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ ช่วยให้เป็นที่ยอมรับของสังคม ช่วยให้มีเกียรติยศและชื่อเสียง ฯลฯ
5. การอ่านทั้งหลายจะช่วยส่งเสริมให้บุคคลได้ขยายความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้นอย่างลึกซึ้งและกว้างขวาง ทำให้เป็นผู้รอบรู้ เกิดความมั่นใจในการพูดปราศรัย การบรรยายหรือการอภิปรายปัญหาต่าง ๆ นับว่าเป็นการเพิ่มบุคลิกภาพและความน่าเชื่อถือให้แก่ตนเอง
6. การอ่านหนังสือหรือสิ่งพิมพ์หลายชนิดนับว่าเป็นกิจกรรมนันทนาการที่น่าสนใจมาก เช่น อ่านหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร นวนิยาย การ์ตูน ฯลฯ เป็นการช่วยให้บุคคล

รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และเกิดความเพลิดเพลินสนุกสนานได้เป็นอย่างดี

7. การอ่านเรื่องราวต่าง ๆ ในอดีต เช่น ศิลปจารึก ประวัติศาสตร์ เอกสารสำคัญ วรรณคดี ฯลฯ จะช่วยให้ผู้อ่านรู้จักภูมิรดกทางวัฒนธรรมของคนไทยเอาไว้และสามารถพัฒนาให้เจริญรุ่งเรืองต่อไปได้

รณจิตร แก้วจำปา (2544 : 10) สรุปว่าการอ่านมีความสำคัญ ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ ในการศึกษาหาความรู้ต้องอาศัยการอ่าน
2. เป็นเครื่องมือให้เกิดความรอบรู้ ซึ่งการอ่านช่วยให้รู้ข่าวสารทันต่อ

เหตุการณ์

3. เป็นเครื่องมือพัฒนาบุคลิกภาพ การอ่านช่วยให้เกิดความรู้แล้วนำความรู้เหล่านั้นมาใช้ในโอกาสต่าง ๆ อย่างผู้มีโลกทัศน์กว้างไกล

4. เป็นเครื่องมือในการประเทืองอารมณ์ การอ่านช่วยให้ได้รับความเพลิดเพลิน อันเป็นสิ่งจำเป็นต่อชีวิต

5. เป็นเครื่องมือพัฒนาจิตใจ การอ่านกล่อมเกล่าจิตใจให้มีความอ่อนโยน มีคุณธรรม มีศีลธรรม เป็นพลเมืองดีของสังคม

6. เป็นเครื่องมือพัฒนาอาชีพ ทุกอาชีพต้องอาศัยการอ่านเพื่อปรับปรุงสร้างความรู้ความก้าวหน้าให้แก่อาชีพของตน

กรมวิชาการ (2546 : 1) ให้ความสำคัญของการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็นพื้นฐานสำคัญของการเรียนรู้ และการพัฒนาสติปัญญาของคนในสังคม การอ่านทำให้เกิดการพัฒนาด้านสติปัญญาความรู้ ความสามารถ พฤติกรรมและค่านิยมต่าง ๆ รวมทั้งช่วยในการเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิตไปสู่สิ่งที่ดีที่สุดในชีวิต

จากความสำคัญของการอ่าน สรุปได้ว่า การอ่านมีความสำคัญที่สุดในการแสวงหาความรู้ เกิดความรอบรู้นำมาพัฒนาตนเองทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม ตลอดจนการดำรงชีวิตอย่างมีความทัดเทียม

4. ประเภทของการอ่าน

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2540 : 34) ได้กล่าวถึงประเภทของการอ่าน ดังนี้

1. อ่านเพื่อจับใจความอย่างคร่าว ๆ (Skimming and Scanning Reading)

2. อ่านเพื่อจับใจความสำคัญ (Idea Reading)
3. อ่านเพื่อสำรวจรายละเอียดและจับใจความสำคัญโดยทั่ว ๆ ไป

(Exploration Reading)

4. อ่านเพื่อความเข้าใจท่องแท้ (Study Reading)
5. อ่านเพื่อใช้วิจารณ์ตามข้อความที่อ่าน (Analytical Reading)
6. อ่านเพื่อการวิเคราะห์ข้อความหรือแนวความคิดในเรื่องที่อ่าน (Critical Reading)

Reading)

วรรณิ โสภประยูร (2542 : 127) แบ่งประเภทของการอ่านออกเป็น 2 ประเภท

คือ

1. การอ่านออกเสียง แบ่งได้ 3 แบบ ได้แก่
  - 1.1 การอ่านร้อยแก้ว
  - 1.2 การอ่านร้อยกรอง
  - 1.3 การอ่านทำนองเสนาะ
2. การอ่านในใจ แบ่งได้ 7 แบบ ได้แก่
  - 2.1 การอ่านแบบค้นคว้าหาความรู้
  - 2.2 การอ่านแบบจับใจความสำคัญหรือหาสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน
  - 2.3 การอ่านแบบหารายละเอียดทุกชั้นตอน
  - 2.4 การอ่านเพื่อหารายละเอียดทุกคำเพื่อการปฏิบัติ
  - 2.5 การอ่านแบบวิเคราะห์เพื่อหาเหตุผล
  - 2.6 การอ่านแบบไตร่ตรองโดยใช้วิจารณ์เพื่อหาข้อเท็จจริง ข้อดี

ข้อเสียสำหรับเลือกแนวปฏิบัติ

- 2.7 การอ่านแบบคร่าว ๆ เพื่อสังเกตและจดจำ

กรมวิชาการ (2543 : 57-58) ได้สรุปว่าการอ่านมี 7 วิธี คือ

1. การอ่านคร่าว ๆ ใช้เมื่อต้องการสำรวจว่าจะอ่านหนังสือนั้นต่อไป

หรือไม่

2. อ่านเก็บแนวคิด ใช้เมื่อต้องอ่านหนังสือหรือเอกสารนั้นแล้วทำบันทึกย่อไว้ทบทวนภายหลังหรือจะสรุปสาระสำคัญข้อความ

3. อ่านแบบตรวจตรา คือการอ่านวิธีหนึ่งรวมกับการอ่านวิธีที่ 2 และอ่านเฉพาะส่วนที่สำคัญที่ต้องการเป็นหลัก

4. อ่านอย่างศึกษาค้นคว้า การอ่านวิธีนี้ใช้วิธีที่ 3 เป็นหลักแต่มิได้อ่านเพียงสิ่งเฉพาะบางจุด เพราะการศึกษาค้นคว้านั้นต้องอ่านอย่างละเอียดทุกบททุกตอน หากละเลยบางตอนอาจจะเกิดผลเสียได้

5. อ่านเชิงวิเคราะห์หรืออ่านตีความ ใช้การอ่านวิธีที่ 4 เป็นหลัก คือ อ่านอย่างละเอียดแล้วแยกแยะส่วนต่าง ๆ ให้ได้แล้วหากความสัมพันธ์

6. อ่านเก็บข้อมูล วิธีนี้ใช้เมื่อจะอ่านหนังสือหรือเอกสารหลาย ๆ เล่ม จะได้เปรียบเทียบ คัดเลือกและนำเฉพาะส่วนที่ต้องการมาใช้ต่อไป วิธีนี้ใช้กันมากในการทำรายงาน ทำวิทยานิพนธ์หรือการวิจัย

7. อ่านโดยใช้วิจารณ์ญาณ การจะใช้วิธีนี้ได้ผู้อ่านจะต้องมีความสามารถในการอ่านวิธีต้น ๆ ได้เสียก่อนเพราะการอ่านโดยใช้วิจารณ์ญาณจะต้องอาศัยวิธีทั้งหมดข้างต้นร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ แล้วจึงจะเกิดปัญญาสันนิษฐานหาเหตุผลได้

ไพโรพรรณ อินทนิล (2546 : 32-35) สรุปประเภทของการอ่านตามวัตถุประสงค์ของการอ่าน ได้ดังนี้

1. อ่านเพื่อเก็บใจความสำคัญ ได้แก่ ย่อความ หรือเก็บใจความสำคัญมีแนวทางปฏิบัติคือ ผู้อ่านคัดส่วนต่าง ๆ เหล่านี้ในเนื้อเรื่องออก อันได้แก่ ตัวอย่างประกอบส่วนขยาย หรือรายละเอียดต่าง ๆ ข้อเปรียบเทียบต่าง ๆ โวหารต่าง ๆ ส่วนวันที่หรรษา ตัวเลข สถิติต่าง ๆ (ยกเว้นในกรณีที่ต้องการผลทางตัวเลข เช่น การวิจัยต่าง ๆ) คำถาม หรือคำพูดของผู้เขียน

2. อ่านเพื่อทดสอบความเข้าใจ ได้แก่ การอ่านตอบข้อความ ผู้อ่านอ่านแล้วต้องตีความหมายข้อความแต่ละประโยค แต่ละย่อหน้า ให้เข้าใจอย่างถูกต้อง จึงจะทำข้อสอบได้

3. อ่านเพื่อแสดงความคิดเห็น มีขั้นตอนปฏิบัติอย่างน้อย 2 ขั้น คือ อ่านเพื่อเก็บใจความสำคัญ และเขียนหรือพูดเพื่อแสดงความคิดเห็น

4. อ่านเพื่อปฏิบัติตามคำแนะนำ การอ่านประเภทนี้ผู้อ่านต้องอ่านอย่างละเอียดลออ เมื่ออ่านจบแล้วสามารถมองเห็น “ภาพ” หรือขั้นตอนของการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ทั้งหมด โดยขณะที่ปฏิบัติไม่ต้องหวนกลับไปอ่านใหม่

5. การอ่านเพื่อคลายเครียด หรือฆ่าเวลา การอ่านประเภทนี้ไม่ได้มุ่งเอาเนื้อหาสาระ หรือความสมจริง มุ่งความสนุกสนานเป็นสำคัญ

กล่าวโดยสรุป การอ่านแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทออกเสียงและไม่ออกเสียง แต่ไม่ว่าจะเป็นการอ่านประเภทใด สิ่งสำคัญอยู่ที่การตีความ หากมีการอ่านโดยปราศจากการตีความ การอ่านครั้งนั้นก็จะไม่มี ความหมายใด ๆ เลย

5. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงทฤษฎีการอ่าน ได้แก่ ทฤษฎีการจัดลำดับข้อความและวิเคราะห์เชื่อมโยงข้อความเป็นทฤษฎีที่มีผลต่อการอ่าน

สุมิตรา อังวัฒนกุล (2536 : 110) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการอ่าน ไว้ดังนี้

1. การอ่านที่เน้นพฤติกรรมการเรียนรู้ เป็นการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองต่อสิ่งเร้า จะทำให้เกิดการเรียนรู้ขึ้น ดังนั้น การอ่านจึงเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ที่มีการจัดลำดับไว้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งหมายถึงการอ่านต้องประกอบด้วยทักษะเบื้องต้นและทักษะที่เป็นพื้นฐานก็จะถูกหลอมรวมเข้าด้วยกัน โดยผ่านกลวิธีการฝึกให้นักเรียนแยกแยะได้ว่าส่วนใดเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา

2. การอ่านที่เน้นความรู้ความเข้าใจ ทฤษฎีความรู้ความเข้าใจมีแนวคิดว่าพฤติกรรมทุกอย่างต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ คือ ประสบการณ์ในการเรียนรู้ การรู้จักสะสมความรู้ และการนำไปใช้ ดังนั้น ทฤษฎีความรู้ ความเข้าใจจึงเป็นหน้าที่ของสมองส่วนกลางในการตีความตัวแปรต่าง ๆ การเรียนรู้จึงขึ้นอยู่กับความรู้จักเชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับประสบการณ์เดิมและแสดงออกอย่างเหมาะสม

ลาวัญย์ สังขพันธ์านนท์ และคณะ (2549 : 21-22) อธิบายว่าการอ่านจะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับวิธีอ่าน นักวิชาการหลายท่านนำเสนอทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน ได้แก่

1. ทฤษฎีการอ่านแบบ OK4R มีขั้นตอนในการอ่านดังนี้

1.1 การอ่านอย่างคร่าว ๆ (Overview) เป็นการอ่านแบบสำรวจก่อนการอ่านจริง การอ่านในขั้นตอนนี้ ผู้อ่านควรอ่านคำนำ และบทสรุปในแต่ละบทอย่างคร่าว ๆ เพื่อให้ทราบสาระสำคัญของเนื้อหาที่จะอ่าน

1.2 การเก็บความคิดสำคัญ (Key Ideas) เป็นการพยายามคำนึงถึงลำดับความสำคัญของเนื้อหาว่าส่วนใดเป็นส่วนใดเป็นหัวใจของเรื่อง ส่วนใดเป็นเนื้อหาสำคัญรองลงมา เป็นการพยายามตั้งคำถามจากเรื่องที่ย่านว่าสิ่งสำคัญของเรื่องคืออะไร

1.3 การอ่าน (Reading) เป็นการค้นหาเพื่อตอบคำถามที่ต้องการให้ได้ เป็นขั้นตอนที่ผู้อ่านจะต้องทำให้เกิดความกระจำและชัดเจนที่สุด โดยทั่วไปประโยคที่ใช้ตั้งคำถามคือ การหาคำตอบว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร ทำอย่างไร และทำไม

1.4 การระลึก (Recall) คือการพิจารณาว่าสิ่งที่อ่านไปแล้วมีความเข้าใจเพียงใด

1.5 การคิดสร้างสรรค์เพิ่มเติม (Reflect) เป็นขั้นตอนที่ผู้อ่านพิจารณาว่าผลจากการอ่านก่อให้เกิดความคิดใหม่ หรือความคิดเพิ่มเติมจากความคิดเดิมของตนเพียงไร

1.6 การทบทวน (Review) เป็นการทบทวนสาระความรู้ หรือกระดู้นความรู้ที่ได้จากการอ่านเป็นครั้งคราว เพื่อไม่ให้ความรู้สูญหายหรือลบเลือน

2. ทฤษฎีการอ่านแบบ SQ3R

2.1 การสำรวจ (Survey) หมายถึง การสำรวจเนื้อหาและองค์ประกอบคร่าว ๆ ของหนังสือ เช่น ชื่อผู้แต่ง ปกนอก ปกใน คำนำ สารบัญ รวมถึงแนวคิดและจุดมุ่งหมายของการเขียนหนังสือเรื่องนั้น ๆ

2.2 การตั้งคำถาม (Question) ได้แก่ การตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ย่านว่าผู้อ่านต้องการอะไรจากการอ่าน การตั้งคำถามในการอ่านนั้นจะเป็นการกำหนดเป้าหมายหรือแนวทางในการอ่านให้ชัดเจนและตรงตามวัตถุประสงค์มากขึ้น

2.3 การอ่าน (Reading) คือการอ่านอย่างรวดเร็วและละเอียดถี่ถ้วน เพื่อค้นหาสาระหรือคำตอบที่ต้องการจากการตั้งคำถาม

2.4 การจดจำ (Recite) เมื่อผู้อ่านได้รับคำตอบจากการอ่านแล้ว ควรจดบันทึกเพื่อเป็นการเชื่อมโยงความคิดสำคัญของแต่ละย่อหน้า เป็นการช่วยเตือนความจำและสามารถ

ตรวจสอบได้ว่ามีความคิดอะไรใหม่ ๆ จากการอ่านบ้าง

2.5 การทบทวน (Review) ได้แก่การทบทวนความรู้จากการอ่านว่า ถูกต้องหรือไม่ เพียงใด การทบทวนถือว่าการสร้างความเข้าใจในการอ่าน เพื่อให้ผู้อ่านสามารถ นำความรู้ที่ได้มาใช้ให้เกิดประโยชน์

สรุปได้ว่า การอ่านเพื่อให้ได้ผลตามจุดประสงค์การอ่านนั้น ผู้อ่านต้องยึดทฤษฎี การอ่าน และอ่านตามขั้นตอนเพื่อให้สามารถค้นหาความรู้จากการอ่าน สามารถเก็บใจความสำคัญ เชื่อมโยงเรื่องที่อ่าน และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

6. องค์ประกอบสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537 : 5) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการ อ่านว่า การอ่านที่ประสบความสำเร็จได้นั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องหลายอย่าง ได้แก่ องค์ประกอบทางสังคม องค์ประกอบทางด้านความพร้อม และองค์ประกอบทางด้าน โรงเรียน

วรรณี โสมประยูร (2542 : 122) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบในการอ่านของเด็ก สรุปได้ว่า

1. องค์ประกอบทางด้านร่างกาย
  - 1.1 สายตา
  - 1.2 ปาก
  - 1.3 หู
2. องค์ประกอบทางด้านจิตใจ
  - 2.1 ความต้องการ
  - 2.2 ความสนใจ
  - 2.3 ความศรัทธา
3. องค์ประกอบทางด้านสติปัญญา
  - 3.1 ความสามารถในการรับรู้
  - 3.2 ความสามารถในการนำประสบการณ์เดิมมาใช้
  - 3.3 ความสามารถในการใช้ภาษาให้ถูกต้อง
  - 3.4 ความสามารถในการเรียน

4. องค์ประกอบทางด้านประสบการณ์พื้นฐาน
5. องค์ประกอบทางด้านวุฒิภาวะ อารมณ์ แรงจูงใจและบุคลิกภาพ
6. องค์ประกอบทางด้านสิ่งแวดล้อม

สรุปได้ว่า การอ่านประกอบด้วยความพร้อมหลายด้าน คือ ความพร้อมทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ประสบการณ์ วุฒิภาวะ อารมณ์ แรงจูงใจ และบุคลิกภาพและความพร้อมทางด้านสิ่งแวดล้อม

7. ปัญหาสำคัญที่มีผลต่อการอ่าน

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537 : 8) ได้กล่าวถึงปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการอ่านว่ามี 3 ประการ คือ

1. ปัญหาที่เกี่ยวกับตัวครู ครูไม่เข้าใจวิธีการสอนอ่านอย่างแท้จริง
2. ปัญหาที่มาจากตัวนักเรียน ซึ่งมาจากสังคมที่มีลักษณะแตกต่างกันและมีระดับความสามารถในการอ่านก็แตกต่างกัน
3. ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับทางโรงเรียน วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการพัฒนาการอ่านไม่เพียงพอ รัฐไม่สามารถจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อความต้องการ

สรุปได้ว่า ปัญหาเกี่ยวกับการอ่านนั้นมีสาเหตุมาจาก 3 ประการ คือ ปัญหาเกิดจากครู ปัญหาเกิดจากตัวนักเรียนและปัญหาเกิดจากโรงเรียน ซึ่งได้แก่ ความไม่พร้อมในการจัดการด้านวัสดุอุปกรณ์

การเขียนสะกดคำ

การเขียนสะกดคำเป็นเนื้อหาส่วนหนึ่งของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งนักเรียนจะต้องได้รับการฝึกฝนจนสามารถเขียนสะกดคำได้ถูกต้อง รวดเร็ว สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของการเขียนสะกดคำไว้ดังนี้

1. ความหมายของการเขียนสะกดคำ

การเขียนเป็นทักษะที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการเรียนวิชาภาษาไทย โดยเฉพาะการเขียนสะกดคำ จัดเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่นำไปสู่การพัฒนาการเขียนในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของการเขียนสะกดคำไว้ดังนี้

ณัฐพงศ์ สาวงศ์คู่ย์ (2542 : 20) ได้ให้ความหมายของการเขียนสะกดคำว่า การเขียนสะกดคำ หมายถึง การเขียนพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และตัวการันต์ เรียงตามลำดับได้อย่างถูกต้อง และมีความหมายตรงตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 และสามารถนำคำที่เขียนได้ไปใช้ประโยชน์ และสื่อสารในชีวิตประจำวันได้

วรรณิ โสมประยูร (2542 : 156) ได้ให้ความหมายของการเขียนสะกดคำไว้ว่า หมายถึง วิธีเขียนคำโดยลำดับตัวอักษรภายในคำหนึ่ง ๆ เพื่อออกเสียง ได้ชัดเจน และสื่อความหมายได้ตามที่ผู้เขียนต้องการ

ราชบัณฑิตยสถาน (2542 : 1149) ได้อธิบายถึงความหมายของการเขียนสะกดคำว่าเป็นการเขียนลายลักษณ์อักษรที่เขียนหรือพิมพ์ขึ้นที่ประกอบกันเป็นคำ เรียกพยัญชนะที่บังคับตัวอักษรข้างหน้าเป็นมาตราต่าง ๆ เช่น แม่กน น สะกด แม่กด ค สะกด

บัณฑิตา แจ็งจบ (2545 : 8) ได้ให้ความหมายของการเขียนสะกดคำไว้ว่า การนำพยัญชนะต้นมาประสมกับสระและวรรณยุกต์ บางคำมีตัวสะกดที่ตรงตามมาตรา ก็มีพยัญชนะใช้สะกดตัวเดียวและไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด คือ มีพยัญชนะสะกดได้หลายตัวหรือบางคำมีทั้งตัวสะกดและตัวการันต์

กรมวิชาการ (2546 : 133) กล่าวถึงการเขียนสะกดคำว่า การเขียนสะกดคำเป็นการเขียน โดยนำพยัญชนะต้น สระ วรรณยุกต์ และตัวสะกดมาประสมคำ การเขียนคำจะต้องให้ผู้เรียนอ่านสะกดคำและเขียนพร้อม ๆ กันเพื่อการเขียนคำได้ถูกต้อง การเขียนสะกดคำจะนำคำที่มีความหมายมาสะกด จนกระทั่งผู้เรียนสามารถจำคำนั้น ๆ ได้

จตุติตา คงด้วง (2549 : 9) ได้ให้ความหมายของการเขียนสะกดคำไว้ว่า การเขียนสะกดคำ หมายถึง ความสามารถในการเขียนคำ โดยเรียงลำดับพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์และตัวสะกดการันต์ได้ถูกต้องตามหลักภาษาและตรงตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542

สุชา ขวัญพุดม (2550 : 13) ได้สรุปการเขียนสะกดคำไว้ว่า การเขียนสะกดคำ หมายถึง การเขียนคำตามหลักเกณฑ์ได้อย่างถูกต้อง โดยเรียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวสะกด และตัวการันต์ ตามลำดับเพื่อให้สามารถออกเสียงได้ชัดเจนและสื่อความหมายได้ถูกต้อง

สมเด็จพระสังฆราช (2550 : 28) สรุปการเขียนสะกดคำไว้ว่า การเขียนสะกดคำ เป็นวิธีการเขียนคำเรียงลำดับพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ให้เป็นคำที่ถูกต้องตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 เพื่อให้ผู้เรียนออกเสียงได้และนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542 (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546 : 812) ให้ความหมายของการเขียนสะกดคำไว้ว่า (ก.) หมายถึง เขียนหรือบอกตัวอักษรที่ประกอบกันเป็นคำ

จากความหมายของการเขียนสะกดคำที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า การเขียนสะกดคำ หมายถึงการเขียนคำโดยเรียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวสะกด และสะกดการันต์ ได้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของภาษา และต้องตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542 เป็นคำที่มีความหมายใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน ได้

2. ความสำคัญของการเขียนสะกดคำ

การเขียนสะกด ได้ถูกต้อง นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสื่อสารด้วยภาษาเขียน เพราะถ้าเขียนสะกดผิดจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายคลาดเคลื่อนได้ การจัดประสบการณ์ทางภาษาให้นักเรียนได้รับการฝึกฝนอย่างเพียงพอและสม่ำเสมอ จะช่วยให้สามารถเขียนสะกดคำได้อย่างถูกต้อง และนำไปใช้ได้อย่างกว้างขวาง เพื่อพัฒนาไปสู่การเขียนเป็นประโยคและเรื่องราวได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักการศึกษาหลายท่านได้ตระหนักถึงเรื่องนี้ และได้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนสะกดคำ ไว้ดังนี้

ศิริพร ทวีชาติ (2540 : 11) กล่าวว่า ในการเขียนสะกดคำจะต้องให้นักเรียนสนใจที่จะเขียน นักเรียนต้องฝึกฝน จึงต้องใช้กิจกรรมหลาย ๆ อย่าง เพื่อให้เกิดความเพลิดเพลิน จดจำคำต่าง ๆ ได้อย่างแม่นยำ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในด้านอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะการเขียนสะกดคำให้ถูกต้องมีความสำคัญมาก ข้อความที่เขียนผิดไปอาจทำให้ความหมายของข้อความคลาดเคลื่อนก่อให้เกิดความเสียหาย

อรทัย บุตรดิษฐ (2540 : 11) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า การเขียนสะกดคำถูกต้อง นอกจากจะมีผลต่อการสื่อความหมายระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านแล้ว ยังมีผลต่อการประเมินคุณค่าของผู้อ่านที่มีต่อผู้เขียนด้วย เนื่องจากการเขียนสะกดคำนั้นเป็นส่วนหนึ่งของการเขียน ผู้เขียนต้องมีความประณีตและรับผิดชอบในงานเขียนของตน ขจัดข้อบกพร่องของงานเขียนลงให้เหลือน้อย

ที่สุด โดยการเขียนสะกดคำให้ถูกต้องตามอักขรวิธี

วรรณิ โสมประยูร (2544 : 156) ได้ให้ความสำคัญของการเขียนสะกดคำไว้ว่า การสะกดคำเป็นพื้นฐานของการเขียนอย่างหนึ่ง เพราะเด็กต้องรู้จักสะกดคำได้ก่อนจึงสามารถเขียนเป็นประโยคและเรื่องราวได้ ถ้าเด็กเขียนสะกดคำไม่ได้ เด็กจะไม่เข้าใจความคิดของตนเอง ดังนั้น การเขียนสะกดคำให้ถูกต้องนับว่าเป็นสิ่งสำคัญมากในการเขียน

กรมวิชาการ (2546 : 133) กล่าวว่า การอ่านและการเขียนคำเป็นทักษะพื้นฐานสำคัญของการเรียนรู้ภาษาทุกภาษาทั้งในการเรียนระดับพื้นฐานและในระดับสูง การเรียนในระดับพื้นฐานจะในด้านกรอ่าน การเขียนได้ถูกต้อง มีความแม่นยำในหลักเกณฑ์ทางภาษาซึ่งเป็นเรื่องสำคัญและเป็นความจำเป็นของนักเรียนทุกคนด้วย

กนกวรรณ สมโต (2549 : 18) กล่าวว่า ความสำคัญของการเขียนสะกดคำ คือ การเขียนสะกดคำให้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์หรือตามหลักภาษาไทย และการเขียนสะกดคำยังถือเป็นสิ่งจำเป็นในการเรียนภาษาไทย เพราะการเขียนเป็นทักษะที่สำคัญ นักเรียนสามารถนำประโยชน์ที่ได้รับจากการเขียนสะกดคำไปใช้ต่อยอดในการเขียนได้กับทุก ๆ สาระการเรียนรู้ และสามารถนำไปใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันได้

อุดม พรประเสริฐ (2546 : 148-149) ได้ให้ความสำคัญของการเขียนไว้ว่า สิ่งที่สำคัญที่สุดของการเขียนคือ การเขียนส่งผลให้เกิดการกระจายความรู้กว้างขึ้นกว่าเดิม ประเทศใดที่มีวัฒนธรรมการเขียน การจดบันทึก การอ่านหนังสือ ประเทศนั้นจะเต็มไปด้วยการต่อยอดและสืบทอดทางภูมิความรู้ ภูมิปัญญาการเขียนจึงเป็นการสื่อสารที่สำคัญยิ่งของมนุษย์ จากที่กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่าการเขียนจึงมีความสำคัญ ดังนี้

1. เป็นเครื่องแสดงออกออกความรู้ความคิด และความรู้สึกของมนุษย์
2. เป็นเครื่องมือสำคัญในการวัดความเจริญ หรืออารยธรรมของมนุษย์ในแต่ละยุคแต่ละสมัย
3. เป็นเครื่องมือใช้สำหรับสื่อสารทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต
4. เป็นเครื่องมือใช้สนองความปรารถนาของมนุษย์ เช่น ความรัก ความเข้าใจ

เป็นต้น

5. เป็นเครื่องมือสำคัญทางวัฒนธรรม ที่ถ่ายทอดมรดกทางด้านสติปัญญาของ มนุษย์

6. เป็นสื่อช่วยแพร่กระจายความรู้ ความคิด ให้กว้างไกลและรวดเร็ว
7. เป็นสื่อกลางที่ให้ความรู้ ความคิด และความเพลิดเพลินแก่คนทุกเพศทุกวัย
8. เป็นบันทึกทางสังคมที่ให้คุณประโยชน์แก่คนรุ่นปัจจุบัน และอนาคต
9. เป็นงานอาชีพที่สำคัญอย่างหนึ่งในปัจจุบัน

10. การเขียนเป็นเครื่องมือในการสร้างความรัก ความสามัคคี และความ เจริญรุ่งเรืองในสังคม แต่ตรงกันข้าม การเขียนก็อาจเป็นเครื่องมือในการบ่อนทำลายได้เช่นกัน

11. การเขียนสามารถทำให้มนุษย์ประสบความสำเร็จในชีวิต ได้รับการยกย่อง

เชิดชูเกียรติ

สมลักษณ์ สุวรรณวงศ์ (2550 : 28) สรุปไว้ว่า การสะกดคำ เป็นการเขียนคำ

เรียงลำดับพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ให้เป็นคำที่ถูกต้องตามหลักพจนานุกรม ฉบับ

ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 เพื่อให้ผู้เรียนออกเสียงและนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

ชนิดา เรืองวิเศษ (2550 : 16) สรุปไว้ว่า การเขียนสะกดคำเป็นพื้นฐานสำคัญของ

การเรียนรู้ภาษาทุกภาษาและทุกสาขาวิชา เป็นสื่อความหมายที่ถูกต้องและยังช่วยให้เกิดผลดีต่อ

ผู้เขียน ทำให้เกิดความมั่นใจในตนเอง สามารถติดต่อสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจตรงกัน

จากการศึกษาเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่า ทักษะการเขียนสะกดคำมีความสำคัญเป็นอย่าง

ยิ่ง เพราะถ้าเขียนผิดจะทำให้ความหมายของคำ ๆ นั้นเปลี่ยนไป ทำให้ผู้เขียนและผู้อ่านไม่สามารถ

สื่อสารได้ตรงกัน จึงสมควรที่มีวิธีการสอนทักษะการเขียนสะกดคำที่มีประสิทธิภาพในการฝึกฝน

ให้นักเรียนมีทักษะการเขียนสะกดคำและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวัน

3. สาเหตุและปัญหาการเขียนสะกดคำผิด

สาเหตุและปัญหาการเขียนสะกดคำผิด มีหลายประการซึ่งนักการศึกษาได้กล่าวถึง

สาเหตุและปัญหาการเขียนสะกดคำผิด ไว้ดังต่อไปนี้

ศรียา นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม (2535 : 160-161) ได้มีความเห็น

เกี่ยวกับสาเหตุของการเขียนสะกดคำผิดและเสนอการฝึกเขียนสะกดคำไว้ว่า

1. สะกดคำผิด เพราะความเลินเล่อ ครูควรฝึกให้อ่านคำก่อนแล้วจึงฝึกการสะกดคำ

2. สะกดคำผิด เพราะความไม่ชอบ ขาดการสังเกต ขาดประสบการณ์ ครูควรวางหนังสือพิมพ์ดี ๆ ที่นอกเหนือจากตำราเรียนมาให้อ่าน หรือฝึกใช้พจนานุกรมเมื่อสงสัยเรื่องการสะกดคำ

3. สะกดคำผิด เพราะสายตาไม่ดี เนื่องจากเป็นคำที่คล้ายกัน เช่น กาน – กานต์ แก้ไขได้ด้วยการฝึกจำแนกคำ สังเกตตัวการันต์อย่างละเอียด

4. สะกดคำผิด เพราะแยกเสียงไม่ได้ ครูควรเน้นทักษะการฟังควบคู่ไปด้วย

5. สะกดคำผิด เพราะขาดหลักเกณฑ์ทางภาษา แก้ไขได้ด้วยการอธิบายหลักเกณฑ์ให้เข้าใจก่อนการเขียนสะกดคำ

วรรณิ โสภประยูร (2539 : 156) ได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับลักษณะของคำที่เขียนยากตั้งแต่ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 4 ปรากฏผลสอดคล้องทั้ง 4 ระดับชั้นดังนี้

1. คำที่มีหลายพยางค์ เช่น สนุกสนาน ประเพณี พุทฺหฺสตี ตะลิ่งพริงเพริด

2. คำที่ประและไม้ประวิสรรชนีย์ เช่น สะดวก สบาย พะเนิน ทะมื่น ประณีต รหฺส กิจจะลักษณะ ขะมกฺเขมฺน กะโผลกคะผลก

3. คำที่มีรูปวรรณยุกต์ไม่ตรงกับกรออกเสียง เช่น เหล้า พุง ลอกแลก เลินเล่อ เย็นเยื่อ

4. คำที่มี ใ อ อัย อำ อัม เช่น จาระไน เหงื่อไหลไคลย้อย อัยการ รัตนตรัย สัมภาษณ์

5. คำที่เครื่องหมายทัณฑฆาตกำกับ เช่น ประโยชน์ สัตว์ เสาร์ พิสูจน์ ปราชญ์ มหันต์ พิพิธภัณฑ์ หลักเกณฑ์ บัลลังก์ กุมภาพันธุ์

6. คำที่มีสระผสม เช่น เลี้ยง เดี่ยว เพื่อน เหมือน

7. คำพ้องเสียง เช่น หน้า - น้า, หญ้า - ยา โจทย์ - โจทย์แฉ้ - แซ่ กัณฑ์ - กรรม ขัน - ขรรค์

8. คำลดรูปหรือเปลี่ยนรูปเมื่อมีตัวสะกด เช่น ชวน พบ พิศดาร อันธพาล

9. คำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตรา เช่น รูป โรค โทษ อชยาศัย อารารณา

อุปสรรค

10. คำที่มีอักษรนำ เช่น ขนม ตลาด ถนน ขมูบขมิบ เขย็อน แลลัม ถมิ่งทึ่ง
11. คำที่มี ห นำ และ อ นำ เช่น หย่า หลาย แหลม หย่า อยู่ อยาก
12. คำที่ใช้ รร (ร หัน) เช่น บรรทัด รูปพรรณ อุปสรรค สรรพคุณ จารกรรม
13. คำที่ใช้ ร ลว ควบกล้ำ เช่น กล้วย มะพร้าว กลับ กวาด ความ ตราครุฑ

พลัดพราว ขลุ่ยขลุ่ย กลิ้งกล่อม สรวล

14. คำที่มีความหมายเป็นนามธรรม เช่น ความสุข ความซื่อสัตย์ เวทมนตร์

ไวยากรณ์

15. คำราชาศัพท์ เช่น เษษฐา เณิมพระชนมพรรษา พระบรมราชาอนุญาต

พระบรมฉายาลักษณ์

16. คำที่ใช้ในบทประพันธ์ประเภทร้อยกรอง เช่น บทมัทลย์ จัณหาต อาชรรณ์
17. คำที่มาจากภาษาอังกฤษ เช่น ไนลอน เต็นท์ แท็งก์น้ำ เซ็ต ฟิล์ม แอลกอฮอล์
18. คำพิเศษและคำที่มีกฏยกเว้น เช่น ซาคิ จริง สัปดาหฺ์ ศีรษะ โอกาส

บุพผา ชังพุก (2542 : 2) ให้ความสำคัญของการเขียนสะกดคำไว้ว่า การเขียน

สะกดคำเป็นทักษะที่จำเป็นในการวางพื้นฐานของเรียนด้านอื่น ๆ เพราะนักเรียนสามารถนำประโยชน์จากการเขียนสะกดคำไปใช้ในวิชาอื่นๆ อีก ถ้าเขียนสะกดคำได้ถูกต้องรวดเร็ว ก็สามารถเข้าใจและเรียนวิชาอื่น ๆ ได้อีกด้วย แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าเขียนสะกดคำผิดก็จะก่อให้เกิดผลเสียหลายประการ เช่น ผู้อ่านตีความหมายผิดทำให้ไม่เข้าใจข้อความที่เขียนในที่สุดการสื่อสารก็ล้มเหลว งานเขียนก็ด้อยคุณค่าไป

สรุปได้ว่า สาเหตุการเขียนสะกดคำผิดเกิดจากการที่นักเรียน ครูและบุคคลทั่วไปละเลยไม่ตระหนักในความสำคัญของการเขียนให้ถูกต้อง การขาดความระมัดระวังไม่ศึกษา พิจารณาถึงหลักเกณฑ์การสะกดคำให้รอบคอบเสียก่อน อีกทั้งขาดการสังเกตจนทำให้ใช้แนวเทียบผิด จดจำแต่คำที่เขียนผิด และไม่รู้ว่าที่ถูกต้องเขียนอย่างไร จึงทำให้เขียนคำเหล่านั้นผิด

4. หลักการสอนเขียนสะกดคำ

เมื่อได้ศึกษาความสำคัญและสาเหตุการเขียนสะกดคำผิดแล้วพบว่า สาเหตุหนึ่งเกิดจากกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งครูและนักเรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญ การสอนของครูมีผลต่อ

ความสามารถในการเขียนสะกดคำของนักเรียน โดยที่นักเรียนอาจจะเขียนคำผิดอยู่เช่นเดิม หรือผิดมากขึ้น หากครูไม่เอาใจใส่ในการแก้ปัญหา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม จะมีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ดังที่ สุจริต เพ็ชรชอบและสายใจ อินทร์ทรัพย์ (2538 : 169) ได้เสนอแนะกิจกรรมการเขียนสะกดคำ สรุปได้ดังนี้ ครูทำบัญชีคำยากแจกให้นักเรียนแล้วนำคำเหล่านั้นมาให้นักเรียนเขียน นำประโยคที่ประกอบด้วยคำผิดให้นักเรียนแก้คำที่ผิดแบ่งกลุ่มแข่งขันเขียนสะกดคำ ทำบัญชีคำสะกดถูกผิดปะปนกันให้นักเรียนทำเครื่องหมายถูกผิดให้แก้คำที่สะกดผิด ให้นำรวบรวมคำยากมาทำเป็นบัญชีเรียงลำดับตามตัวอักษร นำคำยากมาเป็นข้อทดสอบแบบเลือกตอบแล้วฝึกหาคำพ้องเสียงจากพจนานุกรม

สนิธ สัตโยภาส (2532 : 90 - 93) กล่าวว่าจุดมุ่งหมายในการสอนเขียนสะกดคำก็เพื่อจะให้เด็กเขียนคำต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้ถูกต้องตามหลักภาษาและความนิยม คำที่นำมาให้เขียนต้องเป็นคำที่เด็กอ่านได้แล้ว อาจเขียนปริศนาคำทาย เขียนไทยตามคำบอกและคำที่เขียนผิดเสมอ ๆ ควรฝึกให้เด็กใช้พจนานุกรม

กรมวิชาการ (2535 : ๑๗) ได้เสนอแนวการสอนสะกดคำจากแบบฝึกในหนังสือเรียนไว้ดังนี้

1. อ่านพยัญชนะและสระเพื่อจำรูปพยัญชนะและสระให้ได้
2. อ่านสะกดคำและแจกถูก
3. อ่านเป็นคำสะกดและดูรูปภาพประกอบ
4. อ่านสะกดคำและอ่านเป็นคำแล้วให้คิดและเขียนจนคล่อง

วรรณิ โสภประยูร และรัชนี ศรีไพรวรรณ (2537 : 542 - 543) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการเขียนสะกดคำ ดังนี้

1. ให้นักเรียนเขียนสะกดคำต่าง ๆ ได้ถูกต้องตามแบบแผนผังนิยมใช้กันและตรงตามความหมายของคำ
2. ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักคำต่าง ๆ ได้กว้างขวาง
3. ให้นักเรียนค้นคว้าและหาคำใหม่ ๆ ได้ตามต้องการ
4. ให้นักเรียนรู้จักคำต่าง ๆ ที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน
5. ให้นักเรียนออกเสียงคำต่าง ๆ ได้ถูกต้อง

นอกจากนี้ได้เสนอแนะกิจกรรมพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำหลายวิธี โดยเรียงจากวิธีที่ง่ายไปหายาก ดังนี้

1. กิจกรรมแบบแจกลูก เป็นวิธีแจกลูกเพื่ออ่านและฝึกเขียนคำเบื้องต้น โดยครูกำหนดพยัญชนะให้หนึ่งตัว แล้วให้นักเรียนเขียนแจกลูกไปตามสระ และในทางกลับกันครูกำหนดสระให้แล้วนักเรียนหาพยัญชนะที่รู้จักมาเขียนแจกลูก

2. กิจกรรมประสมอักษรเป็นการนำสระ พยัญชนะ วรรณยุกต์มาประสมกัน ออกเสียงเป็นหนึ่งพยางค์ เช่น กะ กา หา คี แล้วค่อย ๆ เพิ่มตัวสะกด

3. กิจกรรมเขียนตามคำบอกหรือการสอนเขียนไทย เป็นกิจกรรมพัฒนาทักษะการเขียนที่นิยมใช้ โดยทั่วไปการเขียนตามคำบอกนี้ นอกจากเป็นกิจกรรมที่พัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำแล้ว ยังมีคุณค่าช่วยพัฒนาทักษะภาษาไทยด้านอื่น ๆ ได้แก่ ทักษะการฟังอย่างมีสมาธิ ก่อนที่จะเขียน การจำคำและประโยคที่เขียน การเข้าใจความหมายของคำและประโยค ความละเอียดรอบคอบในการเขียนสะกดคำ

4. กิจกรรมประสมคำ ในการเขียนนั้นผู้เขียนจะต้องรวบรวมประมวลคำไว้ จึงจะสามารถนำคำมาใช้ได้ตามต้องการ การพัฒนาทักษะการเขียนจำเป็นต้องมีทักษะการสร้างคำ และหาคำใหม่ด้วย

สรุปได้ว่า การเขียนสะกดคำมีหลักสำคัญกล่าวคือ เขียนสะกดคำต่าง ๆ ได้ถูกต้องตามแบบแผนผังนิยมใช้กันและตรงตามความหมายของคำ เรียงจากวิธีที่ง่ายไปหายาก โดยใช้กิจกรรมต่าง ๆ เช่น การแจกลูก การประสมอักษร การเขียนตามคำบอก การประสมคำ เป็นต้น

5. แบบของการสอนเขียนสะกดคำ

สนิท สัตโยภาส (2545 : 105 – 106) ได้จำแนกวิธีการสอนเขียนไทยไว้ดังนี้

1. ระยะเริ่มแรก คำที่นำมาให้เขียนจะต้องเป็นคำที่เด็กอ่านได้แล้ว โดยใช้ภาพนำคือ ให้ดูภาพแล้วเขียน

2. ครูนำบัตรคำยกมาให้เด็กอย่างรวดเร็วที่ละบัตร แล้วให้เขียนคำที่เห็น ครูนำบัตรคำหลาย ๆ บัตร ไปติดไว้ที่แผนภูมิแล้วให้เด็กเลือกเขียนตามคำที่ครูบอกทีละคำ

3. ให้หาคำที่มีสระ ตัวสะกด หรือพยัญชนะต้นเหมือนกันมาให้เขียน เช่น มี คี ไป... ไก่ กา กบ.....

4. ให้เติมพยัญชนะให้ครบ เช่น ....า ง กาง ทาง บาง พาง ฯลฯ, ...า เบา

เอา เอา มา ฯลฯ

5. ให้โยงคำให้ตรงกับภาพ

6. ให้ขีดเส้นใต้คำที่เขียนถูก เช่น บ้าน น้ำบ้ำบ, โรงเรียน รถนนตร์ เก้าอี้

7. ให้เติมใจความสมบูรณ์ เช่น ฉันไป.....(โรงเรียน ตลาด)

8. ให้หาคำตรงกันข้าม เช่น ร้อน = ..., คำ = ..., ยาว = ...

9. ให้แข่งขันกันหาคำพวกเดียวกัน เช่น สัตว์เลี้ยง ได้แก่ แมว....., ดอกไม้

ได้แก่ บานชื่น.....

10. ให้เขียนด้วยปริศนาคำทาย เช่น อะไรเอ๋ย สูงเทียมฟ้าต่ำกว่าหญ้านิดเดียว

(ภูเขา)

11. ให้เขียนไทยตามคำบอกเป็นคำ ประโยค หรือข้อความก็ได้

12. ให้เขียนไทยด้วยนิทาน

13. กิจกรรมอื่น ๆ เช่น รวบรวมคำที่มักเขียนผิดจากที่ต่าง ๆ ผูกให้เด็กใช้

พจนานุกรม จัดป้ายนิเทศ เป็นต้น

วรรณิ โสภประยูร (2542 : 173) ได้เสนอแนะกิจกรรมการสอนเขียนสะกดคำ

ไว้ดังนี้

1. เขียนคำจากการประสมพยัญชนะ เช่น กบ นก

2. เขียนคำจากประสมอักษร เช่น กลาง จาน

3. เขียนคำจากการประสมคำ เช่น ไก่ขัน

4. เขียนคำจากการต่อคำ เช่น ชั้นน้ำ น้ำปลา ปลาอย่าง

5. เขียนคำจากตารางบิงโก

6. เขียนต่อพยัญชนะตัวท้ายของคำ

7. เติมคำที่หาย เช่น ใส่.....

8. จับคู่คำให้ได้ความหมายใหม่

9. หาคำตรงกันข้าม

10. เขียนคำจากของจริงหรือภาพ

11. เขียนคำจากสิ่งที่กล่าวหรือคม
12. เขียนคำจากหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์
13. เขียนคำคล้องจอง

สรุปได้ว่า การเขียนสะกดคำจะเริ่มต้นด้วยการเขียน พยัญชนะ สระ การประสมคำ เขียนตามรูปภาพ เขียนตามคำบอก เขียนต่อคำ เขียนตามสื่อต่าง ๆ ตลอดจนเขียนคำคล้องจอง

แบบฝึกทักษะ

แบบฝึกหัดหรือแบบฝึกทักษะเป็นสื่อประกอบการจัดการเรียนรู้ประเภทหนึ่งในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่สำคัญของผู้เรียน ก่อให้เกิดนิสัยรักการอ่าน รักการค้นคว้า เพิ่มพูนทักษะการอ่าน การเขียน การคิด การวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ

1. ความหมายของแบบฝึกหัด

แบบฝึกมีความจำเป็นต่อการเรียนการสอนวิชาทักษะ การใช้แบบฝึกพัฒนาการเรียนการสอนจะช่วยให้อาจารย์และนักเรียนพบข้อบกพร่องทางการเรียนการสอนและแก้ไขข้อบกพร่องนั้น มีผู้กล่าวถึงความหมายของแบบฝึกไว้ ดังนี้

กตিকা สุวรรณสมพงษ์ (2541 : 40) กล่าวว่า แบบฝึกหัด หมายถึง การจัดประสบการณ์การฝึกหัด โดยใช้วัสดุประกอบการสอนหรือเป็นกิจกรรมให้ผู้เรียนกระทำด้วยตนเอง เพื่อฝึกฝนเนื้อหาต่าง ๆ ที่ได้เรียนไปแล้วให้เข้าใจดีขึ้น และเกิดความชำนาญสามารถทำและนำไปใช้ได้โดยอัตโนมัติ ทั้งในการแก้ปัญหาระหว่างเรียน และในสถานการณ์อื่น ๆ ในชีวิตประจำวัน

กิตติคุณ รัตนเดชกำจาย (2541 : 41) ได้ให้ความหมายของแบบฝึกทักษะว่า หมายถึง แบบฝึกที่สร้างขึ้นด้วยลักษณะหลายรูปแบบที่หลากหลาย โดยมีจุดประสงค์เพื่อมุ่งเสริมทักษะต่าง ๆ ให้ดีขึ้นหลังจากเรียนบทเรียนจบแล้ว

พนมวัน วรรณชัย (2542 : 37) กล่าวว่า แบบฝึกหัด หมายถึง งานกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่ครูจัดให้นักเรียนได้ฝึกกระทำ เพื่อทบทวน ฝึกฝนเนื้อหาความรู้ต่าง ๆ ที่ได้เรียนไปแล้วให้เกิดความจำจนสามารถปฏิบัติได้ด้วยความชำนาญ และให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2554 : 687) ได้ให้ความหมายของแบบฝึกไว้ว่า “แบบฝึกหัด น. หมายถึง แบบอย่าง ปัญหา หรือ คำสั่งที่ตั้งขึ้นเพื่อให้นักเรียนฝึกตอบเป็นต้น”

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2547: 83) สรุปว่า แบบฝึกทักษะเป็นสื่อการเรียนประเภทหนึ่งที่เป็นส่วนเสริมสำหรับให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดทักษะ ความรู้ความเข้าใจ ซึ่งในหนังสือส่วนใหญ่จะมีแบบฝึกทักษะอยู่ท้ายบทเรียน หรือแบบฝึกที่ครูสร้างขึ้น เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน

สมพิศ คงทรง (2549 : 68) ได้ให้ความหมายของแบบฝึกหรือแบบฝึกทักษะ หมายถึง สื่อการสอนที่สร้างขึ้น เพื่อให้นักเรียนได้นำความรู้ที่เรียนแล้ว ไปใช้ให้เกิดทักษะมากขึ้น

สมลักษณ์ สุวรรณวงศ์ (2550 : 39) ได้ให้ความหมายของแบบฝึกไว้ว่า แบบฝึกทักษะเป็นสื่อการเรียนประเภทหนึ่งที่สามารถช่วยให้นักเรียนได้ฝึกฝน เพื่อให้เกิดความชำนาญแม่นยำและรวดเร็วในการเรียนรู้

สรุปได้ว่า แบบฝึกหรือแบบฝึกทักษะ หมายถึง สื่อการสอนที่จัดให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและเกิดทักษะเพิ่มขึ้น มีลักษณะและหลากหลายรูปแบบ อาจเป็นแบบฝึกท้ายบทเรียน หรือแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้ด้านใดด้านหนึ่ง ฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่องจนเกิดทักษะ

2. ความสำคัญของแบบฝึก

แบบฝึกเป็นเทคนิคการสอนที่สนุกอีกวิธีหนึ่ง คือ การให้นักเรียนทำแบบฝึกมาก ๆ สิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทางการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชาได้ดีขึ้น คือ แบบฝึก เพราะนักเรียนได้มีโอกาสนำความรู้ที่เรียนมาแล้วมาฝึกให้เกิดความเข้าใจกว้างขวางยิ่งขึ้น

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545 : 131) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึกหรือแบบฝึกหัดว่า แบบฝึกหรือแบบฝึกหัดเป็นเทคนิคการสอนที่สนุกอีกวิธีหนึ่ง คือ การให้นักเรียนทำแบบฝึกมาก ๆ สิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทางการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชาได้ดีขึ้น คือ แบบฝึก เพราะนักเรียนมีโอกาสนำความรู้ที่เรียนมาแล้วมาฝึกให้เกิดความเข้าใจกว้างขวางยิ่งขึ้น

อนงค์ศิริ วิชาลัย (2536 : 27) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึกว่า วิธีสอนที่สนุกอีกวิธีหนึ่ง คือการให้นักเรียนทำแบบฝึกมาก ๆ สิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทางภาษา

ดีขึ้น คือ แบบฝึก เพราะนักเรียนมีโอกาสนำความรู้ที่เรียนมาแล้วฝึกให้เกิดความเข้าใจกว้างขวางยิ่งขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542 : 147) กล่าวว่า แบบฝึก หรือแบบฝึกทักษะ เป็นสื่อการเรียนการสอนประเภทหนึ่งสำหรับให้นักเรียนฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจและทักษะเพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่หนังสือเรียนจะมีแบบฝึกทักษะอยู่ท้ายบทเรียน ในบางวิชา แบบฝึกทักษะจะมีลักษณะเป็นแบบฝึกทักษะปฏิบัติอยู่

มะลิ อาจิวชัย (2540 : 17) ได้ให้ทัศนะประโยชน์และความสำคัญของแบบฝึกทักษะที่มีประสิทธิภาพ จะช่วยให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการฝึกทักษะ ได้เป็นอย่างดี แบบฝึกทักษะเปรียบเสมือนผู้ช่วยที่สำคัญของครู ทำให้ลดภาระการสอนของครูลงได้ ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่ และเพิ่มความมั่นใจในการเรียน ได้เป็นอย่างดี

จากความหมายและความสำคัญของแบบฝึกทักษะ ที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า แบบฝึกทักษะ คือ แบบฝึกทักษะหรือชุดฝึกที่ครูจัดให้นักเรียน เพื่อให้มีทักษะเพิ่มขึ้น หลังจากที่ได้เรียนรู้เรื่องนั้น ๆ มาบ้างแล้ว โดยแบบฝึกทักษะต้องมีทิศทางตามจุดประสงค์ ประกอบกิจกรรมที่น่าสนใจ และสนุกสนาน ถือเป็นแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน แบบฝึกทักษะที่สร้างในลักษณะต่างๆ ก็เป็นอีกวิธีหนึ่ง เมื่อเปรียบเทียบกับวิธีการสอนแบบปกติผลปรากฏว่า การเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะ จะมีส่วนช่วยให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. หลักในการสร้างแบบฝึกทักษะ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2537 : 145-146) กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างแบบฝึกทักษะ ไว้ดังนี้

1. ศึกษาปัญหาและความต้องการ โดยศึกษาจากกำการผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หากเป็นไปได้ควรศึกษาความต่อเนื่องของปัญหาในทุกระดับชั้น
2. วิเคราะห์เนื้อหาหรือทักษะที่เป็นปัญหาออกเป็นเนื้อหาหรือทักษะย่อย ๆ เพื่อใช้ในการสร้างแบบทดสอบและแบบฝึกหัด
3. พิจารณาวัตถุประสงค์ รูปแบบ และขั้นตอนการใช้แบบฝึก เช่น จะนำแบบฝึกไปใช้อย่างไร ในแต่ละชุดประกอบด้วยอะไรบ้าง
4. สร้างแบบทดสอบ ซึ่งอาจมีแบบทดสอบเชิงสำรวจ แบบทดสอบเพื่อวินิจฉัย

ข้อบกพร่อง แบบทดสอบความก้าวหน้าเฉพาะเรื่อง เฉพาะตอน แบบทดสอบที่สร้างจะต้อง สอดคล้องกับเนื้อหาหรือทักษะที่วิเคราะห์ไว้

5. สร้างบัตรฝึก บัตรอ้างอิง เพื่อใช้อธิบายคำตอบหรือแนวทางการตอบแต่ละ เรื่องการสร้างบัตรอ้างอิงนี้อาจทำเพิ่มเติมเมื่อได้บัตรฝึกหัดไปทดลองใช้แล้ว
6. สร้างบัตรอ้างอิง เพื่อใช้อธิบายคำตอบหรือแนวทางการตอบแต่ละเรื่อง การสร้างบัตรอ้างอิงนี้อาจทำเพิ่มเติมเมื่อได้นำบัตรฝึกไปทดลองใช้แล้ว
7. สร้างแบบบันทึกความก้าวหน้า เพื่อใช้บันทึกผลการทดสอบ หรือผลการ เรียน โดยจัดทำเป็นตอน เป็นเรื่อง เพื่อให้เห็นความก้าวหน้าเป็นระยะ ๆ สอดคล้องกับแบบทดสอบ ความก้าวหน้า
8. นำแบบฝึกหัดไปทดลองใช้ เพื่อหาข้อบกพร่อง คุณภาพของแบบฝึกและหา คุณภาพของแบบทดสอบ
9. ควรปรับปรุงแก้ไข
10. รวบรวมเป็นชุด จัดทำคำชี้แจง คู่มือการใช้ สารบัญ เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

โรจนา แสงรุ่งระวี (2531 : 30) ได้กล่าวถึง การสร้างแบบฝึกทักษะว่าต้อง คำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยดูความพร้อมระดับสติปัญญา ความสามารถ ความเหมาะสมในการ ใช้สำนวนภาษาซึ่งทำให้นักเรียนสนใจที่จะนำเอาแบบฝึกทักษะที่ครูสร้างขึ้นนี้แก้ไขข้อบกพร่อง หรือส่งเสริมทักษะทางภาษาให้ดีขึ้น รูปทอง ปราบพาล (2521 : 91) ได้กล่าวถึงหลักในการสร้าง แบบฝึกทักษะทางภาษาไว้ว่า “แบบฝึกควรมีหลายแบบ เช่น ใช้เกม เดิมคำ ใช้เพลง ใช้แผ่นภาพ ใช้การ์ตูนประกอบ ใช้แบบฝึก เป็นต้น ส่วนการสร้างแบบฝึกควรคำนึงถึงเนื้อหา ความยากง่าย และระดับความสนใจของเด็ก”

จากหลักการดังกล่าว จึงสรุปเป็นหลักการในการสร้างแบบฝึกไว้ว่า ควรต้องคำนึงถึงสิ่ง ต่อไปนี้

1. ต้องคำนึงถึงหลักจิตวิทยา
2. เนื้อหาต้องไม่ยาวเกินไป
3. ควรเป็นสื่อที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์
4. ควรมีหลาย ๆ รูปแบบ หลาย ๆ กิจกรรม

5. ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

4. ลักษณะที่ดีของแบบฝึกทักษะ

ในการสร้างแบบฝึกเพื่อฝึกทักษะให้บรรลุตามวัตถุประสงค์นั้น จำเป็นจะต้องอาศัยลักษณะและรูปแบบของแบบฝึกที่หลากหลายแตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับทักษะที่เราฝึก ดังที่ให้นักการศึกษาได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะแบบฝึกที่ดี ไว้ดังนี้

มนตรีธา ภักดีณรงค์ (2540 : 99) กล่าวว่า การสร้างแบบฝึกที่จะทำให้นักเรียนมีความคงทนในการเรียนรู้ได้คือต้องมีองค์ประกอบ ต่อไปนี้

1. นักเรียนต้องได้ฝึกกระทำบ่อย ๆ
2. นักเรียนได้ลงมือฝึกกระทำเอง
3. เกิดความสนุกในการทำแบบฝึก

อรพิมพ์ เครือเนียม (2544 : 24-25) กล่าวว่า แบบฝึกที่นักเรียนสนใจและกระตือรือร้นที่จะเรียนมีลักษณะดังนี้

1. ใช้หลักจิตวิทยา
2. สำนวนภาษาง่าย
3. ให้ความหมายต่อชีวิต
4. คิดได้เร็วและสนุก
5. ปลุกเร้าความสนใจ
6. เหมาะกับวัยและความสามารถ
7. อาจศึกษาด้วยตนเองได้

ศกุนา เลิกนอก (2545 : 24-25) กล่าวถึงลักษณะของแบบฝึกที่ดีไว้ดังนี้

1. ควรมีคำชี้แจงหรือตัวอย่างที่ใช้ภาษาง่าย ๆ สั้น ๆ นักเรียนสามารถทำตามได้ ประโยคและคำศัพท์ควรใกล้เคียงกับที่ใช้ในชีวิตประจำวันและเหมาะสมกับวัยของนักเรียน
2. เนื้อหาควรเชื่อมโยงกับสิ่งที่นักเรียนรู้แล้วกับสิ่งที่ต้องการให้รู้ใหม่และโครงสร้างหรือรูปแบบหลาย ๆ ลักษณะในเรื่องเดียวกัน ควรใช้คำถามในเนื้อหาที่กำลังเรียนอยู่หรือที่เรียนมาแล้ว หรือที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

3. ตั้งจุดมุ่งหมายในเรื่องที่จะฝึกให้ชัดเจนและฝึกเป็นเรื่อง ๆ ไป จัดเนื้อหาที่จะฝึกให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย และมีจำนวนพอเหมาะที่จะทำให้การฝึกนั้นเกิดทักษะ

4. แบบฝึกควรสอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการและลำดับขั้นการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา แบบฝึกควรมีรูปภาพ สีสวย ชูใจ กระตุ้นให้นักเรียนสนใจ

5. สิ่งที่จะฝึกแต่ละครั้งควรเป็นบทฝึกสั้น ๆ ใช้เวลาน้อย เพราะความสนใจของนักเรียนระดับประถมศึกษาามีเพียง 15 -20 นาที และแบบฝึกควรมีความยากง่ายพอเหมาะ

6. แบบฝึกที่ดีควรแนะวิธีสอนของครูและวิธีที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกความจำ วิเคราะห์ สังเคราะห์ การนำไปใช้ฝึกความคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน และรู้จักค้นคว้าด้วยตนเอง

วิลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545 : 131) ได้กล่าวถึงลักษณะแบบฝึกที่ดี ดังนี้

1. เป็นสิ่งที่นักเรียนเรียนมาแล้ว
2. เหมาะสมกับระดับวัย หรือความสามารถของผู้เรียน
3. มีคำชี้แจงสั้น ๆ ที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจวิธีทำได้ง่าย
4. ใช้เวลาที่เหมาะสมคือไม่นานเกินไป
5. เป็นสิ่งที่น่าสนใจท้าทายให้นักเรียนแสดงความสามารถ
6. เปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกทั้งแบบตอบอย่างจำกัดและตอบอย่างเสรี
7. มีคำสั่งหรือตัวอย่างแบบฝึกที่ไม่ยาวเกินไป และไม่ยากแก่การเข้าใจ
8. ควรมีหลายรูปแบบ มีความหมายแก่นักเรียนที่ทำแบบฝึกหัด
9. ใช้หลักจิตวิทยา
10. ใช้สำนวนภาษาที่เข้าใจง่าย
11. ฝึกให้คิดได้เร็วและสนุกสนาน
12. ปลุกความสนใจหรือเร้าใจ
13. เหมาะสมกับวัยและความสามารถ
14. สามารถศึกษได้ด้วยตนเองได้

วรรณ แก้วแพรง (2551 : 131) กล่าวว่า แบบฝึกที่ดีควรมีลักษณะ ดังนี้

1. เนื้อหาที่นำมาจะต้องเป็นเนื้อหาที่มีอยู่ในบทเรียนหรือสอดคล้องสัมพันธ์กับ

2. แบบเรียน ทั้งที่เป็นคำ ประโยค ข้อความ หรือเนื้อเรื่อง และมีเนื้อหาตรงตามหลักสูตรกำหนด
2. มีหลายแบบหลายลักษณะเพื่อไม่ให้เบื่อและเป็นการท้าทายให้อยากทำ
3. ต้องช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคำ 3 ประการ คือ รู้คำเพิ่มขึ้น เข้าใจความหมายของคำดีขึ้น และมีความสามารถใช้คำสูงขึ้นตามระดับชั้นของนักเรียน
4. ต้องส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้ความคิด โดยอาศัยความรู้ความเข้าใจเดิมเป็นพื้นฐาน

5. ต้องมีลักษณะอย่างข้อสอบทั่ว ๆ ไป ที่มุ่งวัดความรู้ความเข้าใจอย่างเดียว แต่ต้องมีลักษณะที่เร้าความสนใจ ยั่วใจ ูงใจให้นักเรียนได้คิด ได้พิจารณา และได้ศึกษาค้นคว้าจนเกิดความรู้ความเข้าใจ ทักษะและความสามารถในการใช้คำสูงขึ้นด้วย

สรุปว่า ลักษณะของแบบฝึกที่ดี คือ แบบฝึกที่เรียงลำดับจากง่ายไปหายากมีรูปภาพประกอบ มีรูปแบบที่น่าสนใจ หลากหลายรูปแบบ โดยอาศัยหลักจิตวิทยาในการจัดกิจกรรมหรือจัดแบบฝึกให้สนุก ให้ภาษาได้เหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของนักเรียน มีคำสั่ง คำชี้แจงสั้น ๆ ชัดเจน เข้าใจง่าย มีตัวอย่างประกอบ มีการจัดกิจกรรมการฝึกที่เร้าความสนใจและแบบฝึกนั้นมีความทันสมัยอยู่เสมอ

5. ประโยชน์ของแบบฝึก

แบบฝึกเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการเสริมทักษะและพัฒนาการสอนให้บรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตร โดยเฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หากได้มีการฝึกปฏิบัติอย่างถูกวิธีจะทำให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จมากขึ้น ดังนั้นแบบฝึกจึงเป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์อีกชนิดหนึ่ง ดังที่นักการศึกษาได้กล่าวไว้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2537 : 146) ได้ระบุถึงประโยชน์ของแบบฝึก ดังนี้

1. เป็นส่วนเพิ่มเติมหรือเสริมหนังสือเรียน
2. ช่วยเสริมให้การใช้ทักษะภาษาดีขึ้น แต่ทั้งนี้จะต้องอาศัยการส่งเสริมและความเอาใจใส่จากครูผู้สอนด้วย
3. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เพราะการให้นักเรียนทำแบบฝึกที่

เหมาะสมกับความสามารถของเขาคือช่วยให้นักเรียนประสบผลสำเร็จ

4. แบบฝึกช่วยให้นักเรียนทักษะทางภาษากงทอน
5. การให้นักเรียนทำแบบฝึก ช่วยให้นักเรียนมองเห็นจุดเด่นหรือจุดบกพร่องของนักเรียนได้ชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้ครูดำเนินการปรับปรุงแก้ไขปัญหานั้น ๆ ได้ทันที่
6. แบบฝึกที่จัดพิมพ์เรียบร้อยแล้วจะช่วยให้ครูประหยัดแรงงานและเวลาในการจัดเตรียมสร้างแบบฝึกนักเรียนไม่ต้องเสียเวลาในการลอกแบบฝึก ทำให้มีเวลาและโอกาสได้ฝึกทักษะด้านอื่น ๆ มากขึ้น

ประทีป แสงเปี่ยมสุข (2538 : 53) กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกไว้ ดังนี้

1. เป็นอุปกรณ์ช่วยลดภาระของครู
2. ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกทักษะในการใช้ภาษาให้ดีขึ้น
3. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล ทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในทางจิตใจมากขึ้น

4. ช่วยเสริมทักษะทางภาษาให้กงทอน
5. เป็นเครื่องมือวัดผลการเรียนหลังจากเรียนบทเรียนแล้ว
6. ช่วยให้เด็กสามารถทบทวนได้ด้วยตนเอง
7. ช่วยให้นักเรียนมองเห็นปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนได้ชัดเจน
8. ช่วยให้นักเรียนฝึกฝนได้เต็มที่ นอกเหนือจากที่เรียนในบทเรียน
9. ช่วยให้ผู้เรียนเห็นความก้าวหน้าของตนเอง
10. ช่วยให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีการสะกดคำ

อดุลย์ ภูปลื้ม (2539 : 24) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของแบบฝึกไว้ ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น
2. ช่วยประหยัดเวลา และจดจำเนื้อหา คำศัพท์ต่าง ๆ ได้คงทน
3. ทำให้เกิดความสนุกสนานในขณะที่เรียน
4. ทำให้ทราบความก้าวหน้าของตนเอง
5. สามารถนำแบบฝึกหัดมาทบทวนเนื้อหาเดิมด้วยตนเอง
6. ทำให้ทราบข้อบกพร่องของนักเรียน

7. ทำให้ครูประหยัดเวลา

8. ทำให้นักเรียนสามารถนำภาษาไปสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2547 : 83-84) สรุปไว้ว่า แบบฝึกหัดมีประโยชน์ ดังนี้

1. ทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น
2. ทำให้ครูทราบความเข้าใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียน
3. ครูได้แนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้

ตามความสามารถของตน

4. ฝึกให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นและสามารถประเมินผลงานของตนเองได้
5. ฝึกให้นักเรียนได้ทำงานด้วยตนเอง
6. ฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย
7. กำเนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
8. แบบฝึกช่วยเสริมให้ทักษะทางภาษาคงทน ลักษณะการฝึกที่จะช่วยให้

เกิดผลดังกล่าว ได้แก่ฝึกทันทีหลังจากเรียนเนื้อหา นั้น ฝึกซ้ำในเรื่องที่เรียน

จากประโยชน์ของแบบฝึกที่กล่าวมา สรุปได้ว่า แบบฝึกช่วยในการฝึกหรือเสริมทักษะทางภาษาการใช้ภาษาของนักเรียน สามารถนำมาฝึกซ้ำ ทบทวนบทเรียนและผู้เรียนสามารถนำไปทบทวนด้วยตนเอง จดจำเนื้อหาได้คงทน มีเจตคติที่ดีต่อทักษะภาษาไทย ทำให้เกิดความสุขสนุกสนานในขณะที่เรียน ผู้เรียนทราบความก้าวหน้าของตนเอง ตลอดจนสามารถทราบข้อบกพร่องของนักเรียนและนำไปปรับปรุงแก้ไขได้ทันที ซึ่งจะมีผลทำให้ครูประหยัดเวลา ค่าใช้จ่าย นอกจากนี้ยังทำให้นักเรียนสามารถนำภาษาไปใช้สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. ขั้นตอนการสร้างแบบฝึกทักษะ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542 : 145 – 146) ระบุถึง

ขั้นตอนการสร้างแบบฝึกเสริมทักษะ ดังนี้

1. ศึกษาปัญหาและความต้องการ โดยศึกษาจากการผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. วิเคราะห์เนื้อหาหรือทักษะที่เป็นปัญหาออกเป็นทักษะย่อย ๆ เพื่อใช้ในการสร้างแบบทดสอบและแบบฝึกทักษะ

3. พิจารณาวัตถุประสงค์ รูปแบบ ขั้นตอนการใช้แบบฝึก เช่น จะนำแบบฝึกไปใช้อย่างไร ในแต่ละชุดจะประกอบด้วยอะไรบ้าง

4. สร้างแบบทดสอบ เพื่อวัดผลการเรียนรู้ และความก้าวหน้าของผู้เรียน แบบทดสอบที่จะสร้างจะต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์กับเนื้อหา

5. สร้างบัตรฝึก เพื่อใช้พัฒนาทักษะย่อย แต่ละทักษะในแต่ละบัตรจะมีคำถามให้นักเรียนตอบ การกำหนดรูปแบบขนาดของบัตร พิจารณาตามความเหมาะสม

6. สร้างบัตรอ้างอิง เพื่ออธิบายคำหรือแนวทางการตอบแต่ละเรื่อง การสร้างบัตรอ้างอิงนี้ อาจทำเพิ่มเติมเมื่อนำบัตรฝึกทักษะไปทดลองใช้แล้ว

7. สร้างแบบบันทึกความก้าวหน้า เพื่อใช้บันทึกผลการสอบ หรือผลการเรียน โดยจัดทำเป็นตอน เป็นเรื่อง เพื่อให้เห็นความก้าวหน้าเป็นระยะ ๆ สอดคล้องกับแบบทดสอบความก้าวหน้า

8. นำแบบฝึกทักษะไปทดลองใช้ เพื่อหาข้อบกพร่องคุณภาพของแบบฝึก ทักษะและคุณภาพของแบบทดสอบ

9. ปรับปรุงแก้ไข

10. รวบรวมเป็นชุด จัดทำคำชี้แจง คู่มือการใช้ สารบัญเพื่อใช้ประโยชน์ ทัยรัตน์ ทาเพชร (2546 : 25-26) กล่าวว่า การสร้างแบบฝึกควรมีขั้นตอนดังนี้

1. สำรวจปัญหาและความต้องการ เมื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไปแล้ว ครูผู้สอนย่อมทราบดีว่าบรรลุตามจุดประสงค์หรือไม่ รวบรวมปัญหาและความต้องการในการแก้ไขปัญหาหรือความต้องการที่จะพัฒนาการเรียนการสอนในแต่ละจุดประสงค์

2. กำหนดจุดประสงค์ในการสร้างแบบฝึกเสริมทักษะให้ชัดเจน เพื่อตอบคำถามว่าสร้างแบบฝึกเพื่ออะไร ต้องการให้นักเรียนเป็นอย่างไร

3. วิเคราะห์คำที่เรียนในแต่ละจุดประสงค์ว่าประกอบด้วยคำและความหมายอย่างไร คำใดที่มักจะมีปัญหาในการอ่านและเขียนรวบรวมคำเหล่านั้นไว้

4. ศึกษาจิตวิทยาการเรียนรู้ จิตวิทยาในการอ่านของนักเรียนในแต่ละชั้นว่าเด็กแต่ละวัยมีความต้องการเรื่องอะไร ประกอบด้วย

4.1 ความใกล้ชิด คือถ้าใช้สิ่งเร้าและการตอบสนองเกิดขึ้นในเวลาใกล้เคียง

กันจะสร้างความพอใจให้แก่ผู้เรียน

- 4.2 การฝึกหัด คือการเรียนทำซ้ำ ๆ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่แม่นยำ
  - 4.3 กฎแห่งผล คือการที่ผู้เรียนได้ทราบผลของการทำงานของตนด้วยการเฉลยคำตอบ จะช่วยให้ผู้เรียนทราบข้อบกพร่องเพื่อปรับปรุงแก้ไขสร้างความพอใจให้กับผู้เรียน
  - 4.4 การจัดแบบฝึก คือการจัดแบบฝึกหัดเรียงลำดับจากง่ายและสั้นไปหายาก และยาวขึ้น ควรมีภาพประกอบ และมีหลายรูปแบบ เป็นต้น
  5. กำหนดกรอบการสร้างแบบฝึกว่าควรประกอบด้วยเรื่องอะไรบ้าง แต่ละเรื่องควรมีลักษณะอย่างไร มีกิจกรรมอะไรบ้าง มีความยาวเพียงไรจะนำเสนอโดยใช้ภาพประกอบหรือไม่
  6. ลงมือเขียนแบบฝึกทีละชุด
  7. นำแบบฝึกนั้น ไปให้ผู้ชำนาญการตรวจสอบความถูกต้อง ความตรงตามเนื้อหา เพื่อรวบรวมข้อมูล นำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง
  8. จัดพิมพ์หรืออัดสำเนาแบบฝึกเพื่อให้นักเรียนนำไปใช้ ดังนี้ สรุปได้ว่าขั้นตอนในการสร้างแบบฝึกทีละชุดมีดังนี้
    - 8.1 วิเคราะห์เนื้อหาเพื่อหาสภาพปัญหา
    - 8.2 ตั้งวัตถุประสงค์
    - 8.3 กำหนดวิธีการนำแบบฝึกไปใช้
    - 8.4 สร้างแบบทดสอบ
    - 8.5 สร้างบัตรอ้างอิงอธิบายคำตอบ
    - 8.6 บันทึกตามด้วยผลการเรียนรู้
    - 8.7 นำแบบทดสอบไปทดลองใช้ เพื่อตรวจสอบในบทเรียน
    - 8.8 ปรับปรุงแก้ไข แล้วรวบรวมทำเป็นแบบฝึกที่มีคุณภาพในบทเรียน ตามรูปแบบหากผ่านกระบวนการที่กล่าวมาแล้วนั้น ก็คือว่าแบบฝึกที่สร้างขึ้นมามีประสิทธิภาพ
- สมพิศ คนทรง (2549 : 76) กล่าวว่า แบบฝึกควรมีจุดประสงค์ไว้อย่างชัดเจน มีคำแนะนำในการทำกิจกรรม เปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้สติปัญญาในทางสร้างสรรค์ คำนึงถึงหลักจิตวิทยา ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการฝึกให้นักเรียนนำความรู้ที่เรียน ไปแล้วมาใช้ในหลายรูปแบบ

หลายกิจกรรม

สรุปว่า การสร้างแบบฝึกทักษะนั้นจะต้องศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับวิเคราะห์ปัญหา และความต้องการของผู้เรียน โดยศึกษาจากการผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หรือสร้างแบบฝึกเสริมทักษะเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ ผู้จัดทำต้องวิเคราะห์เนื้อหา หรือทักษะที่เกี่ยวข้องให้ละเอียด ครอบคลุมหลักการ นอกจากนั้นต้องศึกษาจิตวิทยาการเรียนรู้ให้เหมาะสมในแต่ละช่วงวัยมีความสนใจเรื่องอะไร ทั้งนี้เพื่อให้การจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกมีประสิทธิภาพ ให้ผู้อำนวยการตรวจความถูกต้อง และปรับปรุงแบบฝึกทักษะที่จัดทำนั้น เกิดประสิทธิภาพกับผู้เรียนสูงสุด

7. ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ของแบบฝึกทักษะ

ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ หมายถึงความสามารถของแบบฝึกในการสร้างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ตามจุดประสงค์ถึงเกณฑ์ที่คาดหวัง

7.1 การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ

ชัยงค์ พรหมวงศ์ (2537 : 490 - 496) กล่าวถึง ระดับประสิทธิภาพของแบบฝึกที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และเป็นระดับที่ผู้สอนพอใจว่า หากแบบฝึกมีประสิทธิภาพถึงระดับนั้นแล้ว มีคุณค่าน่าพอใจ เราก็เรียกระดับประสิทธิภาพที่น่าพอใจนั้นว่า “เกณฑ์ประสิทธิภาพ”

80/80 หมายความว่า เมื่อเรียนจากแบบฝึกแล้วผู้เรียนสามารถทำแบบฝึกหัดหรือทำงาน ได้ผลเฉลี่ย 80 เปอร์เซ็นต์และการสอบหลังเรียน ได้ผลเฉลี่ย 80 เปอร์เซ็นต์ที่กำหนดประสิทธิภาพของกระบวนการต่อประสิทธิภาพของผลลัพธ์ให้มีคุณค่าเท่าใด ให้ผู้สอนพิจารณาตามความพอใจ โดยปกติเนื้อหาที่เป็นความรู้ ความจำ มักจะตั้งไว้ 80/80, 85/85, 90/90 ส่วนเนื้อหาที่เป็นเกณฑ์การศึกษา อาจจะต้องต่ำกว่านี้ เช่น 80/80 เป็นต้น อย่างไรก็ตามไม่ควรตั้งเกณฑ์ไว้ต่ำ เพราะการตั้งเกณฑ์ไว้ต่ำเท่าใดมักจะได้ผลเท่านั้น เมื่อทดลองภาคสนามแล้ว ให้เทียบค่าประสิทธิภาพของกระบวนการต่อประสิทธิภาพผลลัพธ์ที่หาได้จากการฝึกทักษะกับประสิทธิภาพของกระบวนการต่อประสิทธิภาพของผลลัพธ์ที่ตั้งไว้ เพื่อจะดูว่าเราจะยอมรับประสิทธิภาพหรือไม่ การยอมรับประสิทธิภาพให้ถือว่าแปรปรวน 2.5 - 5 เปอร์เซ็นต์ นั่นคือประสิทธิภาพของแบบฝึกไม่ควรต่ำกว่า 5 เปอร์เซ็นต์ แต่โดยปกติจะกำหนดไว้ 2.5 เปอร์เซ็นต์ การยอมรับประสิทธิภาพของแบบฝึกที่สร้างขึ้น อาจกำหนดไว้ 3 ระดับ คือ

1. “สูงกว่าเกณฑ์” เมื่อประสิทธิภาพของแบบฝึกสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ไม่เกิน 2.5 เปอร์เซ็นต์
2. “เท่ากับเกณฑ์” ประสิทธิภาพของแบบฝึกเท่ากัน หรือสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ไม่เกิน 2.5 เปอร์เซ็นต์
3. “ต่ำกว่าเกณฑ์” เมื่อประสิทธิภาพต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แต่ไม่ต่ำกว่า 2.5 เปอร์เซ็นต์ ถือว่ายังมีประสิทธิภาพพอรับ

7.2 วิธีการหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์

เพชฌัญญู กิจระการ (2546 : 49) ได้กล่าวถึงเกณฑ์การหาประสิทธิภาพ มีความหมายดังนี้

เกณฑ์ประสิทธิภาพ หมายถึง ระดับประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ หากแบบฝึกทักษะมีประสิทธิภาพถึงระดับนั้นแล้ว แบบฝึกทักษะนั้นมีคุณค่าที่จะนำไปใช้สอนนักเรียนได้ การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพกระทำได้โดยการประเมินผลพฤติกรรมของผู้เรียน 2 ประเภท คือ พฤติกรรมต่อเนื่องและพฤติกรรมขั้นสุดท้าย โดยกำหนดค่าประสิทธิภาพเป็น E_1 คือประสิทธิภาพทางกระบวนการ E_2 คือประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ซึ่งคิดเป็นร้อยละของผลเฉลี่ยของคะแนนที่ได้ ดังนี้ E_1/E_2 คือประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพผลลัพธ์ เช่น 80/80 หมายความว่า เมื่อเรียนจากแผนการจัดการเรียนรู้แล้วผู้เรียนสามารถทำแบบฝึกหัดหรืองาน ได้ผลเฉลี่ยร้อยละ 80 และทำแบบทดสอบหลังเรียนได้ผลเฉลี่ยร้อยละ 80

การกำหนดเกณฑ์ E_1/E_2 ให้มีค่าเท่าใดนั้น ผู้สอนเป็นผู้พิจารณาตามความเหมาะสม โดยปกติเนื้อหาที่เป็นความรู้ความจำมักจะตั้งไว้ 80/80, หรือ 85/85 หรือ 90/90 ส่วนเนื้อหาที่เป็นทักษะอาจตั้งไว้ต่ำกว่านี้ เช่น 75/75 เป็นต้น ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์ยอมรับประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะไว้คือ 80/80 และมีระดับความผิดพลาดได้ร้อยละ ± 2.5 โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

1. สูงกว่าเกณฑ์ เมื่อแบบฝึกทักษะมีประสิทธิภาพมากกว่า 82.5/82.5 ขึ้นไป
2. เท่าเกณฑ์ เมื่อแบบฝึกทักษะมีประสิทธิภาพอยู่ระหว่าง 77.5/77.5

ถึง 82.5/82.5

3. ต่ำกว่าเกณฑ์ เมื่อแบบฝึกทักษะมีประสิทธิภาพต่ำกว่า 77.5/77.5 โดยที่ 80 ตัวแรก (E_1) คือ ค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดของผู้เรียนที่ศึกษาจากแบบฝึก การหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะใช้สูตรดังต่อไปนี้

$$E_1 = \frac{\sum X}{\frac{N}{A} \times 100}$$

เมื่อ E_1	แทน	ค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน
$\sum X$	แทน	คะแนนรวมของผู้เรียนจากการทำแบบฝึกทักษะทุกชุดรวมกัน
N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด
A	แทน	คะแนนเต็มของแบบฝึกทักษะหรือคะแนนเต็มแบบทดสอบระหว่างเรียน

โดยที่ 80 ตัวหลัง (E_2) คือ ค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียน ของผู้เรียนที่ศึกษาจากแบบฝึก

$$E_2 = \frac{\sum Y}{\frac{N}{B} \times 100}$$

เมื่อ E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
$\sum Y$	แทน	คะแนนของแบบทดสอบหลังเรียน
N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด
B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน

การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

ชาติรี เกิดธรรม (2545 : 15) ได้กล่าวถึงเทคนิคร่วมด้วยช่วยงานกลุ่ม (Student Team Achievement division : STAD) เป็นเทคนิคร่วมด้วยช่วยงานกลุ่มได้รับการพัฒนาโดยโรเบิร์ต

สลาวิน (Robert Slavin) และคณะในมหาวิทยาลัยจอห์นฮอปกินส์

ลักษณะของบทเรียนที่เหมาะสม กิจกรรมนี้เหมาะสำหรับการส่งเสริมกระบวนการกลุ่ม เน้นการทดสอบเป็นรายบุคคล แบบร่วมมือในกลุ่มแทนการทดสอบแข่งขันกันเอง

ขั้นตอนการทำกิจกรรม กิจกรรมการสอนแบ่งได้เป็น 5 ขั้นตอน คือ

1. ครูนำเสนอเนื้อหา ครูจะสอนเนื้อหาแก่นักเรียนทั้งชั้น โดยรวมก่อนอาจใช้อุปกรณ์ การสอนต่างๆ มาช่วยในการสอน เนื้อหาที่สอนจะเป็นหน่วยการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนศึกษา

2. จัดกลุ่ม กลุ่มควรประกอบด้วย 4-5 คน และแบ่งกลุ่มตามความสามารถที่แตกต่าง กัน หน้าทีของกลุ่ม คือ เตรียมให้สมาชิกเข้าทำการทดสอบแข่งขัน สมาชิกในกลุ่มจะอภิปรายทำ แบบฝึกหัด ถกเถียงปัญหา และทำความเข้าใจบทเรียน

3. ศึกษาหาความรู้ สมาชิกภายในกลุ่มช่วยกันศึกษา ทบทวนในเนื้อหาหรือหัวข้อที่ ครูผู้สอนกำหนดให้โดยช่วยกันสรุปเนื้อหาทั้งหมด

4. ทดสอบ

4.1 ครูทำการทดสอบ โดยการแจกแบบทดสอบหรือแบบฝึกหัดให้นักเรียนทำ พร้อมอธิบายขั้นตอนการทำในลักษณะกลุ่มร่วมมือ โดย

สมาชิกคนที่ 1 อ่านคำถามหรือโจทย์ที่กำหนดให้แก่สมาชิกในกลุ่มฟัง

สมาชิกคนที่ 2 วิเคราะห์หาคำตอบที่ถูกต้อง เหมาะสม

สมาชิกคนที่ 3 เขียนคำตอบ

สมาชิกคนที่ 4 ตรวจสอบคำตอบ

4.2 ให้สมาชิกในกลุ่มหมุนเวียนกันทำหน้าที่ต่างๆ ในแต่ละข้อ จนกว่าจะครบข้อ คำถามที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งช่วยกันสรุปอีกครั้งเพื่อทำความเข้าใจร่วมกันในกลุ่ม

4.3 ผู้เรียนที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันทุกกลุ่ม แยกทำแบบทดสอบเป็นรายบุคคล เพื่อทดสอบความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน

5. ประเมินผล โดยตรวจสอบความถูกต้องของการทำแบบทดสอบ พร้อมทั้งนำ คะแนนของแต่ละคนมารวมกันเป็นคะแนนกลุ่ม แล้วคิดคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม

6. ให้รางวัล กลุ่มที่ได้คะแนนเฉลี่ยมากกว่าที่วางไว้จะได้รับคำชมเชย กลุ่มที่ได้ คะแนนเฉลี่ยสูงสุดจะได้รับรางวัล

นาตยา ปิลาธนนานนท์ (2543 : 8-13) ได้กล่าวถึงการเรียนแบบร่วมมือ : STAD

มีลักษณะ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ที่เรียกว่า STAD (Student Team – Achievement division) ของ Robert Slavin (1990)

1. ครูอธิบายงานที่ต้องทำให้กลุ่ม ลักษณะการเรียนภายในกลุ่ม กฎ กติกา ข้อตกลงใน

การทำงานกลุ่ม

2. ผู้เรียนเข้ากลุ่มตามที่ครูกำหนดไว้ ลักษณะกลุ่มเป็นแบบคณะพิเศษ คณะ

ความสามารถ

3. จำนวนสมาชิกในกลุ่มแต่ละกลุ่มขึ้นอยู่กับจำนวนหัวข้อที่จะให้ผู้เรียนศึกษา
4. สมาชิกแต่ละคนศึกษาคนละหัวข้อที่ครูจัดเตรียมไว้ให้แล้วนำมาอธิบาย อภิปรายให้กันและกันฟังจนเข้าใจ และร่วมกันทำงานอื่นๆ ตามที่ครูกำหนด
5. กำหนดบทบาทหน้าที่ที่ผู้เรียนแต่ละคนต้องปฏิบัติ ขณะทำงานภายในกลุ่มเพื่อให้งานกลุ่มเป็นไปด้วยดี

6. เมื่อเรียนหน่วยหรือเรื่องนั้นจบแล้วครูประเมินในสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนไปแล้ว

วัฒนาพร กระจับทุกซ์ (2545 : 179) ได้กล่าวถึง กลุ่มผลสัมฤทธิ์ (Student Team Achievement division) (STAD) เทคนิคนี้จะใช้การทดสอบรายบุคคลแทนการแข่งขัน มีขั้นตอนกิจกรรมดังนี้

1. ครูนำเสนอประเด็นหรือเนื้อหาใหม่ โดยอาจนำเสนอสื่อที่น่าสนใจใช้ในการสอนโดยตรงหรือตั้งประเด็นให้ผู้เรียนอภิปราย
2. จัดผู้เรียนเป็นกลุ่ม ๆ 4-5 คน ให้สมาชิกมีความสามารถคละกันมีทั้งความสามารถสูง ปานกลาง และต่ำ
3. แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาบทบาทเนื้อหาที่ครูนำเสนอจนเข้าใจ
4. ผู้เรียนทุกคนในกลุ่มทำแบบทดสอบ (Quiz) เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน
5. ตรวจสอบคำตอบของผู้เรียน นำคะแนนของสมาชิกทุกคนในกลุ่มมารวมกันเป็นคะแนนกลุ่ม

6. กลุ่มที่ได้คะแนนรวมสูงสุด (ในกรณีที่แต่ละกลุ่มมีจำนวนสมาชิกไม่เท่ากันให้ใช้คะแนนเฉลี่ยคะแนนรวม) จะได้รับคำชมเชย โดยอาจตีประกาศไว้ที่บอร์ด หรือป้ายนิเทศของห้องเรียน

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545 : 170-175) กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD มีองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

1. การเสนอเนื้อหา ผู้สอนทบทวนบทเรียนที่เรียนมาแล้วและนำเสนอเนื้อหาสาระหรือความคิดรวบยอดใหม่

2. การทำงานเป็นทีมหรือกลุ่ม ผู้สอนจะจัดผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกัน จัดให้คละกันและชี้แจงให้ผู้เรียนทราบถึงบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มที่จะต้องช่วยและร่วมกันเรียนรู้

เพราะผลการเรียนของสมาชิกแต่ละคนส่งผลต่อผลรวมของกลุ่ม

3. การทดสอบย่อย สมาชิกหรือผู้เรียนทุกคนทำแบบทดสอบย่อยเป็นรายบุคคล หลังจากเรียนรู้หรือทำกิจกรรมแล้ว

4. คะแนนพัฒนาการเรียนของผู้เรียน เป็นคะแนนการพัฒนาหรือความก้าวหน้าของสมาชิกแต่ละคน ซึ่งผู้สอนและผู้เรียนอาจจะร่วมกันกำหนดคะแนนการพัฒนาเป็นเกณฑ์ ขึ้นมาก็ได้

5. การรับรองผลงานและเผยแพร่ชื่อเสียงของทีม เป็นการประกาศผลงานของทีม เพื่อรับรองและยกย่องชมเชยในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ปิดประกาศให้รางวัล

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ มีดังนี้

1. ขั้นเตรียมเนื้อหาประกอบด้วย

1.1 การจัดเตรียมเนื้อหาสาระ ผู้สอนจัดเตรียมเนื้อหาสาระหรือเรื่องที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ เป็นเนื้อหาใหม่ โดยจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนศึกษา เรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งสื่อวัสดุ อุปกรณ์หรือแหล่งเรียนรู้ ใบความรู้ ใบงาน เป็นต้น

1.2 การจัดเตรียมแบบทดสอบย่อย เช่น ข้อสอบ กระดาษคำตอบ เกณฑ์การให้คะแนน

2. ขั้นจัดทีม

ผู้สอนจัดทีมผู้เรียนโดยให้ลักษณะทั้งเพศและความสามารถ ทีมละประมาณ 4-5 คน เช่น ทีมที่มีสมาชิก 4 คน อาจประกอบด้วยชาย 2 คน หญิง 2 คน เป็นคนเก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน อ่อน 1 คน เป็นต้น

3. ขั้นเรียนรู้ประกอบด้วย

3.1 ผู้สอนแนะนำวิธีการเรียนรู้

3.2 ทีมวางแผนการเรียนรู้ โดยแบ่งภาระหน้าที่กัน เช่น ผู้อ่าน ผู้ค้นหาคำตอบ ผู้สนับสนุน ผู้จัดบันทึก ผู้ประเมินผล เป็นต้น

3.3 สมาชิกในแต่ละกลุ่มศึกษาเนื้อหาสาระและทำกิจกรรมตามใบงานที่ผู้สอนกำหนด ซึ่งการเรียนรู้โดยวิธีนี้เน้นการให้ความร่วมมือช่วยเหลือกันในทีมมากกว่าการแข่งขัน

3.4 ผู้เรียนหรือสมาชิกแต่ละกลุ่มประเมินเพื่อทบทวนความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหา

4. ขั้นทดสอบ

4.1 ผู้เรียนแต่ละคนทำการทดสอบย่อย เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจเนื้อหาสาระที่ได้เรียนรู้จากข้อทดสอบของผู้สอน

4.2 ผู้สอนและผู้เรียนอาจร่วมกันตรวจผลการทดสอบและสมาชิกแต่ละคน

4.3 ทีมจัดทำคะแนนการพัฒนาของสมาชิกแต่ละคน แต่ละคะแนนการพัฒนาของ

กลุ่ม

4.4 ให้แต่ละทีมนำคะแนนการพัฒนาของทีม ไปเทียบเกณฑ์ เพื่อหาระดับคุณภาพ

5. ขั้นการรับรองผลงานและเผยแพร่ชื่อเสียงของทีมเป็นการประกาศผลงานของทีมว่าแต่ละทีมอยู่ในระดับคุณภาพใด รับรองการยกย่อง ชมเชย ทีมที่มีคะแนนการพัฒนาสูงในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ปิดประกาศให้รางวัล เป็นต้น

6. รูปแบบการเรียนการสอนของกระบวนการกลุ่มแบบร่วมมือ STAD (Student Team – Achievement division)

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545 : 170 – 171) ได้กล่าวถึง การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค TGT ที่แบ่งผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันออกเป็นกลุ่มเพื่อทำงานร่วมกันกลุ่มละประมาณ 4 -5 คน โดยกำหนดให้สมาชิกของกลุ่มได้เรียนรู้เนื้อหาสาระที่ผู้สอนจัดเตรียมไว้แล้ว ทำการทดสอบความรู้คะแนนที่ได้จากการทดสอบของสมาชิกแต่ละคนนำเอามาบวกเป็นคะแนนรวมของทีมผู้สอนต้องใช้เทคนิคการเสริมแรง เช่น การให้รางวัล คำชมเชย เป็นต้น ดังนั้น สมาชิกกลุ่มจะต้องมีการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อความสำเร็จของกลุ่ม โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง
2. เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกทักษะกระบวนการทางสังคม เช่น ทักษะกระบวนการ

กลุ่ม ทักษะการเป็นผู้นำและฝึกความรับผิดชอบ

STAD เป็นรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ที่ Robert Slavin และคณะได้พัฒนาขึ้น (สุลัดดา ลอยฟ้า, 2536 : 8 ; อ้างอิงมาจาก Slavin, 1995 : 71 – 73) เป็นรูปแบบที่ง่ายที่สุดและใช้กันแพร่หลายที่สุด เหมาะสำหรับครูผู้สอนที่เลือกใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือในระยะที่เริ่มแรก STAD มีส่วนประกอบที่สำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. การนำเสนอบทเรียนต่อทั้งชั้น (Classroom Presentation) เนื้อหาของบทเรียนจะถูกนำเสนอต่อนักเรียนทั้งห้องโดยครูผู้สอน ซึ่งครูจะใช้เทคนิควิธีการสอนรูปแบบใดขึ้นอยู่กับลักษณะของเนื้อหาของบทเรียนและการตัดสินใจของครูเป็นสำคัญที่จะเลือกเทคนิควิธีการสอนที่เหมาะสม ในขั้นนี้ผู้เรียนจะต้องเข้าใจและตั้งใจเรียน เพราะมีผลต่อการทำแบบทดสอบย่อย และผลการทดสอบจะเป็นตัวกำหนดคะแนนความก้าวหน้าของตนเองและของกลุ่มด้วย

2. การเรียนกลุ่มย่อย (Team Study) กลุ่มจะประกอบด้วยนักเรียนประมาณ 4 -5 คน ซึ่งมีความแตกต่างกันทั้งในแง่ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเพศ หลังจากการสอนเนื้อหาครูจะให้นักเรียนแยกทำงานเป็นกลุ่มเพื่อศึกษาตามบัตรงานหรือบัตรกิจกรรมที่ครูกำหนดให้ หน้าที่ที่สำคัญของกลุ่มคือการเตรียมสมาชิกของกลุ่มให้พร้อมที่จะทำแบบทดสอบ

3. การทดสอบย่อย (Test) กระทำหลังจากเรียนประมาณ 1-2 คาบ นักเรียนจะต้องได้รับการทดสอบในระหว่างทำการทดสอบนักเรียนในกลุ่มไม่อนุญาตให้ช่วยเหลือกันทุกคน จะต้องทำด้วยความสามารถของตนเอง

4. คะแนนความก้าวหน้าของสมาชิกแต่ละคน (Individual Improvement Scores) นักเรียนทุกคนมีโอกาสได้คะแนนสูงสุดเพื่อช่วยเหลือ ซึ่งจะทำให้ไม่ได้เลย ถ้าคะแนนในการสอบต่ำกว่าคะแนนที่ได้ในครั้งก่อน นักเรียนแต่ละคนจะมีคะแนนเป็น "ฐาน" ซึ่งได้จากการเฉลี่ยคะแนนสอบในครั้งก่อน หรือคะแนนเฉลี่ยจากแบบทดสอบที่คล้ายคลึงกัน คะแนนความก้าวหน้าของนักเรียนสำหรับกลุ่มขึ้นอยู่กับว่า คะแนนของเขาห่างจากคะแนน "ฐาน" มากน้อยเพียงใด

5. กลุ่มที่ได้รับการยกย่องหรือการยอมรับ (Team Recognition) กลุ่มแต่ละกลุ่มจะได้รับการรับรองหรือได้รับรางวัลต่างๆ ก็ต่อเมื่อสามารถทำคะแนนของกลุ่มได้มากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้การเตรียมกิจกรรมเพื่อให้บรรลุตามหลักการของรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ ควรมีขั้นตอนการเตรียมกิจกรรมดังนี้

5.1 การกำหนดนักเรียนเข้ากลุ่ม หนึ่งกลุ่มมีสมาชิกประมาณ 5 คน โดยที่สมาชิกประกอบด้วย คนเก่งที่สุด 1 คน คนปานกลาง 2 คน และคนอ่อน 2 คน โดยมีเทคนิคการจัดดังนี้

ตารางที่ 1 การจัดนักเรียนเข้ากลุ่ม

ระดับความสามารถ	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3	กลุ่ม 4	กลุ่ม 5
เก่ง	1	2	3	4	5
ปานกลาง	10	9	8	7	6
ปานกลาง	11	12	13	14	15
อ่อน	20	19	18	17	16
อ่อน	21	22	23	24	25

5.2 ครูเสนอบทเรียนทั้งชั้น ในขั้นแรกจะเป็นการสอนเนื้อหาสาระโดยใช้สื่อต่าง ๆ ประกอบการสอน ซึ่งกระทำโดยครูผู้สอน จากนั้นผู้เรียนจะได้มีการปรึกษาหารืออภิปรายความรู้ให้แก่กัน หากมีสมาชิกในกลุ่มคนใดยังไม่เข้าใจเนื้อหาที่ครูได้เสนอไปแล้ว ครูจะทำการทดสอบความก้าวหน้าของกลุ่มจากความสามารถของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม

5.3 การศึกษากลุ่มย่อย ในแต่ละกลุ่มประกอบไปด้วยสมาชิกจำนวน 4 คน โดยที่สมาชิกของกลุ่มจะลดความสามารถและเพศ ผู้เรียนจะต้องพยายามศึกษาเนื้อหาในของกิจกรรมของตนเองให้เข้าใจแจ่มแจ้ง และจะต้องช่วยเหลือเพื่อนร่วมกลุ่ม ในการทำความเข้าใจกิจกรรมหรือ

เนื้อหาที่เขาศึกษาด้วย สื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนประกอบด้วย บัตรงาน บัตรกิจกรรม และบัตร
เฉลย พฤติกรรมและบทบาทของสมาชิกในกลุ่มควรมีลักษณะดังนี้

5.3.1 นักเรียนจะต้องช่วยเพื่อนในกลุ่มเรียนรู้เนื้อหา หรือสื่ออย่างท่วงแท้

5.3.2 ไม่มีใครจะเรียนเนื้อหาจบเพียงคนเดียว โดยที่เพื่อนในกลุ่มยังไม่เข้าใจ

เนื้อหา

5.3.3 ถ้าไม่เข้าใจต้องถามหรือปรึกษาเพื่อนในกลุ่มก่อนที่จะถามครูผู้สอน

5.3.4 เพื่อนร่วมกลุ่มจะต้องปรึกษาหารือกันเบา ๆ ไม่ให้รบกวนผู้อื่นในการจัด

กิจกรรม

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูควรสนับสนุนสิ่งต่อไปนี้

1) นักเรียนสามารถเคลื่อนย้ายโต๊ะ – เก้าอี้ภายในกลุ่ม หรือย้ายที่ทำงาน
ของกลุ่มได้ภายในชั้นเรียน

2) ให้เวลาประมาณ 5 นาที ในการตั้งชื่อกลุ่ม

3) แนะนำให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นคู่หรือ 3 คน ก็ได้ โดยไม่มีการ
ตรวจผลงานของกันและกัน เมื่อเกิดการผิดพลาดเพื่อนในกลุ่มต้องช่วยกันแก้ไขหรืออธิบายให้
เข้าใจ

4) ไม่ควรจบการศึกษาเนื้อหาง่าย ๆ จนกว่าจะแน่ใจว่าเพื่อนในกลุ่มทุกคน
จะสามารถตอบคำถามได้ 100%

5) การอธิบายคำตอบซึ่งกันและกัน แล้วนำไปตรวจกับบัตรเฉลยคำตอบ

6) เมื่อมีปัญหาให้ปรึกษาเพื่อนร่วมกลุ่มแล้วค่อยมาปรึกษาครู

7) ระหว่างที่นักเรียนทำกิจกรรมครูควรเดินไปรอบ ๆ ห้องเพื่อให้ นักเรียน
ได้มีโอกาสปรึกษาหารือกัน หรือซักถามกัน

5.4 การทดสอบย่อยผู้เรียนลงมือทดสอบในเวลาที่กำหนด โดยครูจะไม่อนุญาตให้มี
การปรึกษาหารือ หรือซักถามกัน

5.5 กลุ่มที่ได้รับการยกย่องหรือยอมรับ จุดประสงค์หลักคือให้มีการปรับปรุงการเรียน
เป็นรายบุคคลและปรับปรุงเรียนเป็นกลุ่ม เพื่อจะได้บรรลุเป้าหมายและได้รับการยกย่อง โดยมี
ขั้นตอนดังนี้

5.5.1 คะแนนความก้าวหน้าของแต่ละบุคคล ขึ้นอยู่กับการทำคะแนนให้ได้
มากกว่าคะแนนมาตรฐานของตนเอง มากน้อยเพียงใดอาจจะใช้เกณฑ์การคำนวณคะแนนก้าวหน้า
ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การใช้เกณฑ์การคิดคะแนนความก้าวหน้า

คะแนนจากการทดสอบ	คะแนนความก้าวหน้า
1. ได้คะแนนต่ำกว่าคะแนนฐานมากกว่า 10 คะแนน	0
2. ได้คะแนนต่ำกว่าคะแนนฐาน 1 – 10 คะแนน	5
3. ได้คะแนนเท่ากับคะแนนฐาน	10
4. ได้คะแนนสูงกว่าคะแนนฐาน 1 -10 คะแนน	15
5. ได้คะแนนสูงกว่าคะแนนฐานมากกว่า 10 คะแนน	20
6. ได้คะแนนเต็ม	30

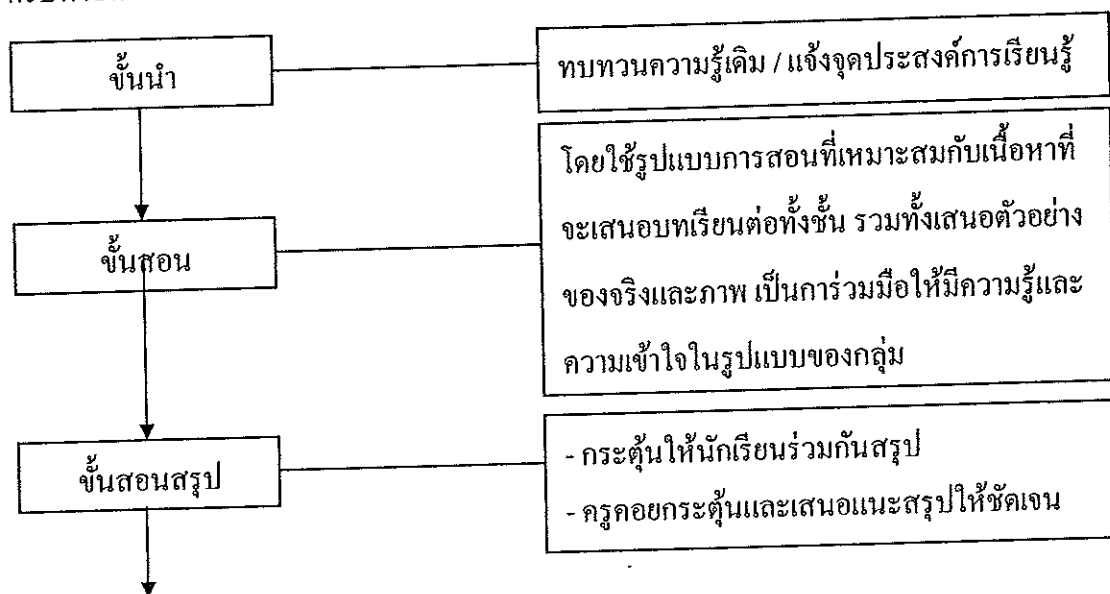
หมายเหตุ คะแนนที่นำมาเทียบกับคะแนนความก้าวหน้าจะต้องมากจากคะแนนเต็มร้อย

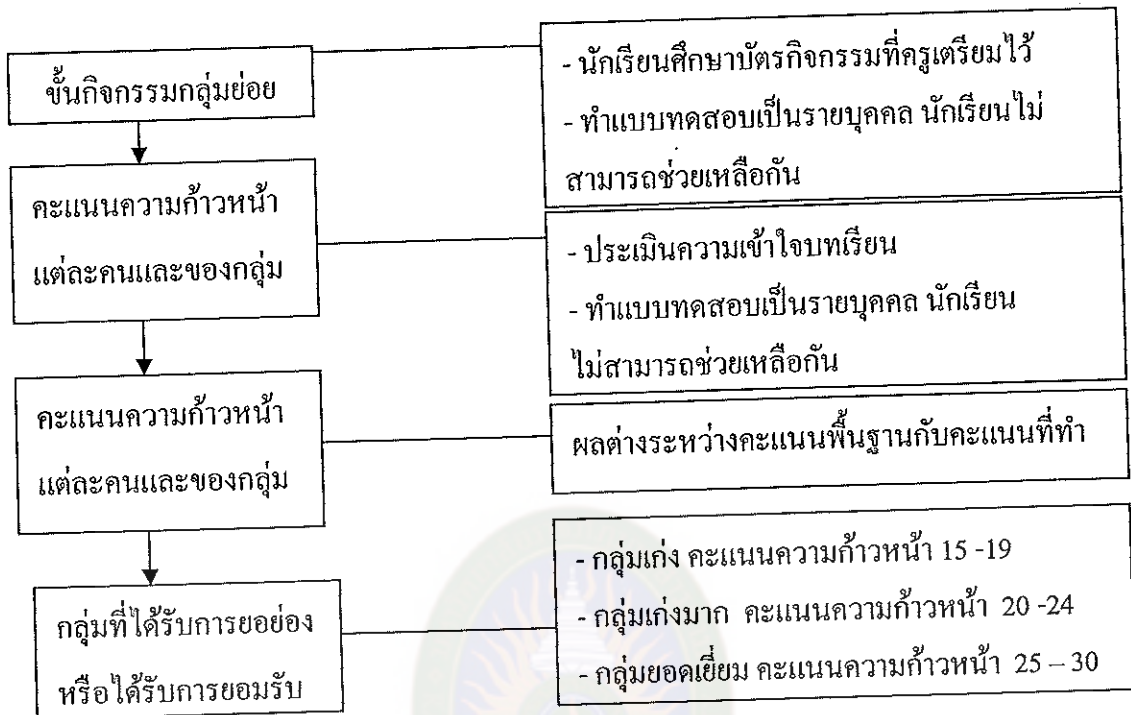
5.5.2 คะแนนของกลุ่ม คำนวณจากคะแนนเฉลี่ยของคะแนนความก้าวหน้าของสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งควรบันทึกไว้เป็นหลักฐาน และแจ้งให้แต่ละกลุ่มทราบทุกครั้งหลังจากการทดสอบ

5.5.3 เกณฑ์การตัดสิน เกณฑ์การตัดสินว่ากลุ่มที่ควรได้รับการขอย่อยหรือยอมรับอาจจำแนกดังนี้

กลุ่มระดับเก่ง	คะแนนความก้าวหน้าของกลุ่ม เท่ากับ 15 -19
กลุ่มระดับเก่งมาก	คะแนนความก้าวหน้าของกลุ่ม เท่ากับ 20 – 24
กลุ่มระดับยอดเยี่ยม	คะแนนความก้าวหน้าของกลุ่ม เท่ากับ 25 -30

รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือวิธี STAD จะมีการเปลี่ยนกลุ่มหรือจัดกลุ่มใหม่เมื่อการสอนจบเนื้อหาย่อยแล้ว เพื่อให้นักเรียนได้ร่วมมือกันในการแก้ปัญหาต่าง ๆ กับเพื่อนในชั้นได้ครบทั้งชั้น

แผนภาพที่ 1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

6. สาเหตุที่วิธีการเรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ของกระบวนการกลุ่มร่วมมือตามเทคนิค STAD ได้ผล

จอห์นสัน และจอห์นสัน (สุรศักดิ์ หลาบมาลา. 2543 : 96 -99 ; อ้างอิงมาจาก Johnson and Johnson. 1944 : 27) ได้กล่าวถึง สาเหตุที่ทำให้การเรียนการสอน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ของกระบวนการกลุ่มแบบร่วมมือตามเทคนิค STAD ได้ผลไว้ดังนี้

- 6.1 นักเรียนเก่งที่เข้าใจคำสอนของครู จะเปลี่ยนคำสอนของครูเป็นภาษาพูดของนักเรียนอธิบายให้เพื่อนฟังและทำให้เพื่อนเข้าใจได้ดีขึ้น
- 6.2 นักเรียนที่ทำหน้าที่อธิบายบทเรียนให้เพื่อนฟัง จะเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น
- 6.3 การสอนจะเป็นการสอนแบบตัวต่อตัว ทำให้นักเรียนได้รับการเอาใจใส่และมีความสนใจมากยิ่งขึ้น
- 6.4 นักเรียนทุกคนต่างพยายามช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพราะคะแนนของสมาชิกในกลุ่มทุกคนจะถูกนำไปแปลงเป็นคะแนนของกลุ่ม โดยใช้ระบบกลุ่มสัมฤทธิ์
- 6.5 นักเรียนทุกคนมีโอกาสฝึกทักษะทางสังคม มีเพื่อนร่วมกลุ่มและเป็นการเรียนรู้วิธีการทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งเป็นกลุ่ม ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมาก เมื่อเข้าสู่ระบบการทำงานอย่างแท้จริง

6.6 นักเรียนทุกคนมีโอกาสฝึกทักษะทางสังคม มีเพื่อนร่วมกลุ่มและเป็นการเรียนรู้วิธีทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมาก เมื่อเข้าสู่ระบบการทำงานอย่างแท้จริง

6.7 นักเรียนมีโอกาสเรียนรู้กระบวนการกลุ่มในการปฏิบัติงานร่วมกันนั่นก็ต้องการทบทวนกระบวนการทำงานของกลุ่ม เพื่อให้ประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานหรือคะแนนของกลุ่มดีขึ้น

6.8 นักเรียนเก่งจะมีบทบาททางสังคมในชั้นมากขึ้น เขาจะรู้สึกว่าเขาไม่ได้เรียนหรือหลบไปท่องหนังสือเฉพาะตน เพราะเขาต้องมีหน้าที่ต่อสังคมด้วย

6.9 ในการตอบคำถามในห้องเรียน ถ้าตอบผิด เพื่อจะหัวเราะ แต่เมื่อทำงานเป็นกลุ่มนักเรียนจะช่วยซึ่งกันและกัน ถ้าหากตอบผิดก็ถือว่าผิดทั้งกลุ่ม คนอื่น ๆ อาจจะทำให้ความช่วยเหลือบ้าง ทำให้นักเรียนในกลุ่มมีความผูกพันกันมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม กิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือตามเทคนิค (STAD) นั้นได้ผลดีต่อเมื่อมีการเตรียมสภาพห้องเรียนให้ดี คือ

1. นักเรียนจะต้องเข้าใจว่าการทำงานของตนนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของทีมหรือกลุ่ม เช่น ได้รับคำชมเชยหรือประกาศคำชมเชยร่วมกันเป็นทีม (กลุ่ม)

2. ทุกคนต้องเข้าใจดีว่า ผลงานของตนเป็นส่วนหนึ่งของผลงานของกลุ่ม โดยวิธีนี้นักเรียนจะรู้สึกสบายใจที่จะขอความช่วยเหลือหรือถามเพื่อน และช่วยเพื่อนในกลุ่ม ซึ่งในกรณีต่างคนต่างเรียน ต่างคนต่างชอบ นักเรียนจะละอายที่จะถามเพื่อน และเพื่อนบางคนก็ไม่เต็มใจที่จะอธิบายอย่างแจ่มแจ้ง เพราะคะแนนเป็นของแต่ละคน ไม่เกี่ยวข้องกันและอาจจะแข่งขันกันด้วย

7. ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของกระบวนการกลุ่มแบบร่วมมือตามเทคนิค STAD

ระวีวรรณ ศรีศรีรามครัน (2543 : 171 – 173) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือตามเทคนิค STAD ก่อให้เกิดผลประโยชน์แก่ผู้เรียนดังนี้

1. ประสบความสำเร็จทางด้านวิชาการ การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ทำให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการเรียน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และแลกเปลี่ยนความรู้ โดยมุ่งให้ผลการเรียนของกลุ่มมีคะแนนสูงเมื่อมีการวัดผล ทำให้สมาชิกกลุ่มต้องสนใจศึกษาในเรื่องที่ได้รับมอบหมายและผู้เรียนประสบความสำเร็จทางด้านวิชาการสูงกว่าการเรียนการสอนแบบปกติ

2. เพิ่มความมั่นใจให้แก่ผู้เรียน การจัดการสอนในลักษณะกลุ่มการเรียนจะทำให้ผู้เรียนแต่ละคนรู้ถึงคุณค่าและความสำคัญของตนเองในการเป็นสมาชิก รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม ทำให้เพิ่มความมั่นใจในการทำงาน และการเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น มีอิสระที่จะคิดและเสนอความคิดเห็นต่อกลุ่ม

3. ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียน เนื่องจากธรรมชาติและลักษณะของการเรียนแบบร่วมมือจะสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้ถกปัญหาและเสนอความคิดเห็นต่อกลุ่ม อธิบายหรือบอกเล่าสิ่งที่รู้ให้แก่เพื่อนร่วมกลุ่มให้เข้าใจ ซึ่งจะทำให้ผู้สอนหรือผู้บอกเล่ามีความเข้าใจเนื้อหาวิชาเป็นอย่างดีและชัดเจนมากขึ้น ผู้รับฟังก็สามารถเข้าใจในอีกแนวคิดหนึ่งนอกเหนือจากความคิดเห็นของตนเอง

4. พัฒนาทักษะทางด้านสังคม การเรียนการสอนแบบร่วมมือจะทำให้สมาชิกในกลุ่มได้ปรึกษาหารือกัน พุดคุย เสนอความคิดเห็น ซึ่งก่อให้เกิดพฤติกรรมทางด้านสังคมที่ดีต่อกัน มีความเข้าใจกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมทั้งเป็นการฝึกทักษะที่ดีให้แก่ผู้เรียนในด้านการสื่อสาร และก่อให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อเพื่อน

5. เป็นที่ยอมรับของเพื่อนและก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อการเรียนแบบร่วมมือก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อนร่วมชั้นเรียน แม้กระทั่งเพื่อที่เรียนด้วยในชั้นเรียน เมื่อจัดให้เรียนแบบร่วมมือ ก็จะแสดงความสามารถของตนเองทำให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อนได้ และเมื่อมีการเปลี่ยนกลุ่มการเรียนเป็นระยะ ๆ ทำให้เพื่อนทุกคนในชั้น ได้รู้จักคุ้นเคยกัน ทำให้ทุกคนในชั้น ไม่ว่าผู้เรียนดีหรือเรียนด้อยมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันมากกว่าการเรียนแบบปกติ

การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ (STAD) เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่สนับสนุนและส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ผู้สอน - ผู้เรียน รวมทั้งผู้เรียน - ผู้เรียน ซึ่งผู้สอนจะจัดเตรียมเอกสารใบงาน รวมทั้งเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน จุดประสงค์ที่สำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ก็เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้เรียนแต่ละคนมีอิสระในการคิดเสนอความคิดเห็น รวมทั้งมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่มร่วมมือและช่วยเหลือกันในการทำงานกลุ่มของตนประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545 : 175) ได้ให้ข้อดีและข้อจำกัดของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของกระบวนการกลุ่มแบบร่วมมือ STAD ไว้ดังนี้

ข้อดี

1. ผู้เรียนมีความเอาใจใส่ และรับผิดชอบตัวเองและกลุ่มร่วมกันสมาชิกอื่น
2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกัน ได้เรียนรู้ร่วมกัน
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำ
4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะและเรียนรู้ทักษะทางสังคมโดยตรง
5. ผู้เรียนมีความตื่นตัว สนุกสนานกับการเรียนรู้

ข้อจำกัด

1. ถ้าผู้เรียนขาดความเอาใจใส่และความรับผิดชอบ ก็จะส่งผลให้ผลงานกลุ่มและการเรียนรู้ไม่ประสบความสำเร็จ

2. เป็นวิธีการที่ผู้สอนจะต้องเตรียมการดูแลเอาใจใส่กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างใกล้ชิดจึงจะได้ผลดี

3. ผู้สอนมีภาระงานมากขึ้น

โดยสรุป การเรียนด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งเป็นการส่งเสริมทักษะทางสังคมให้กับนักเรียนแต่ละคน โดยให้นักเรียนลงมือปฏิบัติงานเป็นกลุ่มย่อย ๆ เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเรียนรู้ สนับสนุนให้ทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ หรือเป็นทีมตามระบอบประชาธิปไตยที่คละทั้งความสามารถและเพศ กิจกรรมการเรียนรู้ส่วนมากจะให้นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติค้นคว้าด้วยตัวเอง ทุกคนในกลุ่มมีการร่วมมือกันทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิดเป็นซึ่งกันและกัน รวมถึงการเรียนรู้สภาพอารมณ์ การปรับตัว การเรียนในรูปแบบกลุ่มร่วมมือแบบ STAD ใช้ได้ทุกวิชาที่ต้องการ ให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่เรียน ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงเกิดความคิดรวบยอด และต้องการหาคำตอบที่แน่นอนชัดเจน และท้ายสุดจะเป็นการพัฒนาให้นักเรียนทางด้านวิชาการ ให้มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สูงขึ้น อีกทั้งยังสอดคล้องกับหลักการและทฤษฎีพลวัตที่กล่าวถึงความสำคัญและประโยชน์ของกลุ่ม และการใช้กระบวนการกลุ่มในการเรียนรู้ที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดการเรียนการสอนปัจจุบัน ครูต้องอยู่บนความคิดพื้นฐานที่ว่า ทุกคนมีความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ แต่ละคนอาจมีวิธีการที่ต่างกัน แต่ทุกคนเรียนรู้ได้ การใช้กระบวนการกลุ่มในการเรียนการสอน จะช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งเท่ากับเป็นการเตรียมนักเรียนให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุข

แผนการจัดการเรียนรู้

มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2540 : 202 - 203) ได้ให้ความหมายไว้ว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง การนำวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์ที่จะต้องทำการสอนตลอดภาคเรียน มาสร้างเป็นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อ อุปกรณ์การสอน การวัดและประเมินผล โดยจัดเนื้อหาสาระ และจุดประสงค์การเรียนรู้ย่อย ๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือจุดเน้นของหลักสูตรสภาพของผู้เรียน ความพร้อมของโรงเรียนในด้านวัสดุอุปกรณ์ และตรงกับชีวิตจริงในห้องเรียน

บุญชม ศรีสะอาด (2541 : 43) ได้กล่าวถึงการวางแผนและการเตรียมการสอนว่าเป็นการกำหนดไว้ล่วงหน้าว่าจะสอนใคร ในเนื้อหาใด สอนเมื่อใด สอนอย่างไร และเพื่อให้เกิด

อะไร เมื่อถึงเวลาดังกล่าวจะดำเนินการสอนตามที่วางไว้ ผู้สอนจะต้องคิดวางแผนและเตรียมการ สอนล่วงหน้าอย่างละเอียดรอบคอบ เหมาะสม เพื่อให้สามารถดำเนินการสอนตามที่ได้กำหนดไว้ อย่างได้ผลดี

รุจิร ภู่อาระ (2545 : 158) กล่าวว่าแผนการสอนคือ การนำเนื้อหา กิจกรรมใน หลักสูตรกลุ่มทักษะภาษาไทย คู่มือครู แบบเรียนและแบบฝึกหัด มาจัดทำแผนการสอนเพื่อนำไป จัดกิจกรรมการสอนแต่ละครั้ง หรือแผนการสอน คือ การทำแนวการสอน โดยมีรายละเอียดของการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน หรือเพิ่มเติมความเหมาะสม

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2543 : 1) กล่าวถึงความหมายของแผนการสอนว่าเป็น แผนการหรือ โครงการที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนในรายวิชาใด รายวิชาหนึ่ง เป็นการเตรียมการสอนอย่างเป็นระบบ และเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการ เรียนการสอน ไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้และจุดหมายของหลักสูตร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กฤษยา ดันติผลาชีวะ (2543 : 78 - 89) หมายถึงการกำหนดเนื้อหา วิธีการจัดการ เรียนการสอน การใช้สื่อการสอนและแนวทางการประเมินผลให้ผลเป็นไปตามจุดประสงค์ของการ สอนที่ต้องการ แผนการเรียนรู้จะมีความชัดเจนในเวลา เนื้อหา และวิธีการสอนในแต่ละเรื่อง หรือแต่ละวิธี

ชัยฤทธิ์ สีลาเดช (2544 : 97) ได้กล่าวไว้ว่า การนำแนวต่าง ๆ ที่อยู่ในโครงการ สอนมาวางแผนโดยละเอียดให้ชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545 : 297) ได้ให้ความหมายไว้ว่า แผนการจัดการกิจกรรม การเรียนรู้ หมายถึง แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนสอน การใช้สื่อการสอน การวัดผลประเมินผล ให้ สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า แผนการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง แผนที่ผู้สอนจัดทำขึ้นจากคู่มือครู หรือ แนวการสอนของกรม วิชาการ จัดทำให้ผู้สอนทราบว่าสอนเนื้อหาใด เพื่อจุดประสงค์ใด สอนอย่างไร ใช้สื่ออะไร และ วัดประเมินผลโดยวิธีใด

สำลี รักสุทธี (2545 : 78) ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ว่า หมายถึง การ นำรายวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์ที่จะต้องการสอนตลอดภาคเรียนมาสร้างเป็นแผนการจัดการกิจกรรม การเรียนการสอน การใช้อุปกรณ์ การวัดผลประเมินผล เพื่อใช้สอนในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ โดยกำหนด เนื้อหาสาระและจุดประสงค์ของการเรียนย่อย ๆ ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของ

หลักสูตร สภาพผู้เรียน ความพร้อมของโรงเรียนในด้านวัสดุอุปกรณ์และตรงกับชีวิตจริงในท้องถิ่น
 สุวิทย์ มูลคำ (2550 : 58) สรุปไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ คือการเตรียมการเรียน
 การสอน หรือการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและจัดทำไว้เป็นลายลักษณ์อักษร
 โดยมีการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ มากำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุ
 จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้เป็นการเตรียมการสอนอย่างเป็นระบบ และเป็น
 ลายลักษณ์อักษร พร้อมทั้งเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้ผู้เรียนไปสู่จุดหมายปลายทางที่หลักสูตร
 กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

มีผู้ให้ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

วัฒนาพร ระจับทุกข์ (2542 : 2) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า
 การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้จะก่อให้เกิดประโยชน์ ดังนี้

1. ก่อให้เกิดการวางแผนและเตรียมการล่วงหน้า เป็นการนำเทคนิควิธีการ
 สอน การเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยีและจิตวิทยาการเรียนการสอนมาผสมผสาน ประยุกต์ใช้ให้
 เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมด้านต่าง ๆ
2. ส่งเสริมให้ครูสอนค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร เทคนิคการเรียน
 การสอน การเลือกใช้ การวัดและประเมินผล ตลอดจนประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจำเป็น
3. เป็นคู่มือการสอนสำหรับตัวครูผู้สอนและครูที่สอนแทนนำไปใช้
 ปฏิบัติการสอนอย่างมั่นใจ
4. เป็นหลักฐานแสดงข้อมูลด้านการเรียนการสอน และการวัดประเมินผลที่
 จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนต่อไป
5. เป็นหลักฐานแสดงความเชี่ยวชาญของครูผู้สอน ซึ่งสามารถนำไปเสนอ
 เป็นผลงานทางวิชาการได้
6. ครู อาจารย์ เกิดความตื่นตัวในการศึกษาวิเคราะห์หลักสูตร เอกสาร ตำรา
 และสิ่งที่เกี่ยวข้อง
7. ครู อาจารย์ เกิดแนวคิดใหม่ในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของการจัดทำ
 แผนการสอน หรือแผนการจัดการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย
8. ครู อาจารย์ เกิดการวางแผนการสอนล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ มีความ
 มั่นใจในการสอน สอนได้ครบถ้วน และเป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตร
9. มีข้อมูลสำหรับการปรับปรุงและพัฒนาการสอน จากบันทึกหลังการสอน

10. นักเรียนได้เรียนรู้จากครู อาจารย์ ที่มีการวางแผนการสอน หรือวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล

11. นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่ได้รับการออกแบบจากครู อาจารย์ อย่างมีมาตรฐาน

12. นักเรียนได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพจากครู อาจารย์ และจากตนเอง

13. ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้โดยแท้จริง

สุพล วังสินธุ์ (2543 : 12) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สรุปได้ดังนี้

1. ทำให้เกิดการวางแผนวิธีสอน วิธีการเรียนรู้ที่เกิดจากการผสมผสานความรู้และจิตวิทยาการศึกษา

2. ช่วยทำให้ครูมีคู่มือการสอนที่ทำด้วยตนเองล่วงหน้า ทำให้ครูมีความมั่นใจในการสอนตามเป้าหมาย

3. เป็นหลักฐานแสดงข้อมูลที่ต้องการ ที่เที่ยงตรง เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา

4. เป็นผลงานวิชาการแสดงความชำนาญ และเชี่ยวชาญของผู้จัดทำ

สำลี รักสุทธี (2545 : 78) ได้ให้ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. ช่วยให้ครูได้มีโอกาสได้ศึกษาหลักสูตร แนวการสอน วิธีวัดผล ประเมินผล การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและการบูรณาการกับวิชาอื่น

2. ช่วยให้ครูผู้สอนสามารถจัดเตรียมกระบวนการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ทั้งในเรื่องทรัพยากรของโรงเรียน ทรัพยากรของท้องถิ่น ค่านิยม ความเชื่อและสภาพที่เป็นจริงของท้องถิ่น ตลอดจนการเชื่อมโยงสัมพันธ์กับวิชาอื่นด้วย

3. เป็นเครื่องมือของครูในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ มีความมั่นใจในการสอนมากขึ้น

4. ผู้สอนสามารถใช้เป็นข้อมูลที่ต้องการที่เที่ยงตรงเสนอแนะแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเพื่อนครูที่สอนวิชาอื่นใช้เป็นคู่มือสำหรับครูที่สอนแทนได้

5. เป็นการพัฒนาวิชาชีพและมาตรฐานวิชาชีพครู ที่แสดงว่างานสอนต้องได้รับการฝึกฝน โดยเฉพาะมีเครื่องมือและเอกสารที่จำเป็นสำหรับประกอบวิชาชีพด้วย

สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้เป็นหัวใจสำคัญของผู้นำผู้เรียน ไปสู่จุดหมายปลายทางที่กำหนด เนื่องสภาพท้องถิ่นและความแตกต่างของผู้เรียน จึงต้องเลือกใช้กิจกรรมการเรียนการสอนที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

3. ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545 : 321) กล่าวว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีควรเป็นแผนการสอนที่ให้แนวทางการสอนแก่ผู้สอนอย่างชัดเจน ทั้งด้านวัตถุประสงค์การสอน เนื้อหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน และการวัดผลประเมินผล โดยเฉพาะแนวทางการจัดกิจกรรม ควรเป็นกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ ได้คิด ได้ทำ ได้แก้ปัญหา ได้เกิดทักษะกระบวนการ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีต้องช่วยให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จได้ดี ดังนั้น ผู้สอนจึงควรทราบถึงลักษณะของแผนการสอนที่ดี ซึ่งมีดังนี้

1. สอดคล้องกับหลักสูตรและแนวการสอนของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
2. นำไปใช้ได้จริงและมีประสิทธิภาพ
3. เขียนอย่างถูกต้องตามหลักวิชา เหมาะสมกับผู้เรียนและเวลาที่กำหนด
4. มีความกระชับชัดเจน ทำให้ผู้อ่านสามารถนำไปใช้สอนได้
5. มีรายละเอียดมากพอที่จะทำให้ผู้อ่านสามารถนำไปใช้สอนได้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีจะต้องมีรายละเอียดชัดเจนถึงกิจกรรมนักเรียน บทบาทของครู การใช้สื่อ การวัดผล จนผู้อ่านมองเห็นพฤติกรรมจริง ๆ ในห้องเรียน ได้สมบูรณ์จึงถือว่าเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี และไม่จำเป็นต้องบันทึกการสอนอีกก็ได้

สรุปได้ว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีควรเป็นแผนการสอนที่ให้แนวทางการสอนแก่ผู้สอนอย่างชัดเจน ทั้งด้านจุดประสงค์การสอน เนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล โดยเฉพาะแนวทางการจัดกิจกรรมควรเป็นกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ ได้คิด ได้ทำ ได้แก้ปัญหา จะได้เกิดทักษะกระบวนการ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

4. องค์ประกอบของแผนการสอนหรือแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545 : 298) กล่าวว่า องค์ประกอบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เกิดขึ้นจากความพยายามตอบคำถามดังต่อไปนี้

1. สอนอะไร (หน่วย หัวเรื่อง ความคิดรวบยอด หรือสาระสำคัญ)
2. เพื่อจุดประสงค์อะไร (จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม)
3. ตัวสาระอะไร (โครงร่างเนื้อหา)
4. ใช้วิธีการใด (กิจกรรมการเรียนการสอน)
5. ใช้เครื่องมืออะไร (สื่อการเรียนการสอน)

6. ทราบได้อย่างไรว่าประสบความสำเร็จหรือไม่ (วัดผลประเมินผล)เพื่อหาคำตอบดังกล่าว จึงกำหนดให้แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ มีองค์ประกอบดังนี้

- 6.1 วิชา หน่วยที่สอนและสาระสำคัญ (ความคิดรวบยอด) ของเรื่อง
- 6.2 จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
- 6.3 เนื้อหา
- 6.4 กิจกรรมการเรียนการสอน
- 6.5 สื่อการเรียนการสอน
- 6.6 วัดผลประเมินผล

ดังนั้น ในการเขียนแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ จึงต้องเขียนให้ครบทุก

หัวข้อ

5. ประเภทของแผนการจัดการเรียนรู้

- 5.1 แผนการจัดการเรียนรู้ระดับหน่วยประสบการณ์ หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ครอบคลุมการสอนกลุ่มเนื้อหาสาระขนาดใหญ่
- 5.2 แผนการจัดการเรียนรู้ระดับหน่วยย่อย หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดเนื้อหาของแผนให้เล็กลง แต่ยังไม่เล็กถึงที่สุด เพราะแต่ละหน่วยย่อยใช้สอนได้มากกว่า 1 ครั้ง
- 5.3 แผนการจัดการเรียนรู้ระดับบทเรียน เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ 1 แผนต่อการสอน 1 ครั้ง

6. ประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้

- 6.1 ครูรู้วัตถุประสงค์ของการสอน
- 6.2 ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยความมั่นใจ และมีประสิทธิภาพตรงตามเจตนาของหลักสูตร

6.3 ครูที่มาสอนแทนสามารถมาสอนแทนได้ตามจุดประสงค์ที่กำหนด เพื่อให้การสอนบรรลุวัตถุประสงค์ ครูควรมีขั้นตอนการจัดแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

วัฒนาพร ระวังทุกข์ (2542 : 139) ได้กำหนดขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. เลือกรูปแบบการเรียนรู้ นำหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้แล้ว มาพิจารณาจัดทำแผนการเรียนรู้

2. ตั้งชื่อแผนตามหัวข้อสาระการเรียนรู้

3. กำหนดจำนวนเวลา ระบุระดับชั้น

4. วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ จากผลการเรียนรู้รายปี / วิทยภาคที่เลือกไว้

เขียนจุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชา

5. เลือกจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วิเคราะห์ไว้แล้ว เฉพาะข้อที่สัมพันธ์กับ

หัวข้อสาระการเรียนรู้ กำหนดเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้หรือจุดประสงค์ปลายทาง

6. วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ เป็นรายละเอียดสำหรับนำไปจัดการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้จะเป็นเนื้อหาใหม่ของมวลเนื้อหาที่กำหนดไว้ที่จะต้องสอน

7. กำหนดจุดประสงค์นำทางตามลำดับความยากง่ายของเนื้อหา นั้น ๆ

8. เลือกกิจกรรมและเทคนิคการสอนที่เหมาะสม

9. เลือกสื่ออุปกรณ์สำหรับใช้ประกอบการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสาระ

การเรียนรู้ที่เลือกมา

10. จัดทำลำดับขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงขั้นตอนตาม

ธรรมชาติของวิชา ตามจุดประสงค์นำทาง และควรคำนึงถึงการบูรณาการเทคนิคและกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เข้าไว้ในแต่ละขั้นตอน

11. กำหนดการวัดผลประเมินผล โดยระบุวิธีวัดผลและประเมินผลการ

เรียนรู้ที่เกิดระหว่างเรียน ตามจุดประสงค์ย่อย / จุดประสงค์นำทาง และที่เกิดหลังการเรียนการสอน เมื่อจบแผนการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย

7. รูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้เทคนิค STAD

การสอนโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD หมายถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามทฤษฎีของสลาบิน (Slavin, 1990 : 54-62) โดยครูจัดแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 4 คน มีระดับความสามารถสูง ปานกลาง และต่ำคละกันในอัตราส่วน 1 : 2 : 1 ก่อนทำการสอนครูอธิบายวิธีสอนให้นักเรียนเข้าใจ แล้วดำเนินการสอนตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียนเป็นการสร้างความสนใจ และความพร้อมของนักเรียนใน

การเรียนรู้ โดยใช้การสนทนาซักถาม หรือทบทวนความรู้เดิม หรือการเล่นเกม

2. ขั้นชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

3. ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้การสอน

3.1 จัดผู้เรียนกลุ่มย่อย กลุ่มละ 4 คน ให้สมาชิกมีความรู้ความสามารถคละกัน คือ มีระดับความสามารถสูง ปานกลาง และต่ำคละกัน ในอัตราส่วน 1 : 2 : 1 ซึ่งสมาชิกจะทำหน้าที่ต่าง ๆ ดังนี้

3.1.1 ผู้นำกลุ่ม ทำหน้าที่วางแผนการดำเนินงาน ควบคุมการทำงานให้เป็นระเบียบ รับเอกสารจากครู และรวบรวมงานส่งครู

3.1.2 ผู้ชี้แนะ ทำหน้าที่ขยายความรู้เพิ่มเติมความคิด

3.1.3 ผู้ตรวจสอบ ทำหน้าที่ตรวจสอบความเข้าใจในบทเรียนของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม

3.1.4 ผู้กระตุ้น ทำหน้าที่ให้กำลังใจและกระตุ้นเตือนเพื่อในการทำงานให้ทันเวลา

3.2 นำเสนอบทเรียน โดยครูสอนความรู้ให้นักเรียนทั้งชั้น ประกอบกับสื่อการสอน ได้แก่ แผ่นใน ข่าวกจากหนังสือพิมพ์ รูปภาพ เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจและเกิดการเรียนรู้รวดเร็วขึ้น

3.3 นักเรียนทำงานกลุ่ม โดยการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นปรึกษาหารือ ทำความเข้าใจ โดยศึกษาจากใบงานร่วมกับสมาชิกทุกคนจะต้องเรียนรู้เนื้อหาให้เข้าใจ และช่วยกันทำงานตามบทบาทและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

4. ขั้นสรุป ครูใช้วิธีสุ่มนักเรียนบางกลุ่มรายงานผลหรือซักถาม เพื่อสรุปความเข้าใจในการทำกิจกรรม

5. ขั้นวัดและประเมินผล

5.1 ผู้เรียนแต่ละกลุ่มทำการประเมินผลการทำงานกลุ่ม โดยใช้แบบสังเกต

5.2 ผู้เรียนแต่ละคนทำแบบทดสอบย่อยเมื่อเรียนจบบทเรียน คะแนนจากการทดสอบพิจารณาเป็น 2 ระดับ ดังนี้

5.2.1 คะแนนรายบุคคล ได้จากคะแนนคิบนที่นักเรียนแต่ละคนทำได้

5.2.2 คะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม ได้จากการนำคะแนนรายบุคคลของสมาชิกในกลุ่มมารวมกันแล้วเฉลี่ยด้วยจำนวนสมาชิก

5.3 ครูให้รางวัล กล่าวคำชมเชยกลุ่มที่ทำคะแนนได้ตามเกณฑ์ที่ครูกำหนด โดยสรุปขั้นตอนการสอนการเรียนรู้แบบร่วมมือนั้นมีขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นสรุป ขั้นวัดและประเมินผล ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ได้ปรับปรุงขั้นตอนการสอนดังกล่าว (ชานานู คำชู, 2547 : 49) เพื่อให้สอดคล้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาธรรมวินัย และยังคงหลักการสำคัญของการสอนการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ โดยแบ่งเป็น 6 ขั้นตอน คือ ขั้นนำ ขั้นสอน ขั้นสรุป ขั้นทบทวนความรู้เป็นกลุ่ม ขั้นทดสอบย่อย และขั้นให้รางวัล

สรุปกระบวนการเรียนการสอนแบบร่วมมือ ครูและนักเรียนมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน แต่ครูและนักเรียนก็มีความสัมพันธ์ที่ต่อกันกล่าวคือ ครูผู้สอนมีบทบาทและหน้าที่อำนวยความสะดวกและสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ตลอดจนสร้างแรงจูงใจและเสริมแรงให้ผู้เรียนด้วยส่วนนักเรียนด้วยความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถเพื่อให้กิจกรรมของกลุ่มบรรลุเป้าหมายและประสบความสำเร็จ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผู้วิจัยได้นำสาระสำคัญ ๆ ที่นักการศึกษาหลายท่านได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ ดังนี้

1. ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผู้วิจัยได้นำสาระสำคัญ ๆ ที่นักการศึกษาหลายท่านให้แนวคิดเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ ดังนี้

บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 137) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Academic Achievement) หมายถึง คุณลักษณะและประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการฝึกอบรม หรือจากการสอนจึงเป็นการตรวจสอบความสามารถหรือความสัมฤทธิ์ผล (Level of Accomplishment) ของบุคคลว่ารู้แล้วเท่าไรความสามารถชนิดใด

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2540 : 29) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Academic Achievement) หมายถึง คุณลักษณะรวมถึงความรู้ ความสามารถของบุคคล อันเป็นผลมาจากการเรียนการสอน หรือมวลประสบการณ์ทั้งปวงที่บุคคลได้รับจากการเรียนการสอน ทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ ของสมรรถภาพของสมอง

2. การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นการวัดดูว่า ผู้เรียนมีพฤติกรรมต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนมากน้อยเพียงใด เป็นการตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ของสมรรถภาพของสมอง ซึ่งเป็นผลมาจากการได้รับการฝึกฝนอบรมในช่วยที่ผ่านมาและในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสามารถวัดได้ 2 แบบตามจุดมุ่งหมายและลักษณะวิชาที่สอน ดังนี้ (อรนุช ศรีสะอาด. 2546 : 137)

1. การวัดด้านปฏิบัติ เป็นการตรวจสอบระดับความสามารถในการปฏิบัติ หรือทักษะของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถดังกล่าวในรูปการกระทำจริงให้ออกเป็นผลงาน เช่น วิชาศิลปะศึกษา พลศึกษา การช่าง เป็นต้น การวัดแบบนี้จึงต้องใช้ข้อสอบภาคปฏิบัติ (Performance Test)

2. การวัดด้านเนื้อหา เป็นการตรวจสอบความสามารถเกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาซึ่งเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน รวมถึงพฤติกรรมความสามารถในด้านต่าง ๆ สามารถวัดได้โดยใช้ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Achievement Test)

3. ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เยวดี วิบูลย์ศรี (2540 : 14) ได้กล่าวว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (Achievement Test) เป็นเครื่องมือสำหรับช่วยให้ครูสามารถตัดสินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะเป็นวิธีการประเมินพฤติกรรมของผู้เรียนที่มีความอิสระได้มากกว่าวิธีอื่นๆ เมื่อเทียบกับกระบวนการเรียนที่มีอยู่ แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ที่ใช้ในโรงเรียนมุ่งวัดความรู้ในแต่ละวิชาและทักษะต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์พื้นฐานที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1. เพื่อเป็นเครื่องมือในการวัดความสามารถของผู้เรียนอันเป็นข้อมูลที่ได้รับสำหรับการประเมินผลการเรียนรู้เป็นรายบุคคล

2. เพื่อเป็นการตรวจสอบความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน ซึ่งแตกต่างกันโดยธรรมชาติ

สมนึก กัททิยธนี (2546 : 73 - 79) ให้ความหมายของแบบทดสอบ (Test) ไว้ว่าเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลการศึกษา มีลักษณะเป็นชุดคำถามหรืองานชุดใด ๆ ที่สร้างขึ้นเพื่อนำไปใช้เร้าผู้เรียนให้เกิดพฤติกรรมตอบสนองออกมา ซึ่งพฤติกรรมนั้นจะต้องสังเกตและวัดได้ว่า มีปริมาณหรือจำนวนเท่าใด และให้ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า

หมายถึง แบบทดสอบที่วัดสมรรถภาพสมองด้านต่าง ๆ ที่นักเรียนได้รับการเรียนรู้ที่ผ่านมาแล้ว

บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 50) ได้กล่าวว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (Achievement Test) หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ความสามารถของบุคคลในด้านวิชาการ

ซึ่งเป็นผลจากการเรียนรู้เนื้อหาสาระ และตามจุดประสงค์ของวิชา หรือเนื้อหาที่สอบนั้น โดยทั่วไป จะวัดผลสัมฤทธิ์ในวิชาต่าง ๆ ที่เรียนในโรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย หรือสถาบันศึกษาต่าง ๆ อาจจำแนกได้ 2 ประเภท คือ

1. แบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์ (Criterion Referenced Test) หมายถึง แบบทดสอบที่สร้างขึ้นตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมมีคะแนนตัดหรือคะแนนเกณฑ์ สำหรับตัดสินว่าผู้สอบมีความรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ การวัดตรงตามจุดประสงค์ เป็นหัวใจสำคัญของข้อสอบในแบบทดสอบประเภทนี้

2. แบบทดสอบอิงกลุ่ม (Norm Referenced Test) หมายถึงแบบทดสอบที่มุ่งสร้างเพื่อวัดให้ครอบคลุมหลักสูตร จึงสร้างตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร ความสามารถในการจำแนกผู้สอบตามความเก่ง อ่อน ได้ดี เป็นหัวใจสำคัญของข้อสอบ ในแบบทดสอบประเภทนี้ การรายงานผลการสอบอาศัยคะแนนมาตรฐาน ซึ่งเป็นคะแนนที่สามารถให้ความหมายแสดงถึงสถานภาพความสามารถของบุคคลนั้น เมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น ๆ ที่ใช้เป็นกลุ่มเปรียบเทียบ

สรุปได้ว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ความสามารถของบุคคล ซึ่งเป็นผลมาจากการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอบมี 2 ประเภท ได้แก่ แบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์และแบบทดสอบแบบอิงกลุ่ม

4. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 56 - 58) ได้กล่าวว่า การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. วิเคราะห์จุดประสงค์ เนื้อหาวิชา และทำตารางกำหนดลักษณะข้อสอบชั้นแรกสุดจะต้องทำการวิเคราะห์หัววิชา หรือหัวข้อที่จะสร้างข้อสอบวัดนั้นมีจัดประสงค์ของการสอน หรือจุดประสงค์การเรียนรู้อะไรบ้าง ทำการวิเคราะห์เนื้อหาว่ามีโครงสร้างอย่างไร จะเขียนหัวข้อใหญ่ หัวข้อย่อยทุกหัวข้อ พิจารณาความเกี่ยวข้อง ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาเหล่านั้น จากนั้นก็จัดทำตารางกำหนดลักษณะข้อสอบหรือที่เรียกว่า ตารางวิเคราะห์หลักสูตร ตารางนี้มี 2 มิติ คือ ด้านเนื้อหา กับด้านสมรรถภาพที่ต้องการวัด และพิจารณาว่าจะออกข้อสอบทั้งหมดกี่ข้อ เขียนจำนวนข้อลงในช่องรวมช่องสุดท้าย จากนั้นพิจารณาว่า หัวข้อเรื่องใดสำคัญมากน้อย เขียนลำดับความสำคัญลงไป แล้วกำหนดจำนวนข้อสอบที่จะวัดในแต่ละหัวข้อตามลำดับความสำคัญ จากนั้นกำหนดจำนวนข้อในแต่ละช่อง จำนวนข้อที่จะวัดในแต่ละช่อง ขึ้นอยู่กับว่าเรื่องนั้นต้องการให้เกิดสมรรถนะด้านใดมากน้อยกว่ากัน

2. กำหนดรูปแบบของข้อคำถาม และศึกษาวิธีเขียนข้อสอบ ทำการพิจารณาและตัดสินใจว่าใช้ข้อคำถามรูปแบบใด ศึกษาวิธีการเขียนข้อสอบ หลักการเขียนข้อคำถาม

สมรรถภาพต่าง ๆ ศึกษาเทคโนโลยีในการเขียนสอบเพื่อนำมาใช้เป็นหลักในการเขียนข้อสอบ

3. เขียนข้อสอบ ลงมือเขียนข้อสอบ ใช้ตารางกำหนดลักษณะของข้อสอบ ที่จัดทำไว้ ชั้นที่ 1 เป็นกรอบ ซึ่งจะทำให้สามารถออกข้อสอบวัดได้ครอบคลุมทุกหัวข้อ ทุกเนื้อหา และทุกสมรรถภาพ รูปแบบ เทคนิคในการเขียนข้อสอบยึดตามที่ศึกษาในชั้นที่ 2

4. ตรวจสอบข้อสอบ นำข้อสอบที่เขียนไว้ในชั้นที่ 3 มาพิจารณาทบทวน อีกครั้งหนึ่ง โดยพิจารณาความถูกต้องตามหลักวิชา พิจารณาว่าแต่ละข้อวัดเนื้อหาและสมรรถภาพ ตามตารางกำหนดลักษณะข้อสอบหรือไม่ ภาษาที่ใช้เขียนมีความชัดเจนเข้าใจง่ายเหมาะสมดีแล้ว หรือไม่ ตัวถูก ตัวลวง เหมาะสมเข้าหลักเกณฑ์หรือไม่ หลังพิจารณาทบทวนเองแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านวัดผล และด้านเนื้อหาสาระพิจารณาข้อบกพร่อง แล้วนำเอาข้อวิจารณ์เหล่านั้นมา พิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

5. พิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง นำข้อสอบทั้งหมดมาพิมพ์เป็นแบบข้อสอบ โดยจัดพิมพ์คำชี้แจงหรือคำอธิบาย วิธีการทำแบบทดสอบไว้ที่ปกของแบบทดสอบอย่างละเอียด ชัดเจน การจัดพิมพ์ ควรวางรูปแบบให้เหมาะสม

6. ทดลองใช้ วิเคราะห์คุณภาพและปรับปรุง นำแบบทดสอบไปทดลองกลุ่มที่ คล้ายกันกับกลุ่มตัวอย่างที่สอบจริง ซึ่งได้เรียนในวิชาหรือเนื้อหาที่สอบแล้ว นำผลการสอบมาตรวจ ให้คะแนน ทำการวิเคราะห์คุณภาพ คัดเลือกเอาข้อที่มีคุณภาพเข้าเกณฑ์ตามจำนวนที่ต้องการ ถ้าข้อ ที่เข้าเกณฑ์จำนวนมากกว่าที่ต้องการ ก็ตัดข้อที่มีเนื้อหามากกว่าที่ต้องการ ซึ่งเป็นข้อที่มีอำนาจ จำแนกต่ำสุดออกตามลำดับ นำเอาผลการสอบที่คัดเลือกเฉพาะข้อสอบที่เข้าเกณฑ์เหล่านั้นมาคำนวณหา ค่าความเชื่อมั่น

7. พิมพ์แบบทดสอบฉบับจริง นำข้อสอบที่มีอำนาจจำแนกและระดับความยาก เข้าเกณฑ์ตามจำนวนที่ต้องการในชั้นตอนที่ 6 มาพิมพ์เป็นแบบทดสอบฉบับที่จะใช้จริง ซึ่งจะต้อง มีคำชี้แจง วิธีทำด้วย และในการพิมพ์นอกจากใช้รูปแบบที่เหมาะสมแล้ว ควรคำนึงถึงความประณีต ความถูกต้อง ซึ่งจะต้องตรวจทานให้ดี

สรุปได้ว่า การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น ควรจะสร้างตามลำดับ ขั้นตอน เริ่มจากการวิเคราะห์จุดประสงค์ เนื้อหาวิชาและทำตารางวิเคราะห์ข้อสอบ ที่กำหนด รูปแบบของข้อคำถามและศึกษาวิธีการเขียนข้อสอบ เขียนข้อสอบตามหลักในการเขียนข้อสอบ แบบเลือกตอบ ตรวจสอบข้อสอบ พิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลองทดลองใช้ วิเคราะห์คุณภาพและ ปรับปรุง และพิมพ์แบบทดสอบฉบับจริง

5. คุณลักษณะที่ดีของการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สมนึก กัทฑิยธนี (2546 : 67 - 69) ได้อธิบายถึงคุณลักษณะของแบบทดสอบที่ดีไว้

ดังนี้

1. ต้องเที่ยงตรง (Validity) หมายถึงคุณสมบัติที่จะทำให้ผู้ใช้บรรลุถึงวัตถุประสงค์เป็นแบบทดสอบที่มีความเที่ยงตรงสูง คือแบบทดสอบที่สามารถทำหน้าที่วัดสิ่งที่เราจะวัดได้อย่างถูกต้องตามความมุ่งหมาย
2. ต้องยุติธรรม (Fair) คือ โจทย์คำถามทั้งหลายไม่มีช่องทางแนะให้เด็กเดาคำตอบได้ ไม่เปิดโอกาสให้เด็กที่เกียจคร้านที่จะดูตำราแต่ตอบได้ดี
3. ต้องถามลึก (Searching) วัดความลึกซึ่งของวิทยาการตามแนวตั้งมากกว่าที่จะวัดตามแนวกว้างว่ารู้มากน้อยเพียงใด
4. ต้องช่วยเป็นเยี่ยงอย่าง (Exemplary) คำถามมีลักษณะท้าทาย ชักชวนให้คิด เด็กสอบแล้วมีความอยากรู้มากน้อยเพียงใด ต้องจำเพาะเจาะจง (Finite) เด็กอ่านคำถามแล้วต้องเข้าใจแจ่มชัดว่า
  5. ครูถามถึงอะไร หรือให้คิดอะไร ไม่คลุมเครือ
  6. ต้องเป็นปรนัย (Objectivity) หมายถึงคุณสมบัติ 3 ประการ คือ
    - 6.1 แจ่มชัดในความหมายของคำถาม
    - 6.2 แจ่มชัดในวิธีตรวจหรือมาตรฐานการให้คะแนน
    - 6.3 แจ่มชัดในการแปลความหมายของคะแนน
  7. ต้องมีประสิทธิภาพ (Efficiency) คือความสามารถให้คะแนนที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้มากที่สุด ภายในเวลาแรงงานและเงินน้อยที่สุด
  8. ต้องยากพอเหมาะสม (Difficulty)
  9. ต้องมีอำนาจจำแนก (Discrimination) คือสามารถแยกเด็กออกเป็นประเภท
  10. ต้องเชื่อมั่นได้ (Reliability) คือข้อสอบนั้นสามารถให้คะแนนได้คงที่แน่นอนไม่แปรผัน

สรุปได้ว่า แบบทดสอบที่ดีจะต้องมีลักษณะสำคัญ คือ ต้องเที่ยงตรง ยุติธรรม ถามลึก คำถามช่วย ต้องจำเพาะเจาะจง เป็นปรนัย มีประสิทธิภาพง่าย พอเหมาะ มีอำนาจจำแนก และต้องเชื่อมั่นได้ จึงจะเป็นแบบทดสอบที่ดีมีมาตรฐาน และใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้ตรงตามจุดประสงค์ของผู้วัดได้อย่างแท้จริง

ความพึงพอใจ

มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมาย แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ ซึ่งผู้วิจัยได้นำสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องมาเสนอไว้ ดังนี้

1. ความหมายของความพึงพอใจ

กู๊ด (รัชชเวชช์ จำปาเทศ. 2542 : 35 ; อ้างอิงมาจาก Good. 1973 : 320) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า หมายถึง คุณภาพหรือสภาพหรือระดับความพอใจของบุคคล ซึ่งเป็นผลมาจากความสนใจ ทัศนคติของบุคคลหรืองานนั้น ๆ

ไชยยันต์ ชาญปริชาธน์ (2543 : 52) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่องานที่ปฏิบัติในทางบวก คือ ความรู้สึกชอบ รัก พอใจ หรือเจตคติที่ดีต่องานซึ่งเกิดจากการได้รับการตอบสนองความต้องการทั้งด้านวัตถุ และด้านจิตใจ ซึ่งเป็นความรู้สึกที่มีความสุขเมื่อได้รับความสำเร็จตามความต้องการหรือแรงจูงใจ

มอร์ส (ศุภสิริ โสมาเกตุ. 2544 : 48 ; อ้างอิงมาจาก Morse. 1995 : 27) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า หมายถึงทุกอย่างที่สามารถลดความเครียดของผู้ทำงานได้ลดน้อยลงถ้าเกิดความเครียดมากจะทำให้เกิดความไม่พึงพอใจในการทำงาน และความเครียดนั้นมีผลมาจากความต้องการของมนุษย์ เมื่อมนุษย์มีความต้องการมากจะเกิดปฏิกิริยาเรียกร้องหาวิธีสนองความต้องการ เมื่อความต้องการได้รับการตอบสนองความเครียดก็จะลดลงหรืออาจหมดไปทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานได้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546 : 130) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า ความรู้สึกรวมของบุคคลที่มีต่อการทำงานทางบวก เป็นความสุขของบุคคลที่เกิดจากการปฏิบัติงานและได้รับผลตอบแทน คือ ผลที่เป็นความพึงพอใจที่ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกกระตือรือร้น มีความมุ่งมั่นที่จะทำงานมีขวัญและกำลังใจ สิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงาน รวมทั้งการส่งผลกระทบต่อความสำเร็จและเป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร

อารี พันธุ์มณี (2546 : 49) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดีที่มีต่อการปฏิบัติงาน คือ รู้สึกชอบ รัก พอใจ หรือเจตคติที่ดีต่องาน ซึ่งเกิดจากการได้รับการตอบสนองความต้องการทั้งด้านวัตถุ และด้านจิตใจ เป็นความรู้สึกที่มีความสุขเมื่อได้รับความสำเร็จตามต้องการหรือแรงจูงใจ

วงศ์เดือน มีทรัพย์ (2547 : 35) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด หรือเจตคติของบุคคลที่มีต่อการทำงานหรือการปฏิบัติกิจกรรมในเชิงบวก ดังนั้นความพึงพอใจในการเรียนรู้จึงหมายถึง ความรู้สึกพอใจชอบใจในการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน และต้องการดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ จนบรรลุผลสำเร็จ

สุรางค์ โค้วตระกูล (2541 : 115) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ช่วยให้งานประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเป็นเกี่ยวกับการให้บริการ ดังนั้นผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานต้องดำเนินการให้ผู้มาใช้บริการเกิดความพึงพอใจ

สรรพสิริ เข้มสะอาด (2547 : 53) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดหรือเจตคติ ความชอบหรือความไม่ชอบที่มีต่อสิ่งเร้าในด้านต่าง ๆ ของบุคคลนั้น ๆ ความรู้สึกพอใจเกิดขึ้นเมื่อบุคคล ได้รับสิ่งที่ตนต้องการทราบหรือเป็นไปตามเป้าหมายที่ตนต้องการ

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกยินดีในการร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ปฏิบัติด้วยความเต็มใจ รู้สึกชอบ รัก พอใจ และมีความต้องการพบความสำเร็จมากขึ้นเรื่อย ๆ ถ้าเกิดความเครียดมาก จะทำให้เกิดความไม่พอใจในการทำงาน และความเครียดนี้มีผลต่อความต้องการของมนุษย์ เมื่อมนุษย์มีความต้องการมาก และความเครียดนี้มีวิธีการตอบสนองความเครียดก็จะน้อยลงหรือหมดไป ความพึงพอใจก็จะมากขึ้น

2. องค์ประกอบที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ หรือเจตคติเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้การปฏิบัติงานสำเร็จลุล่วงได้ดี ซึ่งอาจเป็นวัตถุหรือสภาวะการณต่าง ๆ ซึ่งเป็นเครื่องนำวจิตใจให้งานนั้นประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

ประสาธ อิศรปริดา (2547 : 177 – 178) กล่าวว่า เจตคติมีองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่

1. องค์ประกอบด้านความรู้ (Cognitive Component) ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหา ข้อเท็จจริง หรือสิ่งกัเกี่ยวกับสิ่งนั้น

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึกหรืออารมณ์ (Affective Tendency Component) ความรู้สึก ความไม่พอใจ ชอบ ไม่ชอบ

3. องค์ประกอบด้านแนวโน้มการกระทำ (Action Tendency Component) วัลยา บุตรดี (2531 : 12) ได้กล่าวถึง สิ่งจูงใจที่ใช้เป็นเครื่องกระตุ้นเพื่อให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ดังนี้

1. สิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุ (Material Inducement) ได้แก่ เงินทอง สิ่งของ หรือสภาวะทางกายที่มีให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน และสิ่งจูงใจที่ไม่ใช่วัตถุ (Personal Nonmaterial Opportunities) เกียรติภูมิ การใช้สิทธิพิเศษมากกว่าคนอื่น

2. สภาพทางกายที่พึงปรารถนา (Desirable Physical Condition) หมายถึงการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงาน ซึ่งจะเป็นสิ่งทำให้เกิดความสุขในการทำงาน เช่น สิ่งอำนวยความสะดวกในสำนักงาน ความพร้อมของเครื่องมือ

3. ผลประโยชน์ทางอุดมคติ (Ideal Benefaction) หมายถึงการสนองความต้องการในด้านความภาคภูมิใจที่ได้แสดงฝีมือ การแสดงความภาคภูมิใจต่อองค์กรของตน

4. ความดึงดูดทางสังคม (Associations Attractive) หมายถึง การมีความ

สัมพันธ์ของบุคคลในหน่วยงาน การอยู่ร่วมกัน ความมั่นคงทางสังคม จะเป็นหลักประกันในการทำงาน

5. การปรับทัศนคติและสภาพของงานให้เหมาะกับบุคคล (Opportunity Of Enlarged Participation) คือ เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการทำงานจะทำให้เขาเป็นผู้มีความสำคัญในหน่วยงาน จะทำให้บุคคลมีกำลังใจในการทำงานนั้น

สรุปได้ว่า สิ่งทีกระตุ้นให้บุคคลเกิดความพึงพอใจมีทั้งที่เป็นวัตถุและไม่เป็นวัตถุ สภาพที่ทางกายปรารถนาและสภาพทางสังคม

บริบทของโรงเรียนชุมชนบ้านหนองทุ่ม

1. สภาพทั่วไป

โรงเรียนชุมชนบ้านหนองทุ่ม ตั้งอยู่เลขที่ 111 หมู่ที่ 5 บ้านหนองทุ่ม ตำบลหนองทุ่ม อำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ขนาดกลาง จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีจำนวนนักเรียน 203 คน มีข้าราชการครู 18 คน นักการภารโรง 2 คน มีขอบเขตพื้นที่การให้บริการจำนวน 7 หมู่บ้าน คือ บ้านโนนแดง หมู่ที่ 7 ตำบลขามป้อม บ้านม่วง หมู่ที่ 4 บ้านหนองทุ่ม หมู่ที่ 5 บ้านหนองทุ่มพัฒนา หมู่ที่ 9 บ้านหนองทุ่ม หมู่ที่ 6 บ้านหนองทุ่ม หมู่ที่ 10 และบ้านหนองเสือ หมู่ที่ 7 ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 90 ของจำนวนประชากรทั้งหมด

2. จำนวนครู นักเรียน

ครูโรงเรียนชุมชนบ้านหนองทุ่ม จำนวน 18 คน ชาย 6 หญิง 12 คน นักการภารโรง จำนวน 2 คน

จำนวนนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 203 คน จำนวน 11 ห้องเรียน จำแนกได้ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 สถิติจำนวนนักเรียน โรงเรียนชุมชนบ้านหนองทุ่มปีการศึกษา 2555

ชั้น	จำนวนห้อง	จำนวนนักเรียน		
		ชาย	หญิง	รวม
อนุบาล 1	1	5	6	11
อนุบาล 2	1	9	9	18

ชั้น	จำนวนห้อง	จำนวนนักเรียน		
		ชาย	หญิง	รวม
รวมระดับอนุบาล	2	14	15	29
ประถมศึกษาปีที่ 1	1	11	8	19
ประถมศึกษาปีที่ 2	1	4	9	13
ประถมศึกษาปีที่ 3	1	12	12	24
ประถมศึกษาปีที่ 4	1	11	12	23
ประถมศึกษาปีที่ 5	1	9	7	16
ประถมศึกษาปีที่ 6	1	10	12	20
รวมระดับประถมศึกษา	6	57	60	115
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	1	7	2	9
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	1	14	6	20
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	1	13	15	28
รวมระดับมัธยมศึกษา	3	34	23	57
รวมทั้งสิ้น	11	105	98	203

ตารางที่ 5 ข้อมูลบุคลากร โรงเรียนชุมชนบ้านหนองทุ่มตำบลหนองทุ่ม อำเภอวาริปทุม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	วุฒิการศึกษา	ระดับชั้นที่สอน	หมายเหตุ
1.	นายอรรถฤทธิ์ ประทุมขำ	ผู้อำนวยการ	ศษ.ม.	-	
2.	นายเรืองวิทย์ ประดิเพนัง	รอง ผอ.ร.ร.	ค.ม.	มัธยมศึกษา	
3.	นางปาริฉัตร อินทร์ไชย	ครู	ค.ม.	มัธยมศึกษา	
4.	นางมินตราจุปะมะตัง	ครู	ป.บัณฑิต	มัธยมศึกษา	
5.	นางสุธรา ภาภูตานนท์	ครู	ค.บ.	อนุบาล	
6.	นางเพ็ญศรี ถาวงศ์	ครู	ศษ.บ.	ประถมศึกษา	
7.	นางพิศมัย พันธุ์โยศรี	ครู	ค.ม.	มัธยมศึกษา	
8.	นายสุรจิต พระภักดี	ครู	กศ.บ.	มัธยมศึกษา	
9.	นางประดับศรี กิจชัย	ครู	ศษ.บ.	ประถมศึกษา	
10.	นางพวงพยอม ประดิเพนัง	ครู	ป.บัณฑิต	มัธยมศึกษา	

ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	วุฒิการศึกษา	ระดับชั้นที่สอน	หมายเหตุ
11.	นายชนกฤตมະรุเสน	ครู	ค.บ.	ประถมศึกษา	
12.	นางสุธีวัน ทังเทพ	ครู	ค.บ.	ประถมศึกษา	
13.	นางประไพพร โยวะผุย	ครู	ศษ.บ.	ประถมศึกษา	
14.	นางพิมพ์ลธยา เรืองบุญ	ครู	ศษ.บ.	ประถมศึกษา	
15.	นางสมวรรณ ศิลารัตน์	ครู	ค.บ.	อนุบาล	
16.	นายเจริญ โยวะผุย	ครู	ค.บ.	มัธยมศึกษา	
17.	นางอาภรณ์ อำพันรุ้	ครู	กศ.บ.	ประถมศึกษา	
18.	นายคงเกียรติ ไวมงคุณ	ครู	ค.บ.	ประถมศึกษา	

3. วิสัยทัศน์

“มุ่งพัฒนาการเรียนรู้ ควบคู่คุณธรรม ก้าวล้ำเทคโนโลยี สุขภาพดีกันถ้วนหน้า ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

4. พันธกิจของโรงเรียน

- 4.1 จัดระบบการเรียนรู้ส่งเสริมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 4.2 ส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรมมากยิ่งขึ้น
- 4.3 ส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนรักกีฬา และมีน้ำใจนักกีฬา
- 4.4 ส่งเสริมสนับสนุนจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอน
- 4.5 สนับสนุนให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีในการประกอบอาชีพสุจริต โดยสอดคล้องกับอาชีพผู้ปกครอง
- 4.6 ส่งเสริมสนับสนุน และสร้างจิตสำนึกในการต่อต้านยาเสพติดและอบายมุขทั้งปวง
- 4.7 สร้างกิจกรรมเพื่อเป็นสื่อประสานสัมพันธ์กับชุมชน
- 4.8 สนับสนุนให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน
- 4.9 จัดระบบการบริหารของโรงเรียนให้เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน

6. คำขวัญ

“คุณธรรม นำวิชา ประชากร่วมใจ พละนามัยดี”

7. สีประจำโรงเรียน

“สีเขียว สีแดง”

8. ปรัชญาของโรงเรียน

“ปัญญาโลกสมิปปุโซโต” ปัญญาเป็นแสงสว่างในโลก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด โดยใช้แผนการเรียนรู้ตามเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทั้งงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งได้จัดเอกสารงานวิจัยไว้ ดังนี้

1. งานวิจัยในประเทศ

บรรจง จันทร์พันธ์ (2547 : 88 - 89) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการเรียนรู้ และแบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง การเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า แผนการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.98 / 82.75 มีดัชนีประสิทธิผล .06092 หมายถึงนักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 60.92 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อแผนการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง การเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด อยู่ในระดับมาก

نونินิตย์ เตยจอหอ (2547 : 84) ได้ศึกษาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ที่ใช้ผลสัมฤทธิ์ของกลุ่ม (STAD) เรื่องการอ่านจับใจความ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยมีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยที่ใช้ผลสัมฤทธิ์ของกลุ่ม (STAD) เรื่องการอ่านจับใจความ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ศึกษาการดำเนินการตามวงจรการปฏิบัติการจากแบบทดสอบย่อยท้ายวงจร ศึกษาการทำงานกลุ่มตามวงจรการปฏิบัติการ และประเมินผลการดำเนินการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนชลประทานบ้านกอ ใจดี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้การศึกษาค้นคว้าประกอบด้วย 1) เครื่องมือที่ใช้ทดลองปฏิบัติจริง 2) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการเรียนภาษาไทย และ 3) เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติ ผลการศึกษาพบว่า

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยที่ใช้ผลสัมฤทธิ์ของกลุ่ม (STAD)

เรื่องการอ่านจับใจความ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 5 แผนการเรียนรู้ ตามวงจรปฏิบัติการ 5 วงจร นักเรียนมีความกระตือรือร้นและความสนใจอยู่ในระดับดี

2. นักเรียนมีคะแนนจากแบบทดสอบย่อยประจำวงจรการปฏิบัติการ ดังนี้ วงจร

ปฏิบัติที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยรวมร้อยละ 56.26 วงจรปฏิบัติการที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยรวมร้อยละ 74.4
 วงจรปฏิบัติการที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยรวมร้อยละ 83.70 วงจรปฏิบัติการที่ 4 มีคะแนนเฉลี่ยรวมร้อยละ
 94.8 วงจรปฏิบัติการที่ 5 มีคะแนนเฉลี่ยรวมร้อยละ 100

3. นักเรียนมีผลประเมินจากการกลุ่มทำงาน คือ นักเรียนมีความร่วมมือกันดีและมี
 ความกระตือรือร้นในการทำงานกลุ่ม กล้าแสดงออกในกลุ่ม การส่งงานตามกำหนดและบรรยากาศ
 ในการทำงานดี

4. ผลจากความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียน
 ส่วนใหญ่ไม่กล้านำเสนอหน้าชั้นเรียนเพราะ ไม่มีความมั่นใจและกลัวครู ถ้ามีปัญหาจะปรึกษา
 เพื่อนดีกว่าปรึกษาครู

บุญโถม ทองผา (2547 : 52-56) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย
 ด้านทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือที่ประสพ
 ผลสำเร็จเป็นทีม โดยมีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาแผนการจัดการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย
 ด้านทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 33 คน
 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนบ้านด้ามพริ้ว อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งได้มาโดย
 การสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ คือ แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงวิเคราะห์ จำนวน 8 แผน
 แบบทดสอบประจำแผน จำนวน 15 ข้อ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชนิดเลือกตอบ
 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ ผลการศึกษาพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านทักษะการอ่าน
 เชิงวิเคราะห์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ประสพผลสำเร็จเป็นทีม ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ
 82.26/80.96 และมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.71 แสดงว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 71.40

ราณี ศรี โมรา (2549 : 84) ได้วิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเพื่อ
 ความเข้าใจและเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ STAD และ
 การจัดการเรียนรู้แบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนได้รับการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD
 มีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทาง
 สถิติที่ระดับ .01 2) นักเรียนได้รับการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD มีเจตคติต่อการเรียน
 ภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ประนอม โพธิ์กัน (2550 : 87) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 เรื่องคำและหน้าที่ของคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียน โดยใช้เทคนิค STAD กับการ
 สอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียน โดยใช้เทคนิค STAD สูงกว่าการสอนแบบปกติ
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เจตคติต่อการเรียนภาษาไทยที่ได้รับการสอน โดยใช้เทคนิค
 STAD สูงกว่าการสอนแบบปกติ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน เรื่องคำและหน้าที่ของคำของ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียน โดยใช้เทคนิค STAD สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ธันวาคม ธรรมชน (2548 : 76 - 86) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD เรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แผนภูมิความคิด กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 / 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนเมืองวาปีปทุม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 36 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 10 แผน และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ผลการศึกษาพบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ STAD เรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แผนภูมิความคิดที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 93.52/85.48 และมีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.65 แสดงว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 65

2. งานวิจัยต่างประเทศ

เกลนน์ (Glenn. 1996 : 3389-A) ได้ศึกษาการเรียนรู้ศิลปะทางภาษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 2 ห้องเรียน ซึ่งครูผู้สอนใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ STAD เพื่อให้ทราบสมรรถภาพของการเรียนรู้ด้วยวิธีนี้ ซึ่งใช้เป็นกลยุทธ์ในการเรียนการสอนแก่นักเรียนกลุ่มเสี่ยงต่อความล้มเหลวในการเรียน การเก็บรวบรวมข้อมูลในการสังเกตชั้นเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 4 และ 5 ทุกสัปดาห์โดยการสังเกตในเชิงลึก การสังเกตครูผู้สอนและนักเรียน และใช้การวิเคราะห์เอกสารที่จัดทำขึ้น ในระยะการเรียนรู้แบบร่วมมือ STAD ผลการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่าประสบความสำเร็จเป็นรายบุคคลและทั้งกลุ่มในระดับหนึ่ง ครูและนักเรียนชั้นนี้เชื่อว่ากลยุทธ์การเรียนรู้แบบร่วมมือ STAD มีความแตกต่างกันในด้านความสำเร็จทางการเรียนของชั้นนี้ ส่วนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่าไม่ได้ผลที่เหมือนกัน ชั้นนี้ ไม่ยืนยันว่ามีการพัฒนาทักษะทางสังคมทางบวก หรือมีความสำเร็จทางการเรียนเมื่อใช้กลยุทธ์การเรียนรู้แบบร่วมมือ STAD ครูเลิกใช้วิธีสอนนี้ก่อนสิ้นปีการศึกษา พฤติกรรมผิด ๆ ของนักเรียนมีอิทธิพลต่อครูให้ต้องกลับมาสอนด้วยวิธีดั้งเดิมอีก ทั้ง 2 กรณีศึกษาชี้ให้เห็นว่าอิทธิพลของพฤติกรรม และเจตคติของนักเรียนเป็นปัจจัยสำคัญของการมีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน เพื่อความสำเร็จทางการเรียน การพัฒนาทักษะทางสังคมในทางบวก เป็นอีกปัจจัยหนึ่งในความสำเร็จของนักเรียนในกลุ่มเสี่ยง

มีกินส์ (Meekins. 1987 : 421) ได้วิจัยผลของการใช้เทคนิคการเรียนรู้เป็นทีมแบบ STAD ที่มีต่อความก้าวหน้าทางวิชาการและการยอมรับทางสังคมของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีความบกพร่องทางการเรียน จำนวน 55 คน ใช้เวลาในการศึกษา 18 วัน พบว่า นักเรียนที่ได้รับ

การสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือ STAD มีความก้าวหน้าทางวิชาการสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Mlakar-Hilling, Malvin และ Troy (2002 : 59) ได้ศึกษาการพัฒนาการแก้ไขคำศัพท์ที่เหมาะสมต่อการอ่านออกเขียนได้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนที่ตั้งในเขตชุมชนตอนใต้ของรัฐชิคาโก จากนักเรียนที่มีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ที่ได้จากการทำข้อสอบมาตรฐานของรัฐ เครื่องมือที่ใช้ แบบสอบถามผู้ปกครองนักเรียน แบบทดสอบเกี่ยวกับคำศัพท์ วิธีการแก้ไขปัญหา โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือ ครูสอนคำศัพท์ที่สร้างขึ้น การอ่านออกเสียง การอ่านเนื้อหาที่สำคัญ การเตรียมพร้อมในการอ่าน ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาการอ่านคำศัพท์ได้สูงขึ้น จากแบบสอบถามนักเรียนที่มีผู้ปกครองชอบอ่านก็มีนิสัยรักการอ่าน และการเรียนรู้เกี่ยวกับคำศัพท์เป็นพื้นฐาน ในการอ่านการเขียน การพูด และการติดต่อสื่อสาร ได้ดี

อาร์มสตรอง (Armstrong. 1998 : 405-A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้แบบร่วมมือในการจัดกลุ่มนักเรียน โดยยึดเกณฑ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเป็นทีม STAD โดยทำการศึกษาค้นคว้ากับนักเรียน 47 คน ที่เรียนอยู่ในเกรด 12 ที่ได้รับการสอนแบบดั้งเดิม ใช้ตำราเรียน การอธิบาย การบรรยาย เอกสารประกอบการเรียน กับการสอนแบบกลุ่มร่วมมือจัดกลุ่มโดยใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการสอนทั้ง 2 วิธีดังกล่าว มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสะดวกต่อการเรียนรู้สังคมศึกษาไม่แตกต่างกัน และตามข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการสอบถามของครูและนักเรียนพบว่า การเรียนแบบร่วมมือช่วยให้นักเรียนเรียนรู้และมีความสนุกสนานกับการเรียนมาก จึงควรนำไปใช้ในการสอนให้เหมาะสมในการจัดตารางแบบเน้นบดออกเวลา

เซกซ์ตัน (Sexton. 2003 : 1258-A) ได้ศึกษาเพื่อสำรวจผลของการอ่านที่ตอบสนองต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือในการอ่านของนักเรียนระดับเกรด 7 ในกรณีศึกษาครั้งนี้มีระดับเกรด 7 ทั้งหมด 5 คน ที่อาสาสมัครเข้ามา โดยนักเรียนทั้ง 5 คนถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มเดียวกันถูกสังเกตขณะที่พวกเขาทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น อภิปรายกลุ่ม ทำกิจกรรมกลุ่ม การสร้างแผนภูมิ กราฟิก การพิจารณาแบบทดสอบ และการทำแบบทดสอบ การสังเกตได้มาจากการบันทึกรายละเอียดและการเขียนอนุทินของครู การบันทึกการอภิปรายของนักเรียน และคุณภาพของการสร้างแผนภูมิ กราฟิก และชิ้นงานของนักเรียนที่ได้แบบทดสอบทั้ง 2 นั้น ใช้ทดสอบเมื่อสอนจบในแต่ละหน่วย แบบทดสอบฉบับแรกใช้เป็นแบบทดสอบของหน่วยการเรียนรู้เมื่อเรียนจบแต่ละหน่วย และอีกฉบับเป็นแบบฝึกทักษะในแต่ละหน่วย การศึกษาครั้งนี้ใช้เวลา 6 สัปดาห์ เมื่อครบ 6 สัปดาห์ก็นำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์เพื่อประเมินความเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้า การตอบสนองด้านการอ่าน และเปรียบเทียบความก้าวหน้าการตอบสนองด้านการอ่านของนักเรียนแต่ละคน

งานวิจัยในต่างประเทศ มีการนำการเรียนแบบร่วมมือมาศึกษาเป็นจำนวนมากซึ่ง ผลการวิจัยที่ได้ส่วนใหญ่ก็ได้ผลสอดคล้องกันว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นวิธีการเรียนที่มี ประสิทธิภาพแก่ผู้เรียน ทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับครูผู้สอนที่จะพิจารณาเลือกวิธีที่เหมาะสมมาจัดในชั้นเรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

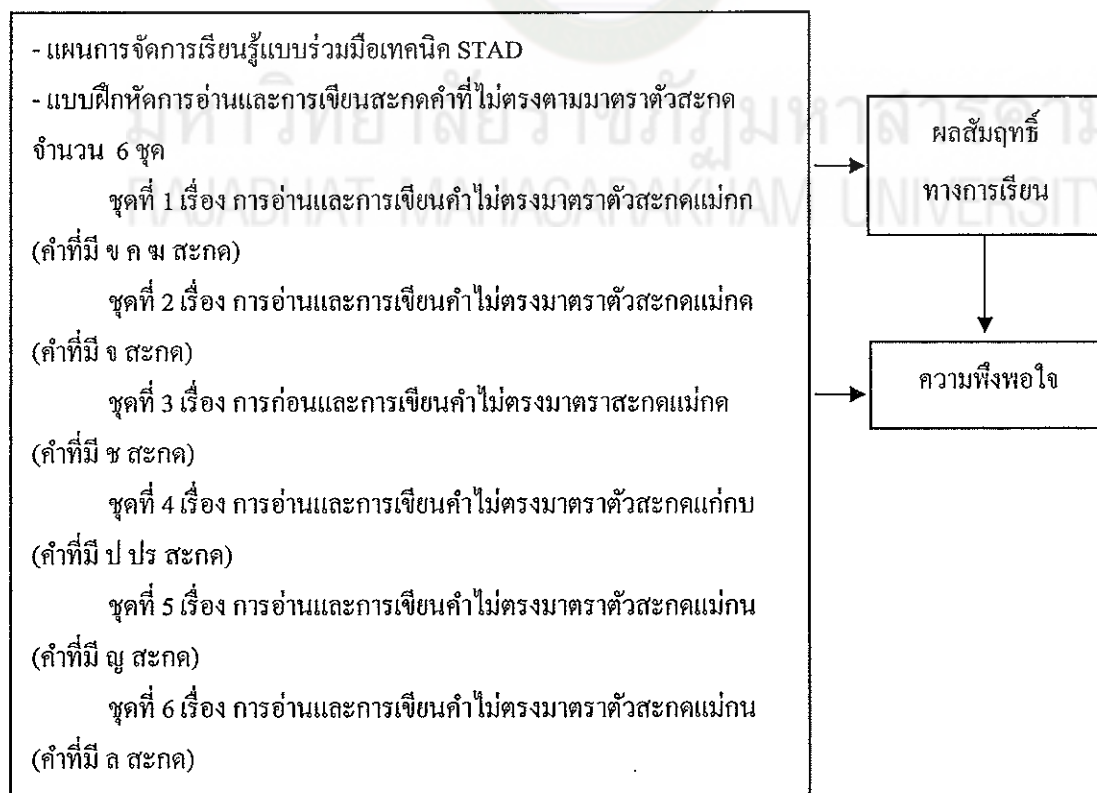
จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่กล่าวมาทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่า การเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD ช่วยพัฒนาการเรียนภาษาไทยได้เป็นอย่างดี และทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนดีขึ้น มีความรับผิดชอบและช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAD ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเลือกมาใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยเสนอกรอบแนวคิดในการวิจัยไว้ ดังแผนภาพที่ 2

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

แผนภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย